

๕๖ ๕๐๑๔๕
17 ก.ค. 2544

124407

✓ การศึกษาพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครู
โครงการคุรุทายาท ในเขตการศึกษา 3

ปริญญานิพนธ์
ของ
ประสงค์ ภูมิพัทธ์

หนังสือนี้เป็นสมบัติของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยทักษิณ
หากถูกขโมยกับสูญหายโดยไม่ชอบธรรม
ผู้พบเห็น กรุณาแจ้งสำนักหอสมุดด้วย อภัยเป็นกุศลด้วย

เสนอต่อมหาวิทยาลัยทักษิณ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา
ตุลาคม 2542
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยทักษิณ

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปฏิญานพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชา
เอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยทักษิณได้

คณะกรรมการควบคุม

.....ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.โสภาค วิริโยธิน)

.....กรรมการ
(อาจารย์อนันต์ ประศาสนกุล)

คณะกรรมการสอบ

.....ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.โสภาค วิริโยธิน)

.....กรรมการ
(อาจารย์อนันต์ ประศาสนกุล)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์ ดร.วีระชัย เสมามักดี)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์ ดร.อาคม วัดไธสง)

มหาวิทยาลัยทักษิณ อนุมัติให้รับปฏิญานพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัย
ทักษิณ

.....ประธานกรรมการบริหาร
บัณฑิตศึกษา

(อาจารย์ ดร.อาคม วัดไธสง)

วันที่ 18 เดือน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จสมบูรณ์ได้ ด้วยความกรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ อย่างดียิ่งจาก อาจารย์ ดร.โสภาค วิริโยธิน และอาจารย์อนันต์ ประศาสนกุล ซึ่งเป็น ประธานและกรรมการที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.ธีรวิทย์ ประทุมณพรัตน์ อาจารย์ ดร.อาคม วัดไธสง อาจารย์ ดร.วีระชัย เสมากักดี ที่ได้ถ่ายทอดความรู้ แนวคิด และ เทคนิควิธีการ จนสามารถดำเนินการวิจัยได้สำเร็จเรียบร้อย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ เป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ ดร.สนธิ มณีดุลย์ คุณประกอบ มณีโรจน์ และคุณอรุณ ลิ้มเสรี ตระกูล ที่ได้ช่วยเหลือ แนะนำ ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์และความเที่ยงตรงของ แบบสอบถาม รวมทั้งบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ ที่ได้อนุเคราะห์ในการจัดทำ หนังสือขอความร่วมมือไปยังบุคคลที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยครั้งนี้

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณ ข้าราชการครูโครงการคุรุทายาท สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัด ในเขตการศึกษา 3 ที่ได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการตอบ แบบสอบถามและส่งคืนตามกำหนด รวมทั้งเพื่อนนิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ รุ่น 14 ภาคปกติ และคุณกตিকা ภูมิพัทธ์ ผู้เป็นกำลังใจ และให้การสนับสนุนทุกด้านตลอดมา จนทำให้การศึกษาวิจัยครั้งนี้บรรลุผลสำเร็จ

คุณค่าและคุณประโยชน์อันพึงมีจากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็น กตัญญูตาแต่บิดา มารดา ครูอาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

ประสงค์ ภูมิพัทธ์

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	5
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	5
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	6
	สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า	8
	นิยามศัพท์เฉพาะ	8
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
	การบริหารโรงเรียนประถมศึกษา	10
	การบริหารบุคลากร	12
	โครงสร้างคุรุทายาท	14
	โครงการคุรุทายาทของกระทรวงศึกษาธิการ	17
	โครงการคุรุทายาทระดับประถมศึกษา	20
	เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู	22
	พฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา พ.ศ. 2537 ...	23
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	46
	งานวิจัยในประเทศ	46
	งานวิจัยในต่างประเทศ	50

3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	53
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	53
	เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	54
	วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล	56
	การจัดกระทำกับข้อมูล	57
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	58
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	59
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	59
	การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	59
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	60
5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	67
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	67
	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	67
	การวิเคราะห์ข้อมูล	68
	สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	69
	อภิปรายผล	70
	ข้อเสนอแนะ	81
	ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป	82
	บรรณานุกรม	83

บทที่	หน้า
ภาคผนวก	94
ภาคผนวก ก. โครงการครุทายาท	95
ภาคผนวก ข. หนังสือขอความอนุเคราะห์	106
ภาคผนวก ค. แบบสอบถาม	112
ภาคผนวก ง. ตาราง 7	123
บทคัดย่อ	130
ประวัติย่อของผู้วิจัย	135

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประสบการณ์ และขนาด ของโรงเรียนประถมศึกษาที่ข้าราชการครูโครงการคุรุทายาท สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติปฏิบัติงาน	54
2	ข้อมูลเกี่ยวกับแบบสอบถาม	60
3	แสดงสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นข้าราชการครูโครงการ คุรุทายาท ในเขตการศึกษา 3	61
4	ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับพฤติกรรมตามเกณฑ์ มาตรฐานวิชาชีพครู ของข้าราชการครูโครงการคุรุทายาท ในเขต การศึกษา 3	62
5	เปรียบเทียบพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ของข้าราชการครู โครงการคุรุทายาท ตามตัวแปรประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง	64
6	เปรียบเทียบพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ของข้าราชการครู โครงการคุรุทายาท ตามตัวแปรขนาดโรงเรียน	66
7	ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐาน วิชาชีพครู ของข้าราชการครูโครงการคุรุทายาท ในเขตการศึกษา 3 จำแนกเป็นรายข้อ	124

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ความเจริญก้าวหน้าของประเทศนั้น ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับความเจริญก้าวหน้าของประชาชน ถ้าเราไม่สามารถจะพัฒนาคนให้มีความรู้ ความสามารถอย่างเต็มที่ได้แล้ว เราก็จะไม่สามารถพัฒนาประเทศในด้านอื่น ๆ ได้ การที่จะพัฒนาประเทศให้เจริญรุ่งเรืองทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการเมือง การปกครองได้นั้น การศึกษาเป็นส่วนที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้ เพราะการศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (พนม พงษ์ไพบูลย์. 2531 : 1) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จึงต้องดำเนินการอย่างดีให้มีประสิทธิภาพ เป็นไปเพื่อพัฒนาสังคม พัฒนาโลก ดังนั้น การศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญเป็นอย่างมาก (โกวิท ประวาลพุกษ์. 2534 : 1) ดังพระบรมราโชวาทตอนหนึ่งของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลปัจจุบัน ว่า การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างและพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ และคุณธรรมของบุคคล สังคม และบ้านเมืองใดให้การศึกษาที่ดีแก่เยาวชนได้อย่างครบถ้วนล้นพอกเหมาะสมกันทุก ๆ ด้าน สังคมและบ้านเมืองนั้นจะมีพลเมืองที่มีคุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2534 : 1) ซึ่งตรงกับทัศนะของมานะ รัตนโกเศศ (2532 : 15) ที่กล่าวว่า การศึกษาเป็นหัวใจ หรือเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการที่จะทำให้ประเทศของเราดำรงอยู่ และมีการพัฒนาไปสู่ความก้าวหน้าได้

ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535 รัฐได้แบ่งการศึกษาออกเป็นสี่ระดับคือ ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2535 : 12) การศึกษาระดับประถมศึกษา เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้สามารถพัฒนา คุณภาพชีวิตให้พร้อมที่จะทำประโยชน์แก่สังคม ตามบทบาทและหน้าที่ของตน ในฐานะพลเมืองดีตามระบอบประชาธิปไตย ที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยให้ผู้เรียนมีความ

รู้และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิต ทนต่อการเปลี่ยนแปลง มีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ ทำงานเป็นและครองชีวิตได้อย่างสงบสุข (กรมวิชาการ. 2535 : 1) การจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพนั้น ครูนับว่ามีบทบาทสำคัญยิ่ง เพราะครูเป็นผู้ที่มีหน้าที่หลักในการอบรมสั่งสอนให้นักเรียนเป็นคนดี ประพฤติชอบ เป็นผู้พร้อมทั้งสติปัญญาที่จะแก้ไขและปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม การที่ครูจะประกอบภารกิจอันสำคัญยิ่งดังกล่าวอย่างสมบูรณ์ได้ ครูจะต้องเป็นผู้มีสมรรถภาพเพียบพร้อมทั้งในด้านความรู้ ความสามารถและคุณลักษณะอื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการสอนตามหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ (ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา และคนอื่น ๆ. 2532 : 32) การเป็นครูเป็นสิ่งที่ง่าย แต่การเป็นครูที่ดีมีศิลป์และประสบความสำเร็จนั้นเป็นสิ่งที่ยากยิ่ง ครูที่ดีต้องมีทั้งศาสตร์และศิลป์ โดยเฉพาะในเรื่องศิลป์ ผู้เป็นครูจะต้องศึกษาและนำไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดความสำเร็จและความสุข (สุพล วังสินธุ์. 2535 : 14 - 15) ครูจะต้องทำหน้าที่เป็นวิศวกรสังคม หมายถึง เป็นผู้ชำนาญในการสร้างสังคม กล่าวคือหากครูให้การศึกษาก่อสร้างสังคมในรูปแบบใด สังคมก็จะเป็นไปแบบนั้น (ยนต์ ชุมจิต. 2534 : 39) และครูที่ดีที่สามารถผลิตเยาวชนให้แก่สังคมนั้นต้องเป็นผู้ที่มีคุณภาพ มีความรู้ มี คุณธรรม มีความรักศรัทธาในอาชีพครู เป็นตัวอย่างที่ดีของลูกศิษย์และบุคคลทั่วไป (มานะ รัตนโกเศศ. 2532 : 3)

ครูเป็นผู้ประกอบวิชาชีพชั้นสูง สังคมคาดหวังต่อผู้ประกอบวิชาชีพครูไว้สูงมาก (สงวน สุทธิเลิศอรุณ. 2524 : 23) แต่ด้วยข้อจำกัดหลาย ๆ ประการ ทำให้การคัดเลือกบุคคลที่จะมาเป็นครูไม่สามารถคัดเลือกเฉพาะคนเก่งคนดีเท่านั้น จึงทำให้สถาบันโดยรวมของครูไม่สูงส่งเหมือนในอดีต เพราะครูในอดีตมีจำนวนน้อยและจะเป็นผู้รู้ในท้องถิ่น คือ เป็นปราชญ์บุคคล ซึ่งต่างจากครูในปัจจุบันที่มีจำนวนหลายแสนคน มีฐานะเป็นข้าราชการ รายได้ไม่เพียงพอ เงินสนับสนุนก็น้อย (เอกวิทย์ ณ ถลาง. 2538 : 5) ทำให้ในช่วงเวลาที่ผ่านมามีการกล่าวขานถึงคุณภาพของครูในทางลบ อันส่งผลถึงคุณภาพการศึกษาด้วย เช่น ครูไม่มีคุณภาพ ครูสอนเฉพาะเวลาที่มิสอน และไม่มีเวลาอบรมนักเรียน ไม่มีการแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ มาเพิ่มเติม สอนเน้นเฉพาะภาคทฤษฎี คุณภาพการศึกษาย่อหย่อนไม่เหมือนสมัยก่อน (สายสุรี จุติกุล.

2537 : 61) ในส่วนของการจัดทำหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร แม้จะมีการสัมมนาเพื่อปรับปรุงและจัดทำรูปแบบให้มีความเหมาะสมอยู่เป็นประจำ แต่ก็ไม่บรรลุเป้าหมายในการจัดทำ เพราะปรากฏว่าหลังจากที่จัดทำหลักสูตรแล้ว กลับไม่นำไปใช้จากการติดตามผลพบว่า ครูผู้สอนไม่ได้ใช้วิธีสอนเหล่านั้นแต่กลับไปใช้วิธีการเหมือนเดิม คือมีการบรรยาย เหตุผลที่ครูให้คือ เนื้อหามากเกินไปสอนโดยวิธีการที่ได้รับการอบรมไม่ได้ ไม่ทัน ก็เลยใช้วิธีสอนแบบเดิม ซึ่งทำให้การเรียนการสอนไม่บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร (อารีเฟน อับดุลกาเดร์. 2532 : 18) ยิ่งไปกว่านั้น ในปัจจุบันพบว่า มีข้าราชการครูจำนวนมากประพฤติปฏิบัติตนให้อยู่ในกรอบของระเบียบ วินัย และจรรยาบรรณครูน้อย การกระทำความผิดทางวินัยมีเพิ่มมากขึ้น ทำให้เป็นที่สนใจของประชาชน และสื่อมวลชนนำไปลงข่าว ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ข้าราชการครู และทำลายภาพพจน์ของข้าราชการครูเป็นอันมาก (ชวน หลีกภัย. 2528 : คำนำ) อย่างไรก็ตาม ในการจัดการศึกษา ครูยังคงมีบทบาทที่สำคัญในการอบรมสั่งสอนเด็ก แม้ว่าปัจจุบันวิทยาการและเทคโนโลยีสมัยใหม่จะมีส่วนเข้ามาช่วยสอนมากขึ้นก็ตาม ก็ยังจำเป็นต้องใช้ครูเป็นสื่อกลางระหว่างเทคโนโลยีกับผู้เรียน การอบรมสั่งสอนให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสังคมก็เป็นการกิจที่สำคัญประการหนึ่งของครูที่จะละเลยไม่ได้ ฉะนั้น จำเป็นต้องหาทางผลิตและหาทางพัฒนาครูให้มีคุณภาพ (สุพัตรา มาศดิตถ์. 2532 : 5 - 6) เพราะคุณภาพของครูก็คือคุณภาพของบริการ ไม่มีใครที่จะสอนได้เกินกว่าที่ตัวรู้ และไม่มีใครที่จะสร้างคุณภาพของคนอื่นให้เกิดขึ้นมีคุณภาพเหนือกว่าคุณภาพของตัวเอง ดังนั้น คุณภาพของครูจึงเป็นหัวใจสำคัญในการสร้างศรัทธาและการพัฒนาผู้เรียน (วิจิตร ศรีสอ้าน. 2531 : 23) สังคมยุคใหม่จึงคาดหวังว่าครูจะต้องเป็นผู้นำทางความคิดของสังคม และสามารถผสมผสานภูมิปัญญาที่เป็นสากลและเอกลักษณ์ของไทยได้อย่างกลมกลืน นำไปสู่การสร้างสรรค์ เพื่อการพัฒนาคุณภาพของสังคมและประเทศชาติ (สุมน อมรวิวัฒน์. 2537 : 54)

กระทรวงศึกษาธิการ ได้ตระหนักถึงปัญหาดังที่กล่าวมาข้างต้น และมองเห็นความสำคัญในการสร้างบุคลากรทางการศึกษาที่มีคุณภาพ จึงได้จัดให้มีโครงการคุรุทายาทขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน โดยมีแนวคิดและหลักการที่จะสรรหาบุคคลที่มีความรู้ดี มีความประพฤติดี และมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู เข้ามารับ

ราชการเป็นข้าราชการครูในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งแนวทางการคัดเลือกในหลักการขั้นต้นจะคัดเลือกนักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีผลการเรียนดี มีคะแนนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ชั้น ม. 4 - 5 - 6 (ม.6 เฉพาะภาคเรียนที่ 1) ไม่ต่ำกว่า 3.00 หรืออยู่ในกลุ่ม 10 % แรกของกลุ่มที่มีผลการเรียนดี โดยผู้บริหารโรงเรียนรับรองความประพฤติ และมีความสนใจที่จะมุ่งเข้าสู่วิชาชีพครู หลังจากนั้นจะกำหนดให้เข้าเรียนในสถาบันการศึกษาที่ผลิตบัณฑิตทางการศึกษา ได้แก่ สถาบันราชภัฏ และคณะครูศาสตร์ หรือศึกษาศาสตร์ ในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ โดยกระทรวงศึกษาธิการได้จัดสรรงบประมาณเป็นเงินอุดหนุนเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการเรียนประมาณ 10,000 - 35,000 บาท ต่อคนต่อปี ตามลักษณะของโครงการแต่ละระดับ และเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว คณะกรรมการข้าราชการครู (ก.ค.) จะพิจารณารับเข้าเป็นข้าราชการครูในสังกัดกรมต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ในเป้าหมายของโครงการ โดยการคัดเลือก และในระหว่างการศึกษาในสถาบันการศึกษาจะต้องมีผลการเรียนดี มีคะแนนเฉลี่ย 2.75 ของแต่ละปีการศึกษา ตลอดจนเข้าร่วมในกิจกรรมเสริมความรู้พิเศษต่าง ๆ ตามโครงการด้วย (สมานจิต ภิมยรัตน์. 2538 : 76 - 77)

โครงการคุรุทายาทระดับประถมศึกษาเริ่มรับนักศึกษาเข้าเรียนครั้งแรกในปี พ.ศ. 2530 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน โดยมีเป้าหมายให้ผู้สำเร็จการศึกษาเข้ารับราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้ไม่เก็ยร้อยละ 30 ของอัตราว่างที่มีอยู่ในปีที่บรรจุและแต่งตั้ง โดยคาดหวังว่าข้าราชการครูตามโครงการนี้จะเป็นบุคลากรทางการศึกษาที่มีความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม มีบุคลิกภาพดี มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู และมีพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู เพื่อที่จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งเป็นการศึกษาขั้นเริ่มแรก และขั้นสุดท้ายของมวลประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2537 : 1)

จากการประเมินผลโครงการคุรุทายาทของ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2533 : 57 - 60) พบว่า นิสิตนักศึกษาที่ผ่านโครงการคุรุทายาทมีความรู้ ความสามารถ มีความประพฤติ มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู และมีคุณ

ลักษณะที่พึงประสงค์ของการเป็นครูมาก แต่หลังจากจบหลักสูตรตามโครงการ เข้ารับการบรรจุและแต่งตั้งเป็นข้าราชการครู ยังไม่ปรากฏว่าบุคคลหรือหน่วยงานใดตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานและปฏิบัติงานของข้าราชการครูโครงการครูทายาทอยู่ในระดับใดเมื่อเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานของครูที่คุรุสภากำหนดไว้

ผู้วิจัยมีความสนใจในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงอยากจะศึกษาพฤติกรรมของข้าราชการครูโครงการครูทายาทที่ปฏิบัติงานในเขตการศึกษา 3 ซึ่งได้รับการบรรจุและแต่งตั้งเป็นข้าราชการครูตั้งแต่ปีการศึกษา 2532 จนถึงปัจจุบัน จำนวนทั้งสิ้น 399 คน มีพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูมากน้อยเพียงใด เพื่อนำผลการศึกษาวิจัยไปพัฒนาข้าราชการครูโครงการครูทายาทให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพของการจัดการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตการศึกษา 3 ต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อทราบระดับพฤติกรรมของข้าราชการครูโครงการครูทายาทตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมของข้าราชการครูโครงการครูทายาทตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู จำแนกตามประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง และขนาดของโรงเรียนที่ข้าราชการครูโครงการครูทายาทปฏิบัติงาน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการปรับปรุงตนเองของข้าราชการครูโครงการครูทายาท โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 3
2. เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารโรงเรียน ตึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ และสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 3 ในการพัฒนาข้าราชการครูโครงการครูทายาท

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ขอบเขตของเนื้อหา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเฉพาะพฤติกรรมของข้าราชการครูโครงการครูทายาท สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตการศึกษา 3 ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู จำนวน 11 มาตรฐาน ได้แก่

- 1.1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ
- 1.2 ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน
- 1.3 มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ
- 1.4 พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง
- 1.5 พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ
- 1.6 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน
- 1.7 รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างเป็นระบบ
- 1.8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน
- 1.9 ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์
- 1.10 ร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชน
- 1.11 แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา

(สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. 2538 : 10 - 22)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ข้าราชการครูโครงการครูทายาทที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 3 ปีการศึกษา 2540 จำนวน 399 คน กำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่างโดยเทียบจากตารางของ เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 608) ได้จำนวน 196 คน แล้วสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) ตามประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง และขนาดของโรงเรียนที่ข้าราชการครูโครงการครูทายาทปฏิบัติงาน แล้วสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) โดยวิธีจับฉลาก

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ คือ สถานภาพของข้าราชการครูโครงการครูทายาท
ได้แก่

3.1.1 ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง จำแนกเป็น

3.1.1.1 ต่ำกว่า 5 ปี

3.1.1.2 ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป

3.1.2 ขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน จำแนกเป็น

3.1.2.1 ต่ำกว่า 12 ห้องเรียน

3.1.2.2 ตั้งแต่ 12 ห้องเรียนขึ้นไป

3.2 ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครูโครงการครูทายาทในเขตการศึกษา 3 ภายใต้ 11 มาตรฐาน ได้แก่

3.2.1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่

เสมอ

3.2.2 ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้

เรียน

3.2.3 มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ

3.2.4 พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง

3.2.5 พัฒนาลือการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ

3.2.6 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน

3.2.7 รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างเป็นระบบ

3.2.8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน

3.2.9 ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์

3.2.10 ร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชน

3.2.11 แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. ข้าราชการครูโครงการครูทายาทโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 3 ที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งต่างกัน มีพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู แตกต่างกัน
2. ข้าราชการครูโครงการครูทายาทโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 3 ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู แตกต่างกัน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. พฤติกรรม หมายถึง การกระทำ หรือการแสดงออกจากความรู้สึกนึกคิดของข้าราชการครูโครงการครูทายาทตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู
2. เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู หมายถึง ข้อกำหนดของการปฏิบัติตนและปฏิบัติงานในหน้าที่ครู ที่คุรุสภากำหนดไว้เป็นแนวปฏิบัติสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครู
3. ข้าราชการครูโครงการครูทายาท หมายถึง บุคลากรตามโครงการที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติร่วมกับสถาบันผลิตครู จัดขึ้นเพื่อคัดเลือกนักเรียนที่เรียนจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครูเข้าเรียนในสถาบันการศึกษาที่ผลิตครู และเมื่อจบการศึกษาแล้วจะได้รับการบรรจุและแต่งตั้งเป็นข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
4. เขตการศึกษา 3 หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่ตั้งอยู่ในจังหวัดสงขลา พัทลุง นครศรีธรรมราช สุราษฎร์ธานี และชุมพร ที่มีข้าราชการครูโครงการครูทายาทปฏิบัติงาน
5. ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง หมายถึง ช่วงระยะเวลาที่ข้าราชการครูโครงการครูทายาท ได้รับการบรรจุแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งจนถึงปัจจุบัน คือ ระยะเวลาต่ำกว่า 5 ปี และตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป

6. ขนาดโรงเรียน หมายถึง ขนาดของโรงเรียนประถมศึกษาที่ข้าราชการครู
โครงการครูทายาทปฏิบัติงาน แบ่งตามเกณฑ์การกำหนดตำแหน่งผู้ช่วยผู้บริหารโรง
เรียน คือ ขนาดต่ำกว่า 12 ห้องเรียน และขนาดตั้งแต่ 12 ห้องเรียนขึ้นไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาพฤติกรรมของข้าราชการครูโครงการคุรุทายาท ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ในเขตการศึกษา 3 ในบทนี้ จะกล่าวถึงเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย การบริหารโรงเรียนประถมศึกษา การบริหารบุคลากร โครงการคุรุทายาท พฤติกรรมของครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะได้แยกกล่าวรายละเอียดตามลำดับดังนี้

การบริหารโรงเรียนประถมศึกษา

การดำเนินงานต่าง ๆ ขององค์การใดก็ตามจะบรรลุเป้าหมายมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของการบริหาร (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2528 : 8) ซึ่งเป็นความสามารถของผู้บริหารองค์การที่จะใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยอาศัยกระบวนการ หรือมรรควิธีในการบริหาร เป็นเครื่องมือแนวทางให้การปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ดังนั้น การบริหารจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อผลสัมฤทธิ์ของงาน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2529 ข : 4 - 5) ในทำนองเดียวกัน การบริหารโรงเรียนประถมศึกษาเป็นการบริหารเพื่อให้เกิดการบริการที่ดีแก่ผู้เข้ารับบริการ คือนักเรียน และผลจากการบริการ คือผู้เข้ารับบริการจะเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ และทักษะ ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ หรือตามที่สังคมต้องการ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 2525 : 17) และ หวน พินธุพันธ์ (2528 : 7) กล่าวว่า การบริหารโรงเรียนเป็นการดำเนินงานของกลุ่มบุคคลเพื่อบริการทางการศึกษาแก่สมาชิกในสังคม เพื่อให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528 : 7) ได้แยกงานของผู้บริหารโรงเรียนออกเป็นหกงาน คือ งานวิชาการ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานธุรการ การเงินและพัสดุ งานอาคารสถานที่ และงานความสัมพันธ์

ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และได้เห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรให้ความสำคัญกับงานวิชาการ ซึ่งถือเป็นงานหลักของโรงเรียน ส่วนงานอื่นบริหารเพื่อสนับสนุนให้งานวิชาการดำเนินไปได้ด้วยดี สำหรับ อ้อม ประนอม (2528 : 16 - 17) ให้ความเห็นว่า การบริหารโรงเรียนเป็นภารกิจที่แตกต่างจากการบริหารการศึกษา เพราะการบริหารโรงเรียนมุ่งที่เด็ก ส่วนการบริหารการศึกษามุ่งที่บริการผู้ทำงานการศึกษาจากสำนักงานการบริหารการศึกษาสู่หน่วยงานปฏิบัติงาน เรียกว่าโรงเรียนเป็นฝ่ายปฏิบัติการ ส่วนสำนักงานเป็นฝ่ายส่งเสริม อำนวยการ จึงมีภารกิจต่างกันในส่วนลึก

อุทัย บุญประเสริฐ และ ชโลมใจ กิงคารวัฒน์ (2528 : 5) สนับสนุนว่า งานภายในสถานศึกษาซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของผู้บริหารโรงเรียน ที่ต้องจัดการ ดูแล และควบคุมเพื่อให้การบริหารโรงเรียนมีประสิทธิภาพนั้น ประกอบด้วย งานวิชาการ งานกิจการนักเรียน งานบริหารบุคลากร งานอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกในการบริหารการศึกษา งานบริหารทั่วไป ธุรการการเงินและพัสดุ และงานความสัมพันธ์กับชุมชน อีรวุฒิ ประทุมณพรัตน์ (2529 : 81) ชี้ให้เห็นสอดคล้องกันว่าการบริหารโรงเรียนเป็นกิจกรรมการบริหารการศึกษาอย่างหนึ่ง ที่ผู้บริหารการศึกษาในระดับโรงเรียนกระทำร่วมกับผู้เกี่ยวข้อง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ คือ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้และพัฒนาการด้านต่าง ๆ ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ตามความมุ่งหมายของหลักสูตรอันเป็นแนวนโยบายที่รัฐกำหนดไว้ ทั้งนี้ มีการใช้ทรัพยากรการบริหาร คือ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการให้เกิดประโยชน์และเกิดความเหมาะสมมากที่สุด ส่วน เซาว์น มณีวงษ์ (2533 : 6 - 8) กล่าวเพิ่มเติมว่า การบริหารโรงเรียนประถมศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนต้องบริหารงานให้ครอบคลุมภารกิจตามขอบข่ายของงานที่ต้องปฏิบัติในโรงเรียนประถมศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนต้องตระหนักว่า เป้าหมายสูงสุดในการบริหารโรงเรียน คือ การพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพ ดังนั้น ต้องปฏิบัติงานตามภารกิจหลักในโรงเรียนให้ครบถ้วน และย้ำว่า ภารกิจของผู้บริหารโรงเรียนมีสามประการ คือ การบริหารงานด้านวิชาการ การบริหารบุคลากรและการบริหารด้านกิจการนักเรียน

ดังนั้น การบริหารโรงเรียนประถมศึกษา จึงเป็นการบริหารที่นำไปสู่คุณภาพการเรียนการสอน อันได้แก่ การจัดการเรียนการสอนที่ถูกต้อง ครบถ้วนตามหลักสูตร

และผลการเรียนการสอนของนักเรียนสะท้อนไปสู่ชุมชน ช่วยให้ชุมชนพัฒนาไปด้วยหน้าที่ของโรงเรียนในปัจจุบันที่ต้องปฏิบัติ คือ การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กเป็นภารกิจหลัก และการจัดการศึกษาเพื่อชุมชน บริการชุมชนเป็นภารกิจเสริม

การบริหารบุคลากร

การบริหารบุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษา มีความสำคัญมากในด้านที่ทำการเรียนการสอนของโรงเรียนดำเนินไปได้ตามจุดหมายที่ต้องการ คือ การเรียนรู้ของนักเรียน และการบริหารบุคลากรจะสำเร็จได้มากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับความสามารถในการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน (ปรีชา คัมภีรปกรณ. 2525 : 319) ส่วนเอกชัย กี่สุขพันธ์ (2527 : 118) ให้ทัศนะว่า การบริหารบุคลากร คือกระบวนการดำเนินการต่าง ๆ อันได้มาซึ่งการบำรุงรักษา การพัฒนาบุคลากร ตลอดจนการให้คุณให้โทษแก่บุคลากร เพื่อให้การทำงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ ชาญชัย อาจินสมาจาร (2527 : 7) ที่ให้ความเห็นว่า การบริหาร หมายถึง ความพยายามที่จะสั่ง แนะ และผสมผสานความพยายามของมนุษย์ ซึ่งมีจุดรวมที่จุดหมายปลายทางหรือเป้าหมายบางอย่าง การบริหารเป็นกิจกรรมที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารในองค์การ ซึ่งมีหน้าที่สั่งการ ให้ความสะดวกในการทำงานของกลุ่มบุคคลที่มีวัตถุประสงค์เดียวกัน และ นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2527 : 1) ให้ทัศนะสนับสนุนแนวคิดดังกล่าวข้างต้นว่า การบริหารจะต้องเกี่ยวข้องกับหลักการกว้าง ๆ กล่าวคือ มีบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมมือกันทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยใช้ทรัพยากรตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสม ทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน ส่วนภิญโญ สาร (2527 : 9) และ กิติมา ปรีดีดิolk (2529 : 69) ได้กล่าวถึงการบริหารงานบุคคลอย่างสอดคล้องกันว่า ขอบข่ายของการบริหารงานบุคลากรแบ่งเป็นสี่ประการ คือ การได้มาซึ่งบุคลากร การบำรุงรักษา การพัฒนาและการให้พ้นจากงาน และโดยเฉพาะการบริหารบุคลากรในโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วยครู นักเรียนและผู้ปกครอง ย่อมทำให้ผู้บริหารประสบกับปัญหาเป็นธรรมดา แต่การศึกษาและการนำความรู้เกี่ยวกับ

หลักการ ทฤษฎีต่าง ๆ มาใช้ตามกระบวนการบริหารบุคคลากร จะช่วยให้บรรลุเป้าหมายได้

ในทำนองเดียวกับ วิจิตร ศรีสอาน (2530 : 2) กล่าวสนับสนุนว่า บรรดาทรัพยากรในการบริหาร ซึ่งได้แก่ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการนั้น คนนับเป็นทรัพยากรในการบริหารที่สำคัญที่สุด ทั้งนี้ เพราะคนที่มีความรู้ความสามารถจะเป็นผู้ดำเนินการให้องค์การมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลในการทำงาน เมื่อปัจจัย "คน" มีความสำคัญแก่หน่วยงาน ระบบการบริหารงานบุคคลที่ดีจึงต้องเป็นระบบที่สามารถดึงดูดและบำรุงรักษาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถไว้ในหน่วยงานให้มากที่สุดและนานที่สุดเท่าที่หน่วยงานต้องการ อุทัย นิธิญโต (2531 : 2) กล่าวว่า การบริหารบุคคลากรเป็นการปฏิบัติเกี่ยวกับตัวบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ในองค์การหนึ่ง นับตั้งแต่การสรรหาคนเข้าทำงาน การคัดเลือก การบรรจุแต่งตั้ง การโอน การย้าย การฝึกอบรม การพิจารณาความดีความชอบ การเลื่อนตำแหน่ง การเลื่อนเงินเดือน การปกครองบังคับบัญชา การดำเนินการทางวินัย การให้พ้นจากงาน และการจ่ายบำเหน็จบำนาญเมื่อออกจากงานไปแล้ว ส่วน ฟลิปโป (ซุมคักดี อินทรรักษ์. 2531 : 6 ; อ้างอิงมาจาก Flippo. 1984 : 4 - 7) ได้กำหนดความหมายของบทบาททางการบริหารและบทบาททางการปฏิบัติไว้ว่า บทบาททางการบริหาร ได้แก่ การวางแผนการจัดองค์การ การอำนวยความสะดวกและการควบคุม ส่วนบทบาททางการปฏิบัติ ได้แก่ การบำรุงรักษา การพัฒนา การให้ค่าตอบแทน บำเหน็จรางวัลและการสร้างขวัญกำลังใจ และการให้พ้นจากงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการบริหารงานบุคคลากร องค์การและสังคมเดนิส (ซุมคักดี อินทรรักษ์. 2531 : 6 ; อ้างอิงมาจาก Dennis. 1983 : 5) ได้ให้คำจำกัดความว่า การบริหารบุคคลากร คือ การบูรณาการและการประสานงานของทรัพยากรมนุษย์ ในอันที่จะพัฒนาไปสู่จุดมุ่งหมายที่ต้องการ โดยมีกิจกรรมการวางแผน การกำหนดนโยบาย การแจกแจงงาน การเลือกสรร การคัดเลือก การฝึกอบรม การพัฒนา การจูงใจ การอำนวยความสะดวก ความสัมพันธ์ระหว่างองค์การและบุคคลากร ในด้านผลตอบแทน แรงงานสัมพันธ์ และการส่งเสริมคุณภาพในการทำงาน

ดังนั้น สามารถกล่าวสรุปได้ว่า การบริหารบุคคลากร คือการวางแผนอัตรากำลังคน การสรรหา การคัดเลือกบุคลากรเข้าปฏิบัติงาน การบรรจุแต่งตั้ง การพัฒนา

การบำรุงรักษา และการพิจารณาให้คุณให้โทษ ตลอดจนการให้บุคลากรพ้นจากงาน เพื่อให้ปฏิบัติงานในหน้าที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

โครงการคุรุทายาท

โครงการคุรุทายาท เป็นโครงการที่กระทรวงศึกษาธิการมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติจัดทำขึ้น เพื่อให้การสรรหาและการคัดเลือกบุคลากรเข้าปฏิบัติงานเป็นไปอย่างเหมาะสม และเข้าไปทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีเหตุผลและความจำเป็น ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สภาพปัจจุบันและปัญหา

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 ก : 1) บันทึกว่าบุคคลที่เป็นครูนั้น นับว่าเป็นบุคคลที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษาของประเทศ เพราะการที่จะพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพได้นั้นจะต้องมีครูที่มีคุณภาพ ดังนั้น การคัดเลือกบุคคลที่จะเข้ามาเป็นข้าราชการครู จึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ดังที่ เจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี ได้กล่าวไว้ในโครงการการศึกษา พ.ศ. 2441 ว่า "การศึกษาในกรุงสยามในปัจจุบันนี้และในอนาคตก็ต้องครูเป็นที่ตั้ง ครูดีแล้วให้การเล่าเรียนศึกษาดี การใหญ่สำคัญของกรมศึกษาธิการ ก็คือฝึกหัดครูให้ดีแล้ว เป็นทางจริง ๆ ที่จะให้การศึกษาเล่าเรียนในบ้านเมืองดำเนินสู่ทางเจริญ เพราะฉะนั้น ในการที่จะสร้างและตั้งโรงเรียนฝึกหัดอาจารย์นี้เป็นที่แรกและเป็นการสำคัญของกรมศึกษาธิการ ที่จะทำการนี้" สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 ก : 1) ให้ทัศนะเพิ่มเติมต่อไปว่า การพัฒนาการศึกษาในประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการฝึกหัดครูมาตลอด ดังจะเห็นได้จากการที่รัฐบาลเคยได้จัดสรรทุนให้กับนักเรียนฝึกหัดครู ซึ่งทำให้กระทรวงศึกษาธิการสามารถที่จะคัดเลือกนักเรียนที่มีความรู้และสติปัญญาสูง เข้ามารับการฝึกฝนเป็นนักเรียนฝึกหัดครู และออกไปทำการสอนได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนที่ได้รับการคัดเลือกเข้ามาเป็น

นักเรียนฝึกหัดครูนั้น ในปัจจุบันได้เป็นกำลังสำคัญในการจัดการศึกษาของประเทศ เป็นส่วนใหญ่

ในช่วงประมาณ พ.ศ. 2510 ประเทศไทยได้ประสบกับภาวะการขาดแคลนครูอย่างรุนแรง แนวคิดในการผลิตครูที่เน้นด้านคุณภาพเปลี่ยนเป็นผลิตครูให้ได้จำนวนมาก โดยยกเลิกระบบการฝึกหัดครูที่ให้นักเรียนฝึกหัดครูที่อยู่ประจำที่ มาเป็นการเดินเรียนในหลายวิทยาลัย ได้มีการผลิตนักศึกษาภาคสมทบขึ้น จึงทำให้มีบุคคลที่สำเร็จวิชาครูเป็นจำนวนมาก ซึ่งการดำเนินการเช่นนี้ ถึงแม้ว่าจะสามารถผลิตครูได้เป็นจำนวนมากตามความต้องการก็จริงอยู่ แต่มีผลกระทบถึงการจัดการศึกษาและครูในปัจจุบันเป็นอย่างมาก เพราะไม่สามารถที่จะคัดเลือกคนที่มีความรู้ มีคุณธรรมเข้ามาเป็นครูได้ พลสันต์ โพธิ์ศรีทอง (2532 : 44 - 45) ในฐานะที่เป็นผู้อำนวยการโครงการคุรุทายาทของกระทรวงศึกษาธิการ ได้รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาของการฝึกหัดครูไทยที่สำคัญ ๆ ไว้ 8 ประการ ได้แก่

1. ฝ่ายผลิตครูยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง โดยไม่คำนึงถึงฝ่ายผู้ใช้ครูและมาตรฐานวิชาชีพครู
2. เนื่องจากขาดแผนการผลิต การใช้ครู จึงผลิตครูเกินความต้องการ และคุณภาพของครูไม่เป็นที่พอใจของสังคม วิชาชีพครูจึงถูกมองว่าต่ำต้อย ไม่มีศักดิ์ศรี
3. วิธีการคัดเลือกบุคคลเข้ามาเรียนครูยังไม่เหมาะสม ไม่สามารถคัดคนเก่ง คนดีที่มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครูเข้ามาเป็นนักศึกษาครูได้
4. ผู้เข้าเป็นนักศึกษาครูในช่วงหลัง ๆ มีผลการเรียนค่อนข้างต่ำ และมีความสนใจต่อวิชาชีพครูน้อยมาก โดยเลือกเรียนครูเป็นลำดับท้าย ๆ
5. เนื่องจากฝ่ายผลิตครูมีมากมายหลายสถาบัน (มากกว่าร้อยสถาบัน) ย่อมแตกต่างกันในเรื่องระบบ รูปแบบ วิธีการ และข้อจำกัดต่าง ๆ ทำให้กระบวนการผลิตครูไม่ได้มาตรฐานตามที่คาดหวัง
6. เนื่องจากขาดแผนการผลิตการใช้ครู บางช่วงที่มีความต้องการครูเร่งด่วน ทำให้ต้องผลิตครูมาก แต่ทรัพยากรในการผลิตมีข้อจำกัด จึงทำให้สังคมสงสัยในเรื่องคุณภาพของบัณฑิตครู

7. เนื่องจากไม่มีการควบคุมหรือกำหนดมาตรฐานวิชาชีพครู ทำให้ผู้จบวิชาชีพอื่น ๆ เข้ามาเป็นข้าราชการครูได้ จึงมีคนมาแย่งกันสอบเข้าเป็นครูมากทั้งที่มีตำแหน่งน้อย จึงมองกันว่าฝ่ายผลิตครูได้ผลิตครูเกินความต้องการของผู้ใช้ ทำให้สถาบันผลิตครูถูกมองไปในทางลบ ขาดความศรัทธาเชื่อถือ

8. กระบวนการคัดเลือกเข้ามาเป็นข้าราชการครูไม่สามารถคัดเลือกคนที่มีความรู้ ความสามารถ และเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครูเข้ามาเป็นข้าราชการครูได้

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ได้มีบุคคลหลายฝ่ายหลายสถาบัน ได้จัดประชุม สัมมนาและศึกษาวิจัยถึงแนวทางในการแก้ไขปัญหา ซึ่งส่วนมากเป็นเพียงทฤษฎีและข้อเสนอแนะที่เป็นเอกสาร (นามธรรม) มากกว่าแนวทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม ทั้งนี้ เพราะการปฏิบัติหลายประการเกี่ยวข้องกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และบุคคล ตลอดจนองค์กรหลายฝ่าย จึงทำให้ยากต่อการที่จะปฏิบัติได้

กระทรวงศึกษาธิการตระหนักถึงความจำเป็นและความสำคัญในการสร้างบุคลากรทางการศึกษาที่มีคุณภาพ คุณธรรม และมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู เพื่อเป็นผู้นำ และเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาการศึกษาของชาติ จึงมอบหมายให้หน่วยงานผู้ใช้ครูในกระทรวงศึกษาธิการร่วมกับสถาบันการผลิตครู จัดดำเนินงานโครงการครูทายาทขึ้น ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน โดยมีแนวคิดและหลักการที่จะสรรหาบุคคลที่มีความรู้ดี มีความประพฤติดีและมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู เข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ สำหรับแนวทางการคัดเลือก สมานจิต ภิรมย์ริน (2538 : 76 - 77) รวบรวมไว้ในบทความ "ครูทายาท : ความหวังของวงการวิชาชีพครู" สรุปได้ว่า ผู้ที่จะเข้าศึกษาต่อในโครงการครูทายาทจะคัดเลือกนักเรียนที่เรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีผลการเรียนดี มีคะแนนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ชั้น ม. 4 - 5 - 6 (ภาคเรียนที่ 1) ไม่ต่ำกว่า 3.00 หรืออยู่ในกลุ่ม 10 % แรกของกลุ่มที่มีผลการเรียนดี โดยผู้บริหารสถานศึกษารับรองความประพฤติ และความสนใจที่มุ่งเข้าสู่วิชาชีพครู หลังจากนั้นจะกำหนดให้เข้าเรียนในสถาบันการศึกษาที่ผลิตบัณฑิตทางการศึกษา ได้แก่ วิทยาลัยครู (ปัจจุบันเป็นสถาบันราชภัฏ) และคณะครุศาสตร์ หรือศึกษาศาสตร์ในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ โดยกระทรวงศึกษาธิการได้ขอจัดสรรงบประมาณเป็นเงินอุดหนุนสำหรับเป็นค่าใช้จ่ายในการเรียนประมาณ 10,000 - 12,500 บาทต่อ

คนต่อปี ตามหลักสูตร และเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว คณะกรรมการข้าราชการครู (ก.ค.) จะพิจารณาคัดเลือกเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูในสังกัดกรมต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ในเป้าหมายของโครงการ โดยไม่ต้องสอบแข่งขัน และในระหว่างการศึกษาในสถาบันการศึกษา จะต้องมีความผลการเรียนดี มีคะแนนเฉลี่ยแต่ละปีการศึกษาไม่ต่ำกว่า 2.75 ตลอดจนเข้าร่วมในกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่าง ๆ ตามโครงการด้วย

โครงการครูทายาทของกระทรวงศึกษาธิการ

สมานจิต ภิรมย์ริน (2538 : 76 - 77) ในฐานะที่เป็นผู้รับผิดชอบโครงการครูทายาทของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู ซึ่งแจ้งว่า จนถึงขณะนี้กระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินการจัดทำโครงการครูทายาทรวมทั้งสิ้น 6 โครงการ ซึ่งได้จำแนกตามลักษณะงานและความจำเป็นเร่งด่วน ตามรายละเอียดของแต่ละโครงการ ดังนี้

1. โครงการครูทายาทระดับประถมศึกษา (สำหรับคัดเลือกและบรรจุเข้ารับราชการครูในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ) เริ่มรับนักศึกษาครั้งแรกในปี พ.ศ. 2530 จนถึงปี พ.ศ. 2538 มีนักศึกษารวม 9 รุ่น (ประมาณรุ่นละ 500 คน) รวมจำนวน 5,375 คน บรรจุเป็นข้าราชการครูไปแล้วจนถึงปีการศึกษา 2538 จำนวน 3,089 คน (ในปี พ.ศ. 2530 รับนักศึกษาตามโครงการเพิ่มเติมสำหรับศึกษาในชั้นปีที่ 3 และปีที่ 4 จำนวน 135 คน และ 116 คน ตามลำดับด้วย)

กระทรวงศึกษาธิการได้ขอตั้งงบประมาณในกรมการฝึกหัดครู (ปัจจุบันเป็นสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ) เพื่อเป็นเงินอุดหนุนการศึกษาทุนละ 10,000 บาท โดยเริ่มได้รับทุนในปี พ.ศ. 2534 (เพิ่มเป็นทุนละ 12,500 บาท ในปี พ.ศ. 2537) สาขาวิชาเอกที่กำหนดผลิตตามโครงการ ได้แก่ การศึกษาปฐมวัย การประถมศึกษา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ทั่วไป ภาษาอังกฤษ การศึกษาพิเศษ อุตสาหกรรมศิลป์ (การงานและอาชีพ)

2. โครงการครูทายาทระดับมัธยมศึกษา (สำหรับคัดเลือกและบรรจุเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูในสังกัดกรมสามัญศึกษา) เริ่มรับนักศึกษาครั้งแรกในปี พ.ศ. 2534 จนถึงปี พ.ศ. 2538 มีนักศึกษารวม 5 รุ่น โดยรับนักศึกษาเข้าโครงการปี

ละ 400 คน รวมจำนวนประมาณ 2,000 คน ปัจจุบันมีผู้สำเร็จการศึกษาและได้รับการบรรจุเป็นข้าราชการครูไปแล้ว 1 รุ่น จำนวน 389 คน โดยนักศึกษาทุกคนได้รับการศึกษาคนละ 15,000 บาท เฉพาะในปี พ.ศ. 2534 และปรับเป็นทุนการศึกษาคนละ 10,000 บาท ในปี พ.ศ. 2535 - 2536 ซึ่งในปี พ.ศ. 2537 ได้ปรับทุนการศึกษาให้อยู่ในระดับเดียวกับโครงการคุรุทายาทระดับประถมศึกษา คือ ให้ได้รับทุนการศึกษาละ 12,500 บาท

สำหรับสาขาวิชาเอกที่ผลิตตามโครงการ ได้แก่ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาต่างประเทศ คอมพิวเตอร์ ช่างอุตสาหกรรม ดนตรี และสาขาวิชาอื่นที่เป็นวิชาชีพที่ขาดแคลน

3. โครงการคุรุทายาทระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา สำหรับสอนในโรงเรียนชายแดนและถิ่นทุรกันดาร (สำหรับคัดเลือกและบรรจุเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กรมสามัญศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนในพื้นที่เป้าหมาย) เริ่มรับนักศึกษาในปี พ.ศ. 2537 ถึงปัจจุบัน รวม 2 รุ่น จำนวน 800 คน ขณะนี้กำลังศึกษาอยู่ โดยจะเริ่มสำเร็จการศึกษาและบรรจุเป็นข้าราชการครูในปี พ.ศ. 2540 เป็นต้นไป ทั้งนี้ โดยมีทุนอุดหนุนการศึกษาปีละ 400 ทุน ๆ ละ 12,500 บาท แบ่งเป็นทุนระดับประถมศึกษาจำนวน 150 ทุน และระดับมัธยมศึกษาจำนวน 250 ทุน

สำหรับสาขาวิชาเอกที่ผลิตตามโครงการระดับประถมศึกษา ได้แก่ การศึกษาปฐมวัย และการประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ได้แก่ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และอุตสาหกรรมศิลป์

4. โครงการคุรุทายาทระดับอุดมศึกษา (สำหรับคัดเลือกและบรรจุเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูในสังกัดกรมการฝึกหัดครู ซึ่งเปลี่ยนเป็นสำนักงานเลขาธิการสภาสถาบันราชภัฏ) เริ่มรับนักศึกษาในปี พ.ศ. 2537 จำนวน 50 คน แบ่งเป็นระดับปริญญาตรี 25 คน และระดับปริญญาโท 25 คน ในปี พ.ศ. 2537 ได้รับทุนอุดหนุนทุนละ 12,500 บาท และได้ปรับเป็น 24,000 บาท ในระดับปริญญาตรี 35,000 บาท ในระดับปริญญาโท นับแต่ปี พ.ศ. 2538 เป็นต้นไป

สำหรับสาขาวิชาเอกที่ผลิตตามโครงการ จะเป็นสาขาวิชาขาดแคลนตามความต้องการของสำนักงานเลขาธิการสภาสถาบันราชภัฏ เช่น ระดับปริญญาตรี ได้แก่ สาขาวิชาภาษาจีน วิทยาการคอมพิวเตอร์ เคมี ฟิสิกส์ และการศึกษาปฐมวัย ในระดับปริญญาโท ได้แก่ สาขาโภชนาวิทยา วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม โรคพืชวิทยา สัตวศาสตร์ กัญญาวิทยา อุตสาหกรรมศึกษา คณิตศาสตร์ เป็นต้น

5. โครงการครูทายาทชายแดนภาคใต้ (เร่งรัด) สำหรับคัดเลือกและบรรจุเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กรมสามัญศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตพื้นที่จังหวัดยะลา ปัตตานี นราธิวาส สตูล และสงขลา โดยเริ่มคัดเลือกนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 เข้าโครงการในปี พ.ศ. 2537 เพื่อเข้าศึกษาในวิทยาลัยครูยะลา และวิทยาลัยครูสงขลา จำนวนกลุ่มเป้าหมายรวม 910 คน แต่มีผู้สมัครเข้าโครงการเพียง 100 คน ซึ่งแต่ละคนจะได้รับทุนอุดหนุนการศึกษาทุนละ 12,500 บาทต่อปี เช่นเดียวกัน ขณะนี้ได้สำเร็จการศึกษาแล้วและกำลังรอรับการบรรจุ เพื่อเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูต่อไป

สำหรับสาขาวิชาเอกที่ผลิต ได้แก่ ภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาไทย พลศึกษา อุตสาหกรรมศิลป์ ศิลปศึกษา และสังคมศึกษา สำหรับผู้ที่จะบรรจุในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ วิชาเอกภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ สำหรับผู้ที่บรรจุในสังกัดกรมสามัญศึกษา วิชาเอกวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และภาษาไทย สำหรับผู้ที่บรรจุในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

6. โครงการครูทายาทสายวิทยาศาสตร์ เป็นโครงการความร่วมมือระหว่างกรมสามัญศึกษากับมหาวิทยาลัยบูรพาเพื่อผลิตบัณฑิตในสายวิทยาศาสตร์ สำหรับคัดเลือกและบรรจุเป็นข้าราชการครูในสังกัดกรมสามัญศึกษา มีการคัดเลือกนักศึกษาเข้าโครงการในปี พ.ศ. 2536 จำนวน 31 คน เพียงรุ่นเดียว โดยไม่มีทุนอุดหนุนการศึกษาแต่อย่างใด

โครงการคุรุทายาทระดับประถมศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ ตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างบุคลากรทางการศึกษาที่มีคุณภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม และเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาการศึกษาของชาติ จึงได้มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติร่วมกับสถาบันผลิตครู จัดทำโครงการคุรุทายาทขึ้น โดยโครงการนี้ได้รับความเห็นชอบจาก ก.ค. ให้ดำเนินการตั้งแต่ช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534) และอนุมัติเป็นหลักการให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติดำเนินการคัดเลือกผู้สำเร็จการศึกษาตามโครงการคุรุทายาท เพื่อบรรจุและแต่งตั้งให้เข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูได้ไม่เกินร้อยละ 15 ของอัตราว่างที่มีอยู่ในปีที่จะบรรจุและแต่งตั้ง จากการประเมินผลการดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่า โครงการคุรุทายาทเป็นโครงการที่ดี มีความเหมาะสมหลายด้านด้วยกัน ทั้งด้านปัจจัย ด้านกระบวนการดำเนินงาน ด้านการผลิต และด้านผลกระทบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลผลิตของโครงการ กล่าวคือข้าราชการครูในโครงการคุรุทายาท เป็นบุคลากรทางการศึกษาที่มีคุณภาพ ได้รับการยอมรับจากหลาย ๆ ฝ่าย ทั้งผู้บริหาร คณะครู ตลอดจนถึงชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน อันถือได้ว่าผลผลิตตรงตามวัตถุประสงค์ของโครงการนี้อย่างดียิ่ง

ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539) ก.ค.เห็นชอบให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จัดทำโครงการคุรุทายาทต่อไป โดยอนุมัติเป็นหลักการให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติดำเนินการคัดเลือกผู้ที่สำเร็จการศึกษาตามโครงการคุรุทายาท เพื่อบรรจุและแต่งตั้งเป็นข้าราชการครูในสังกัดได้ไม่เกินร้อยละ 30 ของอัตราว่างที่มีอยู่ในปีที่จะบรรจุและแต่งตั้ง สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติจึงได้ดำเนินการต่อไปอย่างต่อเนื่อง โดยคาดหวังว่า ข้าราชการครูตามโครงการนี้จะเป็นบุคลากรทางการศึกษาที่มีความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม มีบุคลิกภาพดีเหมาะสม และมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู เพื่อที่จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา

๒๒
๒๗.๗๒
๒๗๘๑
๒๗๔๒

๑๖ ๗) แห่งชาติ ซึ่งเป็นการศึกษาขั้นเริ่มแรกและขั้นสุดท้ายของมวลประชากรส่วนใหญ่ของ
ประเทศ ด้วยเหตุผลและความต้องการดังที่กล่าวมา จึงได้กำหนดโครงการครูทายาท
ระดับประถมศึกษาชั้น (ภาคผนวก ก.)

จากสภาพปัญหาและความเป็นมาของโครงการครูทายาทที่น่าเสนอข้างต้น
สรุปได้ว่า ครูเป็นบุคคลสำคัญที่สุดในการจัดการศึกษา การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ
ต้องมีครูที่มีคุณภาพ การคัดเลือกบุคคลที่เข้ามาเป็นข้าราชการครูจึงเป็นเรื่องที่มีความ
สำคัญอย่างยิ่ง เป็นที่น่าสังเกตว่า ในช่วงประมาณ 20 - 30 ปีที่ผ่านมา ประเทศไทย
ประสบกับปัญหาการขาดแคลนครูอย่างมาก ทำให้แนวคิดของสถาบันการศึกษาที่
ผลิตบัณฑิตทางการศึกษาที่เน้นด้านคุณภาพเปลี่ยนเป็นผลิตครูให้ได้จำนวนมากเพื่อ
รองรับเหตุการณ์ในยุคนั้น ทำให้มีผลกระทบถึงการจัดการศึกษาในปัจจุบันเป็นอย่างมาก
เพราะไม่สามารถคัดเลือกคนที่มีความรู้ มีคุณธรรมเข้ามาเป็นครูได้ ประกอบ
กับคนเรียนดี ประพฤติดี มีความสามารถไม่สนใจที่จะเรียนครู ทำให้คุณภาพของครู
ไม่เป็นที่น่าพอใจของสังคม วิชาชีพครูจึงถูกมองว่าต่ำต้อย ไม่มีศักดิ์ศรี กระทรวง
ศึกษาธิการได้ตระหนักและเห็นความสำคัญในเรื่องดังกล่าว จึงได้จัดโครงการครู
ทายาทขึ้นจำนวนหกโครงการ ซึ่งแต่ละโครงการจะทำการคัดเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติ
ครบตามที่สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูกำหนด และผ่านการคัดเลือกตาม
หลักเกณฑ์และวิธีการที่สถาบันผลิตครูกำหนด มีเป้าหมายเพื่อสรรหาคนดีมีคุณภาพ
มาเป็นครูในสังกัดต่าง ๆ ของกระทรวงศึกษาธิการ สำหรับโครงการครูทายาทระดับ
ประถมศึกษา เริ่มรับนักศึกษาเข้าเรียนครั้งแรกในปี พ.ศ. 2530 และผู้ที่สำเร็จการ
ศึกษาจะได้รับการบรรจุเป็นข้าราชการครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถม
ศึกษาแห่งชาติ ร้อยละ 30 ของอัตราว่าง ในปีที่จะบรรจุและแต่งตั้ง โดยคาดหวังว่าข้าราชการครูตามโครงการนี้จะเป็บุคคลากรทางการศึกษาที่มีความรู้ ความสามารถ
คุณธรรม จริยธรรม มีบุคลิกภาพดีและมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู เพื่อเป็นกำลังสำคัญ
ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งเป็นรากฐานการศึกษาที่สำคัญในการที่จะพัฒนาเยาวชน
ของชาติให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของประเทศสืบไป

เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู

วิชาชีพครูจัดอยู่ในประเภทอาชีพขั้นสูงจึงจำเป็นต้องมีสถาบันหรือองค์กร เพื่อพิทักษ์ประโยชน์และส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าให้แก่ครูอาจารย์โดยเฉพาะ องค์กรหรือสถาบันอาชีพที่กล่าวถึงก็คือ "คุรุสภา"

คุรุสภาในฐานะสถาบันวิชาชีพครูและเป็นสภาในกระทรวงศึกษาธิการ ตามความในมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติครูพุทธศักราช 2488 มีฐานะเป็นนิติบุคคล ดำเนินการตามเป้าหมายหลักสองประการคือ ให้ครูได้รับการบริการอย่างเสมอภาคทั้งด้านสวัสดิการ วิชาการพิทักษ์ประโยชน์ได้ตรงกับความต้องการของครู และให้มีการควบคุมมาตรฐานวิชาชีพครู สำเริง นิลประดิษฐ์ (2533 : สาส์นจากเลขานุ) กล่าวว่า การที่ประชาชนทั่วไปจะยอมรับและศรัทธาครูเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับผลงานที่เกิดจากครูใช้ความรู้ความสามารถในการสอนและการปฏิบัติตนด้วยความจริงใจตามจรรยาบรรณของครู การปฏิบัติตนอย่างไรจึงจะถือว่าเป็นที่ยอมรับของคนในสังคมนั้น คุรุสภาขอกำหนดขึ้นและเรียกว่า "เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู"

คณะกรรมการจัดทำเอกสารชุดเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา (2533 : 9 - 29) ได้จัดทำเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ซึ่งบ่งชี้ถึงคุณลักษณะของครูที่ดี สรุปได้สามด้าน ดังนี้ ด้านที่หนึ่ง รอบรู้ สอนดี ครูต้องมีความรู้ในวิชาชีพของตน ต้องทำการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถให้บริการแนะแนวได้ทุกด้าน จัดทำและใช้สื่อการเรียนการสอนได้เหมาะสม รวมทั้งสามารถปรับการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสภาพการณ์บ้านเมืองในปัจจุบันได้ ด้านที่สอง คุณธรรมจรรยาบรรณ ครูต้องมีศรัทธาในวิชาชีพครู ตั้งใจใช้ความรู้ความสามารถทางวิชาชีพ มีความซื่อสัตย์ต่อหลักการของวิชาชีพครู มีความรับผิดชอบในด้านการศึกษา อุทิศตนและเวลาเพื่อนักเรียน ด้านที่สาม มุ่งมั่นพัฒนา ครูต้องรู้จักสำรวจและปรับปรุงตนเอง สนใจศึกษาหาความรู้เพื่อประโยชน์ต่อการเรียนการสอน และชุมชน ต่อมา คณะกรรมการวิจัยเพื่อพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู กองมาตรฐานวิชาชีพครู สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา ได้ทำการวิจัยและพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ให้มีลักษณะเป็นรูปธรรม สามารถนำไปสู่การปฏิบัติที่ชัดเจนได้ โดยได้พัฒนาเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูฉบับใหม่ มีจำนวน 11

มาตรฐาน คือ 1. ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ 2. ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน 3. มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ 4. พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง 5. พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ 6. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน 7. รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างเป็นระบบ 8. ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน 9. ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ 10. ร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชน 11. แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา

พฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา พ.ศ. 2537

ปรีดา บุญเพลิง (2538 : คำนำ) กล่าวว่า เกณฑ์มาตรฐานทั้ง 11 ข้อนี้ เป็นเกณฑ์ของการปฏิบัติตนและปฏิบัติงานในหน้าที่ครู มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาครูให้ครูพัฒนาเด็ก พัฒนาคุณภาพการศึกษา และพัฒนาสังคมในอนาคต เป็นเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นบนพื้นฐานของความเชื่อที่ว่า เด็กทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ ครูจึงต้องคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นที่น่าสังเกตว่า เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2537 เป็นเกณฑ์คุณภาพซึ่งกำหนดลักษณะการแสดงพฤติกรรมที่นำไปสู่ผลสำเร็จและประกันคุณภาพของผู้เรียน ครูและผู้บริหารการศึกษาสามารถนำเกณฑ์ไปปฏิบัติได้ทันที หากครูทุกคนได้สำรวจตนเอง และมุ่งมั่นที่จะปรับปรุงพัฒนาตนเองให้มีพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูแล้ว เท่ากับครูทุกคนได้ช่วยกันยกมาตรฐานแห่งวิชาชีพของตนให้สูงขึ้น ซึ่งจะช่วยให้ครูและวิชาชีพครูมีความมั่นคง มีเกียรติ ศักดิ์ศรี เป็นที่ยอมรับ และศรัทธาของสังคมสืบไป

นักวิชาการ และผู้รู้ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรม หรือคุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์ไว้หลายประการ จากแนวคิดของ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2538 : 10 - 22) ได้กำหนดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของครูเป็นเกณฑ์มาตรฐาน ซึ่งจะกล่าวถึงรายละเอียดของแต่ละมาตรฐานตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ปฏิบัติการกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครู

สายหยุด จำปาทอง (2532 : 24 - 25) แสดงทัศนะว่า ครูควรมีความเชื่อมั่น และศรัทธาในอาชีพครู ศึกษาหาความรู้และปรับปรุงตนเองให้ทันสมัยอยู่เสมอ มีความคิดเป็นของตนเอง เพื่อประโยชน์ในการสอน การแสดงความคิดเห็นหรือให้ความรู้ใหม่ ๆ ต่อผู้เรียนและสาธารณชน สำหรับ สุนทร มูสิกังษี (2535 : 31 - 32) ที่แนะนำว่า ครูควรรู้จักสำรวจและปรับปรุงตนเอง สนใจ ใฝ่รู้ และศึกษาหาความรู้ต่าง ๆ อยู่เสมอ รู้จักเพิ่มพูนวิทยฐานะของตนเอง คิดค้นและทดลองใช้วิธีการใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน และเป็นประโยชน์ต่อชุมชน สำหรับ จิตภัทร ประสิทธิ์พร (สุพล วังสินธุ์, 2536: 47 ; อ้างอิงมาจาก จิตภัทร ประสิทธิ์พร, 2535) เพิ่มเติมว่า ครูเป็นผู้มีความรอบรู้ โดยศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ เพื่อจะได้นำความรู้เหล่านั้นมาช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม สมบูรณ์ โพธิยะ (2537 : 15 - 16) ได้เสนอแนะเพิ่มเติมในฐานะผู้รับผิดชอบในการพัฒนาครูว่า ครูต้องมีทักษะ มีความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน ต้องเข้าใจหลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้างของหลักสูตรอย่างถ่องแท้ เปิดโอกาสให้ครูได้พบกับเพื่อนร่วมงานจากที่ต่าง ๆ ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแนวปฏิบัติ ตลอดจนการได้รับความรู้และฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดความชำนาญการ ควรให้ครูทุกคนได้รับการอบรม ประชุมสัมมนาทางวิชาการ เพื่อพัฒนางานอย่างสม่ำเสมอ โดยจัดเนื้อหาสาระของการอบรมดำเนินการให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาของชาติ และความต้องการของท้องถิ่น ก็จะช่วยให้เกิดการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง เป็นที่น่าสังเกตว่า แนวทางการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2539 - 2550 ในส่วนของการปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา ข้อ 3 ได้มีมาตรการให้ครูทุกคนได้เพิ่มพูนความรู้และพัฒนาทักษะในรูปแบบต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง ทั่วถึงและทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเทคโนโลยี โดยในทุก ๆ 2 ปี ต้องผ่านการอบรมอย่างน้อย 1 ครั้ง ทั้งการอบรมของกระทรวงศึกษาธิการ และหรือกรมต้นสังกัด และการอบรมของสถาบันอื่น ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนที่มีวุฒิบัตรรับรอง ตลอดจนการอบรมทางไกล การเข้าร่วมประชุมสัมมนา และการพัฒนาตนเองในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งถือเป็นผลการปฏิบัติงานส่วนหนึ่งของครูด้วย

สำหรับ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2538 : 10 - 11) บันทึกว่า คุรุควรศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ตำรา และสื่อต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ ควรจัดทำและเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ เข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการที่องค์กรหรือหน่วยงานหรือสมาคมจัดขึ้น เช่น การประชุม การอบรม การสัมมนา และการประชุมปฏิบัติการ เป็นต้น

คุรุสภาหวังว่าเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา พ.ศ. 2537 นี้ จะเป็นแนวทางในการพัฒนาครูไปสู่มาตรฐานที่สูงขึ้น ซึ่งจะช่วยให้ครูและวิชาชีพครูมีความมั่นคง มีเกียรติศักดิ์ศรี เป็นที่ยอมรับและศรัทธาของสังคม จึงได้กำหนดเกณฑ์เพื่อประเมินพฤติกรรมของครูในการปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูเป็นระดับคุณภาพ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

คุณภาพระดับ 1 แสดงหาความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพครูอยู่เสมอ โดยพิจารณาจาก

1. การศึกษาเอกสาร ตำรา และสื่อต่าง ๆ
2. การเข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนาทางวิชาชีพครู

คุณภาพระดับ 2 มีบทบาทในการพัฒนาวิชาชีพ โดยพิจารณาจาก

1. การเป็นสมาชิกและการเข้าร่วมกิจกรรมขององค์กร สมาคม ชมรมที่ส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพครู นอกเหนือจากที่ราชการจัดตั้ง
2. การเป็นผู้ดำเนินการหรือมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดกิจกรรมขององค์กรวิชาชีพครู
3. การเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการ

คุณภาพระดับ 3 เป็นผู้นำในการพัฒนาวิชาชีพครู โดยพิจารณาจาก

1. เป็นกรรมการ อนุกรรมการ หรือคณะทำงานขององค์กร สมาคม ชมรมที่ส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพครูนอกเหนือจากที่ทางราชการจัดตั้ง
2. เป็นวิทยากรประชุม อบรม สัมมนา หรือกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครู
3. เป็นผู้จัดทำและเสนอรายงานทางวิชาการในการประชุม อบรม สัมมนา
4. มีผลงานทางวิชาการเผยแพร่อยู่เสมอ

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครู หมายถึง การแสวงหาความรู้เพิ่มเติมด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้มีความรอบรู้ในการปฏิบัติตนและปฏิบัติงานอย่างถูกต้อง สนใจการเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการ มีการเผยแพร่ความรู้และผลงานทางวิชาการอย่างสม่ำเสมอ สามารถเสนอความรู้ใหม่ ๆ กับผู้เรียนและสังคมได้

2. ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน

กมล สุดประเสริฐ (2532 : 130) ชี้แนะว่า การสอนที่ดีที่สุด คือ การสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนได้เรียนเองมากที่สุด กิจกรรมที่จัดขึ้นต้องเกี่ยวข้องกับตัวผู้เรียน ดังนั้น ครูจึงจำเป็นต้องศึกษา และหาทางพัฒนาการเรียนการสอนให้มากยิ่งขึ้น รุติภัทร ประสิทธิ์พร (สุพล วังสินธุ์. 2536: 47 ; อ้างอิงมาจาก รุติภัทร ประสิทธิ์พร. 2535) อธิบายเพิ่มเติมว่า ครูต้องมีความพยายาม มีความตั้งใจ มุ่งมั่นที่จะพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับตัวผู้เรียน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่จะนำเทคนิควิธีการใหม่ ๆ มาใช้ในการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมากที่สุด นอกจากนี้ ชาญชัย อาจีนสมาจาร (2538 : 38) ได้กล่าวสนับสนุนกิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียน สรุปได้ว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตรเป็นส่วนหนึ่งของโปรแกรมในโรงเรียน กิจกรรมเหล่านี้มีความสำคัญในการทำประโยชน์ให้กับการพัฒนาเด็กโดยตรง การพัฒนากิจกรรมเหล่านี้เป็นหน้าที่อย่างหนึ่งของครู ผู้บริหารต้องพิจารณาความสนใจและความสามารถของครูเพื่อทำหน้าที่ดังกล่าวอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาของเด็กต่อไป

สำหรับ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2538 : 12) ได้เสนอแนะการปฏิบัติงานของครูเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้ว่า ครูจะต้องรู้จักเลือกปฏิบัติอย่างชาญฉลาด ด้วยความรักและหวังดีต่อผู้เรียน ดังนั้น ในการเลือกกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมอื่น ๆ จะต้องคำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดแก่ผู้เรียนเป็นหลัก

คุรุสภาได้กำหนดเกณฑ์เพื่อประเมินพฤติกรรมของครูในการตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน เป็นระดับคุณภาพตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

คุณภาพระดับ 1 ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมโดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดแก่ผู้เรียน
เฉพาะในด้านการเรียนการสอนในชั้นเรียน โดยพิจารณาจาก

1. เป็นกิจกรรมที่พัฒนาความสามารถของผู้เรียนได้จริง
2. เป็นกิจกรรมสร้างนิสัยในการลงมือปฏิบัติแก่ผู้เรียน
3. เป็นกิจกรรมสร้างคุณธรรมที่มีผลให้ผู้เรียนปฏิบัติตาม

ระดับคุณภาพที่ 2 ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมโดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน
ทั้งในด้านการเรียนการสอนในชั้นเรียน รวมไปถึงกิจกรรมเสริมความรู้ และกิจกรรม
เสริมหลักสูตร โดยพิจารณาจาก

เลือกปฏิบัติกิจกรรมเสริมตามลำดับความสำคัญก่อนหลัง โดยให้ความสำคัญ
สำคัญกับกิจกรรมที่มีผลต่อเด็กโดยตรง มากกว่ากิจกรรมที่มีผลต่อเด็กโดยอ้อม

คุณภาพระดับ 3 ตัดสินใจปฏิบัติงานทุกด้านในหน้าที่ครูให้สอดคล้อง
สัมพันธ์กัน และส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาผู้เรียนทุกด้าน โดยพิจารณาจาก

1. กิจกรรมทุกอย่างมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการของผู้เรียน
2. กิจกรรมและงานต่าง ๆ ในหน้าที่ครูส่งผลต่อการพัฒนาความสามารถ
ของผู้เรียนทุกด้าน
3. กิจกรรมและการปฏิบัติงานต่าง ๆ แสดงถึงความสัมพันธ์ในการพัฒนา
ความสามารถของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ ให้ส่งผลถึงตัวผู้เรียนอย่างชัดเจน

จากแนวคิดของนักการศึกษาที่กล่าวมา พอจะสรุปได้ว่า การตัดสินใจปฏิบัติ
กิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่เกิดกับผู้เรียน หมายถึง การเลือกปฏิบัติกิจกรรมการ
เรียนการสอนในชั้นเรียน กิจกรรมเสริมความรู้ และกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้สอดคล้อง
สัมพันธ์กันโดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียนเป็นสำคัญ

3. มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ

เยาพา เดชะคุปต์ (2540 : 13) เสนอว่า การพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ
หมายถึงการพัฒนาผู้เรียนในทุก ๆ ด้าน (whole child) และทุก ๆ คน โดยเน้น
การพัฒนาไปตามความสามารถส่วนบุคคล ซึ่งจำเป็นต้องมีหลักสูตรที่แตกต่างกัน
ออกไปอย่างน้อยสามหลักสูตรคือ หลักสูตรสำหรับเด็กปกติ หลักสูตรสำหรับเด็กที่มี

ความสามารถต่ำกว่าเกณฑ์ปกติและหลักสูตรสำหรับเด็กที่มีความสามารถสูงกว่าเกณฑ์ปกติ สอดคล้องกับ สุรัชย์ ทับจันทร์ (บุญล วงศ์มณี. 2539 : 133 ; อ้างอิงมาจาก สุรัชย์ ทับจันทร์. 2533) ที่สรุปว่า การพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพจำเป็นต้องช่วยเหลือ ดูแลเด็กที่มีความสามารถต่ำและสูงกว่าเกณฑ์ปกติให้มากกว่าเด็กปกติ เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องและส่งเสริมสติปัญญาให้เป็นไปตามความสามารถของแต่ละบุคคล ตรงกับวัตถุประสงค์ของการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ที่ให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองให้ถึงขีดสุด มีความสมดุลงานทางด้านร่างกาย ปัญญา จิตใจ และสังคม โดยการปรับกระบวนการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีรูปแบบการสอนที่หลากหลาย เพื่อกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย ส่วน จูติภัทร ประสิทธิ์พร (สุพล วงสินธุ์. 2536 : 46 - 47 ; อ้างอิงมาจาก จูติภัทร ประสิทธิ์พร. 2535) ได้สรุปภาพรวมเพื่อชี้ให้เห็นความพยายามของครูที่ต้องการพัฒนาผู้เรียนว่า ครูจะต้องมีความพยายาม มีความตั้งใจ มุ่งมั่นที่จะพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับตัวผู้เรียน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และความพยายามในการนำเทคนิควิธีการใหม่ ๆ มาใช้ในการสอน เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามขีดความสามารถของแต่ละคนให้มากที่สุด

สำหรับ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2538 : 13) อธิบายว่า การมุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียน เป็นการให้ความพยายามอย่างเต็มความสามารถของครู ที่จะให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ให้มากที่สุด ตามความถนัด ความสนใจ ความต้องการ โดยวิเคราะห์ วินิจฉัยปัญหา ความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน ปรับเปลี่ยนวิธีสอนที่จะให้ได้ผลดีกว่าเดิม รวมทั้งการส่งเสริมพัฒนาทางด้านต่าง ๆ ตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคนอย่างเป็นระบบ

คุรุสภาได้กำหนดเกณฑ์เพื่อประเมินพฤติกรรมของครูในการมุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ เป็นระดับคุณภาพตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

คุณภาพระดับ 1 มีการแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียน โดยพิจารณาจาก

1. การตรวจสอบข้อบกพร่องของผู้เรียน โดยใช้เนื้อหาวิชาเป็นหลัก
2. การสอนซ่อมเสริมตามข้อบกพร่องของผู้เรียน

คุณภาพระดับ 2 มีการแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียน และพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้สูงขึ้นกว่าเดิม

1. การตรวจสอบข้อบกพร่องของผู้เรียน โดยใช้พัฒนาการของผู้เรียนด้านต่าง ๆ เป็นหลัก
2. การจัดกิจกรรมเสริมความสามารถของผู้เรียน โดยการปรับเปลี่ยนวิธีสอนตามด้านที่บกพร่องอย่างเหมาะสม

คุณภาพระดับ 3 พัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้สูงขึ้นเต็มขีดความสามารถของแต่ละคนอย่างเป็นระบบ โดยพิจารณาจาก

1. การวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยของผู้เรียนเป็นรายคน เป็นรายสมรรถภาพ
2. การจัดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถของผู้เรียนเหมาะสม และเต็มตามศักยภาพ ตามลำดับขั้นการพัฒนา
3. การตอบสนองความถนัด ความสนใจของผู้เรียนรายบุคคล โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้หลายรูปแบบอย่างเป็นระบบ

จากคำอธิบายและข้อเสนอแนะที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การมุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ หมายถึง การใช้ความพยายามของครูอย่างเต็มความสามารถในการค้นหากิจกรรมและวิธีการที่เหมาะสม เพื่อนำมาใช้แก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องของผู้เรียน ตลอดจนพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้สูงขึ้นเต็มขีดความสามารถของแต่ละคน

4. พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง

แผนการสอน เป็นเครื่องมือป้อนชี้ให้ทราบว่าแต่ละครั้งของการสอนผู้เรียนได้รับอะไรบ้าง ครูจึงจำเป็นต้องเตรียมการสอนทุกครั้งที่ทำการสอน เกี่ยวกับเรื่องนี้ ชาญชัย อาจีนสมาจาร (2528 : 38 - 39) เชื่อว่า ครูควรมีการวางแผนการสอนอย่างชัดเจน เช่น การจัดลำดับการสอน การเตรียมเนื้อหาและวิธีสอนที่เหมาะสม โดยครูจะต้องเตรียมสิ่งเหล่านี้ไว้ให้พร้อมเสมอ คือ

1. รู้และเข้าใจเนื้อหาวิชาที่ตัวเองสอนอย่างชัดเจน
2. ต้องทบทวนกระบวนการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ

3. วางแผนการเรียนรู้ว่าจะใช้สอนอย่างไร รวมถึงเทคนิคการสอนที่ใช้เหตุผล ที่มีจุดมุ่งหมาย มีการอภิปราย มีกระบวนการของเนื้อหาและการวัดผล ใช้ตัวอย่าง และวัสดุอุปกรณ์เพื่อทำให้นักเรียนที่เป็นนามธรรมให้ผู้เรียนได้เข้าใจง่ายขึ้น

ทัศนีย์ สงวนสัตย์ (2534 : 14 - 17) ได้กล่าวไว้พอจะสรุปได้ว่า ครูควรเปลี่ยนแปลงบทบาทให้สอดคล้องกับกิจกรรมและสถานการณ์ในชั้นเรียน พยายามสร้างบรรยากาศให้ผู้เรียนทุกคนมีความเชื่อมั่นในตนเองและในตัวเพื่อน เตรียมการสอน โดยสร้างปัญหาให้ผู้เรียนคิด วิเคราะห์ โดยตั้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ชัดเจน ร่วมกันออกแบบการเรียนรู้ ร่วมเรียนไปกับผู้เรียน โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพของผู้เรียนแต่ละคน แต่อย่างไรก็ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2539 - 2550 (2539 : 3) ในส่วนของการปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา ข้อ 4 ได้กำหนดเป็นแนวทางให้ครูเลือกแผนการสอนหรือพัฒนาให้เหมาะสมกับผู้เรียน เพื่อมุ่งให้ผู้เรียนสามารถสร้างและพัฒนาความรู้ได้ตลอดชีวิตอย่างแท้จริง

สำหรับ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2538 : 14) เสนอแนะว่า ครูต้องเลือกใช้ ปรับปรุง หรือสร้างแผนการสอน บันทึกการสอน หรือเตรียมการสอนในลักษณะอื่นๆ ที่สามารถนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้

คุรุสภาได้กำหนดเกณฑ์เพื่อประเมินพฤติกรรมของครูในการพัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง เป็นระดับคุณภาพตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

คุณภาพระดับ 1 เลือกใช้แผนการสอนที่มีอยู่ได้อย่างเหมาะสม โดยพิจารณาจาก

1. แผนการสอนที่ใช้มีองค์ประกอบต่าง ๆ ครบถ้วน สัมพันธ์กัน
2. แผนการสอนที่ใช้เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
3. แผนการสอนที่ใช้เน้นกิจกรรมการปฏิบัติ ตามกระบวนการแสวงหา

ความรู้และการสร้างความรู้

คุณภาพระดับ 2 ปรับปรุงแผนการสอนที่มีอยู่ให้สอดคล้องกับข้อจำกัดของผู้เรียน ครู และสถานศึกษา โดยพิจารณาจาก

1. แผนการสอนที่ปรับปรุงมีองค์ประกอบต่าง ๆ ครบถ้วน สัมพันธ์กัน

2. แผนการสอนที่ปรับปรุงเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยให้ผู้เรียนปฏิบัติจริงมากขึ้น

3. แผนการสอนที่ปรับปรุงสอดคล้องกับความสามารถของผู้เรียนและข้อจำกัดของสถานศึกษา

คุณภาพระดับ 3 สร้างและพัฒนาแผนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้ค้นหาคำตอบด้วยตนเอง โดยพิจารณาจาก

1. แผนการสอนที่สร้างและพัฒนาขึ้นมีองค์ประกอบต่าง ๆ ครบถ้วน สัมพันธ์กัน

2. แผนการสอนที่สร้างและพัฒนาขึ้นเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติและค้นหาคำตอบด้วยตนเอง

3. แผนการสอนที่สร้างและพัฒนาขึ้นสอดคล้องกับความสามารถของผู้เรียน และข้อจำกัดของสถานศึกษา

สรุปว่า การพัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง หมายถึง การเลือกใช้ การปรับปรุง หรือการสร้างแผนการสอนให้สอดคล้องกับองค์ประกอบการสอนทุกด้าน เพื่อนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้อย่างแท้จริง

5. พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534 : 57 - 58) กล่าวส่งเสริมการใช้สื่อเพื่อประกอบการสอนสรุปได้ว่า กระทรวงศึกษาธิการสนับสนุนให้มีการใช้สื่อการเรียนการสอนอย่างแพร่หลาย และให้มีการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนทุกประเภทและทุกรูปแบบอย่างต่อเนื่อง จึงจำเป็นต้องส่งเสริมให้ครูจัดหา ผลิต และพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มากที่สุด โดยคำนึงถึงองค์ประกอบต่อไปนี้เป็นสิ่งสำคัญ คือ

1. ลักษณะเนื้อหาวิชาของแต่ละกลุ่มประสบการณ์
2. จุดประสงค์การเรียนรู้
3. ตัวผู้เรียน

4. สภาพท้องถิ่นและสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

ฐิติภัทร ประสิทธิ์พร (สุพล วังสินธุ์. 2536 : 47 ; อ้างอิงมาจาก ฐิติภัทร ประสิทธิ์พร. 2535) ได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญในการใช้สื่อประกอบการสอนว่า ครูควรจัดทำอุปกรณ์และสื่อการสอนต่าง ๆ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น มิใช่ครูพูดแต่เพียงอย่างเดียว การพูดประกอบสื่อหรืออุปกรณ์จะช่วยให้ผู้เรียนจดจำได้รวดเร็วและแม่นยำขึ้น เนื่องจากได้เห็นเป็นรูปธรรมมากกว่า นอกจากนี้แนวทางการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2539 - 2550 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนข้อ 5 ระบุว่า ครูต้องปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติอย่างมีคุณภาพ โดยการพัฒนารูปแบบเทคโนโลยีนวัตกรรมการสอน และพัฒนาห้องสมุดในสถานศึกษา รวมทั้งสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างการศึกษาในระบบและนอกระบบโรงเรียนให้สามารถให้บริการที่สนองความต้องการของผู้เรียนได้อย่างกว้างขวาง อย่างไรก็ดีตาม สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2539 : 68) ได้กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนไว้ในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (2540 - 2544) ข้อ 4 ซึ่งมีสาระสำคัญสรุปได้ว่า การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนจะต้องมีการผลิตและพัฒนาสื่อทุกประเภท รวมทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อคอมพิวเตอร์ และสื่อผสม ตลอดจนอุปกรณ์การเรียนการสอนต่าง ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการสอนของครู และการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน

สำหรับ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2538 : 15) ได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาสื่อเพื่อทำให้การสอนมีประสิทธิภาพได้นั้นครูจะต้องประดิษฐ์ คิดค้น ผลิต เลือกใช้ ปรับปรุงเครื่องมือ อุปกรณ์ เอกสารสิ่งพิมพ์ เทคนิควิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์ของการเรียนรู้

คุรุสภาได้กำหนดเกณฑ์เพื่อประเมินพฤติกรรมของครูในการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน เป็นระดับคุณภาพไว้ดังนี้

คุณภาพระดับ 1 เลือกใช้สื่อการเรียนการสอนที่มีคุณภาพได้อย่างเหมาะสม โดยพิจารณาจาก ความสัมพันธ์ของสื่อการเรียนการสอนกับองค์ประกอบของการสอน คือ ผู้เรียน กิจกรรมการเรียนรู้ และจุดประสงค์การเรียนรู้

คุณภาพระดับ 2 ใช้สื่อการเรียนการสอนประกอบกิจกรรมการเรียนการสอน ได้เหมาะสมและให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม โดยพิจารณาจาก

1. ความเหมาะสมของสื่อกับผู้เรียน กิจกรรม และจุดประสงค์การเรียนรู้
2. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการใช้และบำรุงรักษา
3. สื่อมีความหลากหลาย ตอบสนองความแตกต่างของผู้เรียน เน้นการลงมือปฏิบัติของผู้เรียน
4. ผู้เรียนได้ใช้สื่อการเรียนการสอนตามความรู้สึนึกคิดและการตัดสินใจของตนเอง

คุณภาพระดับ 3 คิดค้น ผลิต และปรับปรุงสื่อการเรียนการสอนที่มีผลต่อการเรียนรู้และให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม โดยพิจารณาจาก

1. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการคิดค้น ผลิต และใช้สื่อการเรียนการสอน
2. สื่อการเรียนการสอนได้มาจากวัสดุในท้องถิ่น
3. ประเมินผลการใช้สื่อ และปรับปรุงให้เหมาะสมยิ่งขึ้น
4. เผยแพร่ผลการใช้สื่อการเรียนการสอนที่ใช้ได้ผลแล้ว

สรุปได้ว่า การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพนั้น ครูต้องมีการผลิต เลือกใช้ ปรับปรุง สื่อทุกประเภทให้สอดคล้องกับองค์ประกอบของการสอน เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์ของการเรียนรู้

6. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน

การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผลถาวร เป็นการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และใช้ทักษะกระบวนการ เพื่อให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้และปฏิบัติได้ด้วยตนเอง บรรจง จันทรสา (2522 : 170 - 173) ได้อธิบายไว้ในลัทธิอัตถิภาวนิยม สรุปได้ว่า ครูเป็นผู้คอยกระตุ้น ยั่วยุ และปลูกให้นักเรียนตื่นขึ้นมาเพื่อให้เห็นตัวเอง ป้อนคำถามให้คิดเพื่อให้นักเรียนตื่นตัวและเกิดความสำนึกขึ้นมา โดยไม่ล้ามตัวเองไว้ในกรอบของสังคม ซึ่งตรงกับ สายหยุด จำปาทอง (2532 : 24 - 25) แนะนำให้ครูเปลี่ยนบทบาทของตัวเองจากการเป็นผู้บอก ผู้นำแสดง มาเป็นผู้กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิดริเริ่ม รู้จักวิธีการศึกษาหาความรู้ ฝึกให้ผู้เรียนมีความสามารถทำงานเป็นกลุ่ม รู้จักวิพากษ์

วิจารณ์ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีวินัยในตนเอง ครูต้องศึกษาธรรมชาติและ ความแตกต่างของเด็ก เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน สำหรับ อับสร มีสิงห์ (2534 : 12 - 13) ได้กล่าวเพิ่มเติมว่า ครูเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดในกระบวนการ เรียนการสอน โดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ครูควรปรับเปลี่ยน บทบาทของตนเองใน เรื่องการศึกษานักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อวางแผนการสอนให้สอดคล้องสัมพันธ์กับ คุณสมบัติของผู้เรียน เป็นผู้จัดประสบการณ์ให้นักเรียนค้นพบคำตอบด้วยตัวเอง เป็น ผู้นำแหล่งความรู้และข้อมูลที่ทันสมัยอยู่เสมอ ใช้วิธีการสอนหลากหลาย เน้นการ เรียนรู้โดยอาศัยกระบวนการคิดแก้ปัญหาและการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ส่วนแนว ทางการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2539 - 2550 ในด้านการ ปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน ข้อ 2.2 กำหนดให้ครูจัดกระบวนการ เรียนให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิดอย่างเป็นระบบ และเป็นการปฏิบัติมากกว่าการท่องจำ เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการสร้างความรู้ ซึ่ง จะเป็นพื้นฐานการเรียนรู้ในโลกแห่งอนาคต และ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา แห่งชาติ (2539 : 70) ได้กำหนดแนวทางการปรับปรุงการจัดกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพขึ้น โดยให้ผู้สอนปรับวิธีการเรียนการสอนยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เน้นกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบและมีเหตุผล มุ่งให้ผู้เรียนรักการเรียนรู้ รู้จัก คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ แสวงหาความรู้และรู้จักแก้ปัญหาด้วยตนเอง

สำหรับ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2538 : 16) แนะนำว่า การจัดกิจกรรม การเรียนการสอนโดยเน้นผลถาวร หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้ เรียนประสบผลสำเร็จในการแสวงหาความรู้ ตามสภาพความแตกต่างของบุคคลด้วยการปฏิบัติจริง และสรุปความรู้ทั้งหลายได้ด้วยตนเอง ก่อให้เกิดค่านิยมและนิสัยใน การปฏิบัติ จนเป็นบุคลิกภาพถาวรติดตัวผู้เรียนตลอดไป จากเจตนารมณ์ดังกล่าวคุรุ สภาได้กำหนดเกณฑ์เพื่อประเมินพฤติกรรมของครูในการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนเป็นระดับคุณภาพไว้ดังนี้

คุณภาพระดับ 1 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนยึดเนื้อหาเป็นหลัก โดย พิจารณาจาก

1. ผู้สอนเป็นผู้บอกความรู้

2. ผู้เรียนปฏิบัติงานตามแบบหรือทำตามตัวอย่าง

3. ผู้เรียนทำตามข้อกำหนด หรือคำสั่ง

คุณภาพระดับ 2 จัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนยึดความคิดรวบยอด (concept) เป็นหลัก โดยพิจารณาจาก

1. ผู้สอนเป็นผู้ช่วยเหลือแนะนำให้ผู้เรียนลงมือทำงานตามกระบวนการสร้างความคิดรวบยอด

2. ผู้เรียนค้นหาความรู้ และสรุปความคิดรวบยอดได้เองตามคำแนะนำ

คุณภาพระดับ 3 จัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนยึดกระบวนการและการสร้างนิสัยเป็นหลัก โดยพิจารณาจาก

1. ผู้สอนเป็นผู้กระตุ้นให้ผู้เรียนค้นหาความรู้และพัฒนาความรู้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยใช้สถานการณ์ต่าง ๆ อย่างหลากหลาย

2. ผู้เรียนเลือกและปฏิบัติงานตามศักยภาพ

3. ผู้เรียนประเมินตนเอง และปรับปรุงตนเอง

4. การเรียนการสอนมุ่งเน้นการสร้างนิสัยการปฏิบัติ จนเป็นบุคลิกภาพถาวรติดตัวผู้เรียนตลอดไป

จากข้อเสนอแนะแนวทางที่กล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนโดยเป็นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ เน้นกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบและมีเหตุผล ครูเป็นผู้จัดประสบการณ์ ชี้นำแหล่งความรู้และข้อมูลที่ทันสมัย เพื่อให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้โดยการปฏิบัติด้วยตนเองตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

7. ประเมินผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างเป็นระบบ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534 : 13 - 17) ได้กำหนดวิธีการประเมินผลการเรียน สรุปได้ดังนี้

1. การประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน

1.1 การประเมินก่อนจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน ผู้สอนจะต้องประเมินผลก่อนเรียน เพื่อตรวจสอบความรู้พื้นฐานและทักษะเบื้องต้นของนักเรียน

1.2 การประเมินผลระหว่างเรียน ให้ผู้สอนประเมินผลการเรียนของนักเรียนเป็นระยะ ๆ ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในสมุดประจำชั้น เพื่อพัฒนาการเรียนของนักเรียน และเพื่อประเมินผลการผ่านจุดประสงค์

2. การประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียน เป็นการประเมินผลปลายภาคเรียนในชั้น ป.1 3 และ 5 และการประเมินผลปลายปี ในชั้น ป.2 4 และ 6

ในการประเมินผลการเรียนทุกครั้ง ไม่จำเป็นที่จะเป็นการประเมินผลก่อนเรียน การประเมินผลระหว่างภาคเรียน การประเมินปลายภาค หรือการประเมินผลปลายปี ผู้สอนจะต้องนำผลการประเมินมาพิจารณาเป็นรายบทเรียน รายจุดประสงค์ ว่าผู้เรียนคนใดมีความรู้ความสามารถต่ำกว่าเกณฑ์ในบทเรียนหรือจุดประสงค์ใด แล้วจัดการสอนซ่อมเสริมให้จนผู้เรียนมีความรู้ความสามารถและพฤติกรรมต่าง ๆ ตามเกณฑ์ที่กำหนดอย่างครบถ้วน แต่ก่อนที่จะเริ่มต้นการสอนซ่อมเสริม ผู้สอนควรจะวินิจฉัยหาข้อบกพร่องของผู้เรียนให้ทราบชัดเจนว่าเกิดมาจากสาเหตุใดบ้าง แล้วดำเนินการแก้ไขให้ตรงข้อบกพร่องของผู้เรียนแต่ละคน ซึ่งบางครั้งก็อาจจะต้องนำเทคนิค วิธีการ และนวัตกรรมการเรียนการสอนมาใช้ตลอดจนปรับปรุงวิธีสอนของครูด้วย

ชาญชัย อาจีนสมาจาร (2538 : 37 - 38) ได้กล่าวไว้ในบทความเรื่อง "ครูและอาชีพของครู" ในส่วนของทักษะการประเมินผล สรุปได้ว่า ครูจะต้องใช้เกณฑ์เฉพาะสำหรับการประเมินผลการเรียนของแต่ละกลุ่มอย่างเหมาะสม มีการคัดเลือกพัฒนา และใช้ประโยชน์ของแบบทดสอบอย่างคุ้มค่า วิเคราะห์และประเมินผลลัพท์อย่างเป็นระบบ และใช้ประโยชน์ของผลการประเมินเป็นพื้นฐานสำหรับปรับปรุงการเรียนการสอน เพื่อสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคล ตลอดจนความเจริญงอกงามและพัฒนาการของผู้เรียนเป็นสำคัญ

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2538 : 17) อธิบายว่า การรายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ หมายถึง การรายงานผลการพัฒนาผู้เรียนที่เกิดจากการปฏิบัติการเรียนการสอนให้ครอบคลุมสาเหตุ ปัจจัย และการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง โดยครูนำเสนอรายงานการปฏิบัติในรายละเอียดดังนี้

1. ปัญหาความต้องการของผู้เรียนที่ต้องได้รับการพัฒนา และเป้าหมายของการพัฒนาผู้เรียน

2. เทคนิค วิธีการ หรือนวัตกรรมการเรียนการสอนที่นำมาใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนและขั้นตอนวิธีการใช้เทคนิคหรือนวัตกรรมนั้น ๆ
3. ผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามวิธีการที่กำหนดที่เกิดกับผู้เรียน
4. ข้อเสนอแนะแนวทางใหม่ ๆ ในการปรับปรุงและพัฒนาผู้เรียนให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตาม เพื่อให้การปฏิบัติของครูเป็นไปด้วยความชัดเจน เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น ครูสภาได้กำหนดเกณฑ์เพื่อประเมินพฤติกรรมของครูในการรายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างมีระบบ เป็นระดับคุณภาพตามรายละเอียดดังนี้

คุณภาพระดับ 1 เป็นรายงานการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนในภาพรวมของกลุ่มผู้เรียนหรือห้องเรียนที่รับผิดชอบ โดยพิจารณาจาก

1. ข้อมูลสภาพปัญหาความต้องการและเป้าหมายในการพัฒนาที่เป็นภาพรวมกลุ่มใหญ่ หรือผู้เรียนทั้งห้อง
2. เทคนิควิธีการ นวัตกรรมที่น่าเสนอ เป็นเทคนิคที่ใช้กับผู้เรียนแบบเดียวกันทั้งห้อง

3. รายงานผลการใช้เทคนิควิธีการหรือนวัตกรรม เป็นภาพรวมของการพัฒนาผู้เรียนทั้งห้อง

4. ข้อเสนอแนะใหม่ ๆ เป็นการเสนอในการปฏิบัติต่อผู้เรียนเหมือนกันทั้งห้อง

คุณภาพระดับ 2 เป็นรายงานการพัฒนาคุณภาพที่แสดงถึงการพัฒนาผู้เรียนจำแนกเป็นกลุ่มต่าง ๆ ของห้องเรียนที่รับผิดชอบ โดยพิจารณาจาก

1. ข้อมูลสภาพปัญหา ความต้องการ และเป้าหมายของการพัฒนาผู้เรียนที่จำแนกเป็นกลุ่ม กลุ่มปานกลาง กลุ่มอ่อน หรือกลุ่มเฉพาะอย่างอื่น ๆ
2. เทคนิควิธีการและนวัตกรรมที่น่าเสนอในการพัฒนาผู้เรียนสนองต่อสภาพของผู้เรียนรายกลุ่ม
3. ข้อเสนอในการพัฒนาผู้เรียน สอดคล้องต่อการพัฒนาในแต่ละระดับผู้เรียน

คุณภาพระดับ 3 เป็นรายงานการพัฒนาคุณภาพที่แสดงถึงการพัฒนาผู้เรียนจำแนกเป็นรายบุคคล โดยพิจารณาจาก

1. ข้อมูลสภาพปัญหาความต้องการ และเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนที่จำแนกเป็นรายบุคคล
2. เทคนิควิธีการและนวัตกรรมที่นำเสนอในการพัฒนาผู้เรียนสนองต่อสภาพความแตกต่าง ความสนใจ และความต้องการของผู้เรียนรายบุคคล
3. รายงานผลการใช้เทคนิควิธีการหรือนวัตกรรมแสดงถึงพัฒนาการของผู้เรียนรายบุคคล
4. ข้อเสนอแนะในการพัฒนาผู้เรียนรายบุคคล

จากข้อเสนอแนะและแนวทางที่กล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การรายงานผลจากการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ หมายถึง การเก็บรวบรวมข้อมูลผลจากการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบที่ได้จากการประเมินผลก่อนเรียน ระหว่างเรียน และประเมินผลปลายภาคหรือปลายปี ที่แสดงให้เห็นถึงข้อบกพร่อง สภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน เพื่อนำมาพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยใช้เทคนิค วิธีการ และนวัตกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพของผู้เรียน

8. ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน

บรรจง จันทรสา (2522 : 170 - 173) ได้กล่าวไว้ในลัทธิจิตนิยม สรุปได้ว่า ครูคือแม่พิมพ์ ยกให้ครูเป็นผู้อาวุโสและวุฒิภาวะสูงกว่าผู้เรียน ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งด้านวุฒิปัญญาและบุคลิกภาพ ครูต้องทำตัวเป็นสื่อกลางระหว่างผู้เรียนกับจิตสูงสุด จันทร ทุมเมืองปักษ์ (2528 : 131) ได้กล่าวเพิ่มเติมเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมของครูว่า ครูต้องมีคุณธรรมสูง มีความละเอียดต่อความประพฤติที่ไม่ดีงาม มีความอดทน เสียสละ มีความเมตตา กรุณา กตัญญู ประพฤติเป็นแบบอย่างแก่ศิษย์และผู้อื่น บุคลิกภาพต้องดูน่าศรัทธา ต้องระมัดระวังกิริยา วาจา ยึดแบบแผนสมณะ ไม่ล้าสมัยนิยม มีจริยวัตรที่งดงาม ส่วน สมบัติ มหารศ (2528 : 13) เสนอแนะว่า ครูต้องมีคุณธรรม รู้จักควบคุมตัวเอง รักษาวินัยแห่งตน วิจารณ์ตน คือต้องรู้ว่าตนเองอยู่ใน

ลักษณะใด ควรประพฤติปฏิบัติตนอย่างไร มีการอ่อนน้อมถ่อมตนต่อสังคมและผู้อื่น กล้าแสดงออกและกระทำในทางที่ถูกที่ควร มีวัฒนธรรมประจำตน เป็นแบบอย่างและยอมเสียสละเพื่อศิษย์ นอกจากนี้ ชาญชัย อาจินสมาจาร (2538 : 37 - 38) ได้อธิบายความสามารถส่วนตัวและทางสังคมของครู ในบทความเรื่อง "ครูและอาชีพของครู" มีสาระสำคัญพอสรุปได้ว่า ครูจะต้องปฏิบัติตามกฎแห่งจรรยาบรรณครูและกฎระเบียบอื่น ๆ ของโรงเรียน ทำงานตามเวลาราชการ และพร้อมที่จะทำงานนอกเวลาถ้าหากทุกคนขอร้อง แสดงให้เห็นความซื่อสัตย์ในกิจกรรมทั้งหลายของตนเอง เป็นตัวอย่างในด้านศีลธรรมและพฤติกรรมทางจรรยาบรรณแก่เด็กนักเรียน กลุ่มเพื่อนและชุมชน

สำหรับ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2538 : 19) ได้อธิบายว่า การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี หมายถึง การแสดงออก การประพฤติ และปฏิบัติในด้านบุคลิกภาพทั่วไป การแต่งกาย กิริยา วาจา และจริยธรรมที่เหมาะสมกับความเป็นครูอย่างสม่ำเสมอ ทำให้ผู้เรียนเลื่อมใสศรัทธา และถือเป็นแบบอย่าง

เพื่อให้การปฏิบัติและปฏิบัติงานของครูมีความชัดเจน ตรวจสอบด้วยตนเองและผู้อื่นได้ คุรุสภาจึงได้กำหนดเกณฑ์เพื่อประเมินพฤติกรรมของครูในการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีเป็นระดับคุณภาพ ตามรายละเอียดดังนี้

คุณภาพระดับ 1 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ โดยพิจารณาจาก

1. การแต่งกายสุภาพเรียบร้อย เหมาะสมกับกาลเทศะ
2. การใช้วาจาสุภาพ
3. มีความประพฤติเรียบร้อย
4. มีความเมตตากรุณาต่อผู้เรียน
5. รับผิดชอบปฏิบัติงานอย่างขยันขันแข็ง

คุณภาพระดับ 2 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีอย่างสม่ำเสมอให้คำแนะนำ และแก้ไขข้อบกพร่องในลักษณะสร้างสรรค์ ตลอดจนสอดแทรกในกระบวนการเรียนการสอน โดยพิจารณาจาก

1. การให้คำแนะนำ
2. การเชิญชวนให้ปฏิบัติ

3. การแก้ไขข้อบกพร่อง

4. การสอดแทรกในกระบวนการเรียนการสอน

คุณภาพระดับ 3 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีจนผู้เรียนเกิดศรัทธาและปฏิบัติตนตามแบบอย่างที่ดีเลือกสรรแล้วเป็นปกตินิสัย โดยพิจารณาจาก

1. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมของครูในสถานศึกษา

2. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนตัดสินใจเลือกพฤติกรรมของตนเอง

3. เสริมแรงทางบวกแก่ผู้เรียน

4. เผยแพร่วิธีการที่ถูกต้องในการสร้างคุณธรรม

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี หมายถึง การประพฤติและปฏิบัติตนที่เหมาะสมกับความเป็นครูอย่างสม่ำเสมอ ทำให้ผู้เรียนเลื่อมใสศรัทธา และถือเป็นแบบอย่าง

9. ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์

บรรจง ชูสกุลชาติ และคนอื่น ๆ (2527 : 261 - 269) ได้กล่าวถึงบทบาทในการทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะของครู สรุปได้ว่า ครูจะต้องทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะได้ รู้จักรักษาความสามัคคีระหว่างข้าราชการครูด้วยกัน และใช้ความพยายามร่วมกันในการช่วยเหลือกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนให้สัมฤทธิ์ผล เจมส์ (ชูศักดิ์ แสงปัญญา. 2536 : 70 - 71 ; อ้างอิงมาจาก James) ได้วิจัยพบว่า ลำพังความรู้ ความสามารถในการทำงานอย่างเดียวยังมีผลช่วยให้งานของกลุ่มสำเร็จเพียงร้อยละ 20 - 30 เท่านั้น แต่ถ้ามีการร่วมมือกันจะทำให้งานประสบผลสำเร็จถึงร้อยละ 80 - 90 ผลวิจัยดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า มนุษย์สัมพันธ์มีความสำคัญต่อการทำงานมาก นอกจากนี้ แคทซ์ (ชูศักดิ์ แสงปัญญา. 2536 : 71 ; อ้างอิงมาจาก Katz) แนะนำว่า ทักษะเชิงมนุษยสัมพันธ์เป็นทักษะที่บุคลากรทุกระดับจำเป็นต้องมีมากเท่า ๆ กัน การทำงานจึงจะดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและราบรื่น ดังนั้น มนุษย์สัมพันธ์จึงเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญมากสำหรับการทำงานทุกตำแหน่ง จำเป็นอย่างยิ่งที่คณะครูในโรงเรียนทุกคนต้องรู้จักรักษาและเสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์อันดีต่อกันไว้เพื่อประโยชน์ต่องานและผู้เรียน

ชูศักดิ์ แสนปัญญา (2536 : 71-74) ได้เสนอแนะวิธีการสร้างมนุษยสัมพันธ์ ระหว่างเพื่อนร่วมงานไว้ 10 ประการ คือ

1. มีความจริงใจต่อเพื่อนร่วมงาน
2. หลีกเลี่ยงการนินทาเพื่อนร่วมงาน
3. อย่าขัดทอดความผิดให้เพื่อนร่วมงาน
4. ยกย่องชมเชยเพื่อนร่วมงานในสิ่งที่ควร
5. ให้ความร่วมมือในกิจกรรมของเพื่อนร่วมงานด้วยความเต็มใจ
6. ให้เพื่อนร่วมงานได้ทราบในเรื่องที่เขารับผิดชอบ
7. ฟังและยอมรับความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงานบ้างตามเหตุผล
8. หลีกเลี่ยงการทำตัวเหนือเพื่อนร่วมงาน
9. ให้ความเห็นอกเห็นใจ ช่วยเหลือเพื่อนร่วมงานในยามทุกขร้อน
10. ออกไปพบปะสังสรรค์กับเพื่อนร่วมงานบ้างตามสมควร

สำหรับ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2538 : 20) อธิบายว่า ความร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ เป็นการตระหนักถึงความสำคัญในการรับฟังความคิดเห็น ยอมรับในความรู้ความสามารถ ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ของเพื่อนร่วมงานด้วยความเต็มใจ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษาและร่วมรับผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำนั้น

เพื่อให้ครูได้ร่วมมือกันปฏิบัติงานในสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ คุรุสภาได้กำหนดเกณฑ์เพื่อประเมินพฤติกรรมของครูในด้านความร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาเป็นระดับคุณภาพตามรายละเอียดดังนี้

คุณภาพระดับ 1 ปฏิบัติงานในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายได้ครบถ้วน บรรลุวัตถุประสงค์ของงาน โดยพิจารณาจาก

1. ความเข้าใจงาน
2. ความสำเร็จของงาน
3. ความเต็มใจรับผลกระทบของงาน

คุณภาพระดับ 2 อาสาเข้าร่วมปฏิบัติงานในสถานศึกษาตามความรู้ ความสามารถและความถนัด ให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา โดยพิจารณาจาก

1. การเข้าร่วมวางแผนและแบ่งงานกันทำ
2. การปฏิบัติงานสร้างสรรค์ โดยยึดประโยชน์ของส่วนรวม
3. ความพึงพอใจในบทบาทของตนที่ช่วยให้ผลงานบรรลุเป้าหมาย
4. ผลงานของสถานศึกษาบรรลุเป้าหมาย

คุณภาพระดับ 3 มุ่งมั่นพัฒนางานและสถานศึกษาอย่างเป็นระบบจนติดเป็นนิสัย โดยพิจารณาจาก

1. การเป็นผู้นำในการวางแผนพัฒนาตามเป้าหมายอย่างครอบคลุมและสัมพันธ์กับงานอื่นที่เกี่ยวข้อง
2. การเป็นผู้นำในการพัฒนางานอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นระบบ
3. การช่วยเหลือและพัฒนาผู้ร่วมงาน
4. การประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเองและกลุ่ม แล้วนำมาปรับปรุงพัฒนางาน

จากแนวทางที่เสนอข้างต้น สรุปว่า ความร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ หมายถึง การใช้ทักษะมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานร่วมกับผู้อื่นเพื่อให้งานต่าง ๆ ของสถานศึกษาประสบผลสำเร็จ

10. ร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชน

ทวีป อภิสิริ (2524 : 7 - 10) เสนอว่า ถ้าพิจารณาบทบาทหน้าที่ของครูจากคำว่า "ครู" ในภาษาอังกฤษ "TEACHER" น่าจะอธิบายตัวพยัญชนะ "H" ได้ว่า ครูจะต้องแสดงบทบาทในการสร้างมนุษยสัมพันธ์กับบุคคลในชุมชนและบุคคลทั่วไปเพื่อเสริมประสิทธิภาพในการทำงานให้มากยิ่งขึ้น อีริคสัน ประทุมณพรัตน์ และคนอื่น ๆ (2530 : 121 - 122) ให้ทัศนะว่า การบริหารความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชนเป็นภารกิจหลักของผู้บริหารในการหาวิธีการเข้าถึงประชาชน หาความร่วมมือจากประชาชน เข้าใจและสร้างความรู้สึกกับประชาชนว่า เขามีบทบาทในการสนับสนุนและร่วมมือพัฒนา ตลอดจนแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกับครูอาจารย์ นอกจากนี้ สายัณห์ ฝาน้อย (2530 : 12) สนับสนุนว่า ครูไทยในอนาคตต้องมีความสัมพันธ์กับชุมชนและท้องถิ่นให้มากขึ้น เพราะในอนาคตผู้นำชุมชนจะมีมากขึ้น ถ้าครูไม่แสดงบทบาทผู้นำในชุมชน

อาชีพอื่นจะมาเป็นผู้นำ จะทำให้ฐานะของครูในชุมชนด้อยลงทันที ส่วน ชาญชัย อาจินสมาจาร (2538 : 38) มีแนวคิดที่ว่า สิ่งแวดล้อมของชุมชน คือ องค์ประกอบที่สำคัญในการพัฒนาเด็ก ครูทุกวันนี้ถูกคาดหวังให้มีความคุ้นเคยกับชุมชนและทำงานร่วมกับชาวบ้านเพื่อปรับปรุงสภาพของโรงเรียนและชุมชน ในการทำหน้าที่รับผิดชอบดังกล่าว ครูควรแปลงงานของตัวเองและของโรงเรียนให้กับผู้ปกครองโดยผ่านทางตัวเด็กในขณะที่ที่อยู่ในโรงเรียนและอยู่ที่บ้าน ครูควรเข้าร่วมมืออย่างกระฉับ กระเจงในการจัดองค์การของชุมชน และเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ระหว่างครู-ผู้ปกครอง ทั้งเพื่อปรับปรุงคุณภาพของโรงเรียนและชุมชนให้ดีขึ้นควบคู่กันไป

สำหรับ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2538 : 21) เสนอว่า ความร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชน หมายถึง การตระหนักในความสำคัญ รับฟังความคิดเห็น ยอมรับในความรู้ความสามารถของบุคคลอื่นในชุมชน และร่วมมือปฏิบัติงานเพื่อพัฒนางานของสถานศึกษาให้ชุมชนและสถานศึกษามีการยอมรับซึ่งกันและกัน และปฏิบัติงานร่วมกันด้วยความเต็มใจ

เพื่อให้การปฏิบัติตนและปฏิบัติงานด้านความร่วมมือกับชุมชนมีแนวปฏิบัติที่ชัดเจนขึ้น สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาได้กำหนดเกณฑ์เพื่อประเมินพฤติกรรมของครูเป็นระดับคุณภาพตามรายละเอียดดังนี้

คุณภาพระดับ 1 ปฏิบัติงานทางการศึกษาเกี่ยวกับชุมชนตามที่ได้รับมอบหมายได้ครบถ้วน บรรลุวัตถุประสงค์ของงาน โดยพิจารณาจาก

1. ความรู้ความเข้าใจงานที่ได้รับมอบหมาย
2. ความสำเร็จของงานและประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน
3. ความเต็มใจรับผลกระทบของงาน

คุณภาพระดับ 2 อาสาเข้าร่วมปฏิบัติงานทางการศึกษาที่เกี่ยวกับชุมชนตามความรู้ ความสามารถ หรือความถนัด โดยพิจารณาจาก

1. การเข้าร่วมวางแผนและแบ่งงานกันทำ
2. การปฏิบัติงานอย่างสร้างสรรค์โดยยึดถือประโยชน์ของส่วนรวม
3. ความพึงพอใจในระหว่างการปฏิบัติงาน
4. ความพึงพอใจในบทบาทของตนที่ช่วยให้ผลงานบรรลุเป้าหมาย

คุณภาพระดับ 3 มุ่งมั่นพัฒนางานการศึกษาเพื่อชุมชน และร่วมมือกัน
พัฒนาการศึกษา เพื่อพัฒนาชุมชนอย่างเป็นระบบ เป็นนิสัย โดยพิจารณาจาก

1. การเป็นผู้นำในการวางแผนพัฒนาชุมชนที่ครอบคลุมและสัมพันธ์กับงาน
อื่นที่เกี่ยวข้อง
2. การเป็นผู้นำในการพัฒนางาน ทำให้งานมีประสิทธิภาพ เป็นระบบ
3. ช่วยเหลือและพัฒนาผู้ร่วมงาน
4. การประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเองและกลุ่ม แล้วนำมาปรับปรุง
พัฒนางาน

จากทัศนะนักการศึกษาและสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา ที่กล่าวข้างต้น อาจ
จะสรุปได้ว่า ความร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชน เป็นการให้ความสำคัญใน
การยอมรับฟังความคิดเห็น การยอมรับความรู้ความสามารถของบุคคลในชุมชน การ
สร้างมนุษยสัมพันธ์ และการแสวงหาความร่วมมือจากชุมชนด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้
เกิดการยอมรับซึ่งกันและกัน ซึ่งจะส่งผลให้การพัฒนาสถานศึกษาและชุมชนมีคุณ
ภาพมากยิ่งขึ้น

11. แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา

บุปผา คุมมานนท์ (2527 : 184 - 186) ได้กล่าวถึงบทบาทของครูยุคใหม่
สรุปได้ว่า ครูต้องเข้าใจสถานการณ์ของประเทศชาติและโลก ช่วยสร้างสรรค์สิ่งที่ถูก
ต้องตั้งถามในสังคม มีบทบาททางการเมือง สามารถชี้นำนักเรียนให้ทันต่อสถานการณ์
แสวงหาและใช้วิธีการแก้ปัญหาอย่างชาญฉลาด เข้าใจเป้าหมายการศึกษาและแนว
คิดที่เคลื่อนไหวเกี่ยวกับการศึกษาของชาติ เพื่อนำไปปฏิบัติให้เกิดผล เกี่ยวกับเรื่องนี้
เอกวิทย์ ณ ถลาง (2532 : 112 - 113) เชื่อว่า ในสภาพสังคมปัจจุบัน ครูต้องเป็นผู้รอบ
รู้ทันต่อเหตุการณ์ เนื่องจากวิทยาการก้าวหน้าไปรวดเร็วกว่าหลักสูตร ความเปลี่ยนแปลง
ของเอกเงยของความรู้นอกตำรา นอกชั้นเรียน นอกกรอบ มีอยู่มากมาย ดังนั้น ผู้
สอนที่ดีต้องมีสายตากว้างไกล และสามารถรวบรวม วิเคราะห์ สังเคราะห์ เข้ามาสู่ตน
เอง เพื่อพัฒนางานได้ นอกจากนี้ สุนทร มุลิกังษี (2535 : 31) ระบุในแนวทางเดียว
กันว่า ครูจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเปลี่ยนแปลง และ

พัฒนาการที่เกิดขึ้นในสังคมของตนและโลก รวมทั้งสามารถปรับกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบันได้อย่างเหมาะสม อย่างไรก็ตาม สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2539 : 66) มีแนวทางที่จะส่งเสริมให้ครูอาจารย์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการพัฒนางาน โดยมีมาตรการให้หน่วยงานทางการศึกษาทุกสังกัดพัฒนาระบบข้อมูลอย่างเป็นระบบสามารถเชื่อมโยงข้อมูลซึ่งกันและกัน และกับแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น ห้องสมุด ด้วยเครือข่ายคอมพิวเตอร์ระบบต่าง ๆ เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียน ครู อาจารย์ และประชาชนทั่วไปสามารถใช้บริการข่าวสารข้อมูลได้อย่างกว้างขวางและรวดเร็ว

สำหรับ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2538 : 22) อธิบายว่า การแสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา หมายถึง การค้นหา สังเกต จัดจำ และรวบรวมข้อมูลข่าวสารตามสภาพการณ์ของสังคมทุกด้าน โดยเฉพาะสารสนเทศเกี่ยวกับวิชาชีพครูสามารถวิเคราะห์ วิจัยอย่างมีเหตุผล และใช้ข้อมูลประกอบการแก้ปัญหาพัฒนาตนเอง พัฒนางาน และพัฒนาสังคมได้อย่างเหมาะสม

เพื่อให้การปฏิบัติตนและปฏิบัติงานของครูในการแสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารเพื่อการพัฒนา มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น สามารถตรวจสอบได้เป็นรูปธรรม สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาจึงกำหนดเกณฑ์ขึ้นเพื่อประเมินพฤติกรรมดังกล่าวของครูเป็นระดับคุณภาพ ตามรายละเอียดดังนี้

คุณภาพระดับ 1 สามารถแสวงหาข้อมูล ข่าวสาร ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวัน และนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวกับสภาพทางการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ สังคม ในระดับท้องถิ่น ในระดับประเทศและระดับโลก โดยพิจารณาจากการมีข้อมูลข่าวสารที่เป็นปัจจุบัน

คุณภาพระดับ 2 สามารถรวบรวมข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นและนำมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนได้ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับเทคโนโลยี เทคนิค วิธีการ นวัตกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนและวิชาชีพครู โดยพิจารณาจากการวิเคราะห์ข้อมูลและนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

คุณภาพระดับ 3 สามารถจัดระบบข้อมูลข่าวสารนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้เป็นปกตินิสัย โดยพิจารณาจาก

1. การจัดระบบข้อมูลข่าวสารได้
2. การให้บริการข้อมูลข่าวสารได้
3. การนำข้อมูลข่าวสารไปใช้ในการพัฒนาอย่างเป็นระบบ

สรุปว่า การแสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา หมายถึง การใช้ความพยายามในการแสวงหาและรวบรวมข้อมูลข่าวสารตามสถานการณ์ของสังคมทุกด้านไว้อย่างเป็นระบบ และพร้อมจะนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลเพื่อนำไปใช้ในการแก้ปัญหาการพัฒนาตนเอง พัฒนางาน และพัฒนาสังคมได้อย่างเหมาะสม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

นุกุล ดันริยงค์ (2525 : 95 - 103) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของครูประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ต่อการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครู ผลการศึกษาพบว่า ครูมีความเห็นโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ไม่แน่ใจต่อหมวดสภาพภายในสังคมของวิชาชีพครู ในการผลิตครู การใช้ครู และการควบคุมมาตรฐานวิชาชีพครู ครูส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการประสานระหว่างหน่วยงาน และการออกไปประกอบวิชาชีพครู

ประยงค์ เนามบุตร (2525) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงปรารถนาของครูโรงเรียนชุมชน ตามทัศนะของผู้บริหารการศึกษา ครูและประชาชนในจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดปรารถนาให้ครูโรงเรียนชุมชนมีลักษณะในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน
2. มีบุคลิกท่าทางดี
3. มีความสามารถในการเป็นผู้นำได้
4. เป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริตดี
5. เป็นผู้มีความประพฤติดี

6. เป็นนักประชาธิปไตย

7. มีความสามารถในการปฏิบัติงานอื่นนอกจากงานในหน้าที่

ศรีสมร พุ่มสะอาด (2530 : 116 - 119) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาคุณภาพของครูประถมศึกษา โดยศึกษาจากเอกสารและงานวิจัย ร่วมกับวิธีเทคนิคเดลไฟ สอบถามผู้เชี่ยวชาญสามรอบ พบว่า คุณลักษณะที่แสดงถึงคุณภาพของครูประถมศึกษา มีหกด้าน สรุปได้ดังนี้ ความรู้ในด้านวิชาชีพ ได้แก่ ความรู้ในวิชาที่สอน ความรู้เกี่ยวกับวิชาครู หลักสูตร การแนะแนว การพัฒนาสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน และ ความใฝ่รู้ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ได้แก่ มีความเมตตา ชยันหมั่นเพียร ซื่อสัตย์สุจริต มีศีลธรรมจรรยา ประพฤติดี ใช้ปัญญาในการวิเคราะห์และแก้ปัญหา รักษาความสามัคคีในหมู่คณะ และมีความยุติธรรมด้านอุดมการณ์และวินัยคุณครู ได้แก่ มีเจตคติที่ดีต่อเด็กและอาชีพ ด้านการพัฒนาชุมชน ได้แก่ มีความเสียสละเพื่อส่วนรวม ใช้วิธีการสื่อสารในการเผยแพร่ความรู้และเรื่องราวเกี่ยวกับโรงเรียน ด้านวินัย ได้แก่ มีวินัยในตนเอง ทำงานโดยการวางแผน ตรวจสอบและปรับปรุงงานอยู่เสมอ ปฏิบัติตามระเบียบและมีจรรยาครู ด้านบุคลิกภาพ ได้แก่ มีสุขภาพจิตดี มีอารมณ์มั่นคง กิริยาวาจาดี ท่าทางสง่า มีอารมณ์ขัน กระตือรือร้นในการทำงาน ใจกว้าง มีเหตุผล มีมนุษยสัมพันธ์ดี ปรับตัวได้ดี และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

ประไพศรี ตยานันท์ (2533 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการประเมินผลโครงการคุรุทายาทของวิทยาลัยครู ผลการวิจัยด้านสภาวะแวดล้อม พบว่า วัตถุประสงค์ของโครงการคุรุทายาทสอดคล้องกับนโยบายการศึกษาทุกระดับ ด้านปัจจัยเบื้องต้น พบว่า ปัจจัยส่วนใหญ่มีความเหมาะสม ยกเว้นปัจจัยด้านหลักสูตร เช่น วิชาเลือกพิเศษ ด้านดนตรี ศิลปะ ธุรการ สำหรับปัจจัยด้านเกณฑ์การรักษาสภาพนักศึกษา และเกณฑ์การบรรจุเข้ารับราชการต้องปรับปรุง ด้านการดำเนินงานพบว่า ควรปรับปรุงในเรื่องการประชาสัมพันธ์ การบริการและสวัสดิการ การประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ด้านผลผลิต พบว่า ผู้บังคับบัญชาและเพื่อนครูมีความพึงพอใจในระดับสูงมากในด้านความรู้ ความสามารถ ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ และเป็นผู้มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครู

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู - (2534 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบคุณลักษณะความเป็นครูของข้าราชการครูที่ได้รับการบรรจุและแต่งตั้งจากการสอบแข่งขันกับการคัดเลือกตามโครงการครูทายาท ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะความเป็นครูของข้าราชการครูที่ได้รับการบรรจุและแต่งตั้งจากการสอบแข่งขัน ไม่แตกต่างจากข้าราชการครูที่ได้รับการบรรจุและแต่งตั้งตามโครงการครูทายาท

สุนทร มุสิกรังษี (2535 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมของครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูในทัศนะของครูและผู้บริหารโรงเรียน ในเขตการศึกษา 2 ผลการวิจัยพบว่า

1. พฤติกรรมของครูเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ในทัศนะของครูและผู้บริหารโรงเรียน ในเขตการศึกษา 2 ระดับพฤติกรรมด้านมีคุณธรรม จรรยาบรรณ และด้านมุ่งมั่นพัฒนา อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านรอบรู้ สอนดี อยู่ในระดับปานกลาง

2. การเปรียบเทียบพฤติกรรมของครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูในทัศนะของครูและผู้บริหารโรงเรียน ในเขตการศึกษา 2 จำแนกตามสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กรมสามัญศึกษา และอาชีวศึกษา พบว่า ทัศนะของครูและผู้บริหารโรงเรียนที่สังกัดต่างกัน เห็นว่า ด้านมีคุณธรรม จรรยาบรรณ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ด้านรอบรู้ สอนดี และด้านมุ่งมั่นพัฒนา ไม่แตกต่างกัน

3. ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของครู ด้านรอบรู้ สอนดี ด้านมีคุณธรรม จรรยาบรรณ และด้านมุ่งมั่นพัฒนา ในทัศนะของครูและผู้บริหารโรงเรียน ในเขตการศึกษา 2 พบว่า ด้านรอบรู้ สอนดี กับด้านมีคุณธรรม จรรยาบรรณ มีความสัมพันธ์กันในทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่สูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ด้านมีคุณธรรม จรรยาบรรณ กับด้านมุ่งมั่นพัฒนา มีความสัมพันธ์กันในทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001

ไพฑูรย์ เวทการ (2535 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการติดตามผลบัณฑิตครูทายาท ผลการวิจัยพบว่า

1. สมรรถภาพด้านวิชาการ การสอน ความรับผิดชอบ การเป็นผู้นำ การปรับตัวจริยธรรม และความเป็นประชาธิปไตยของบัณฑิตครูทายาท ตามทัศนะของผู้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงาน อยู่ในระดับสูงทุกข้อ

2. สมรรถภาพการปฏิบัติงานทุกสมรรถภาพของบัณฑิตครูทายาท ตามทัศนะของผู้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงาน ในโรงเรียนขนาดต่างกัน แตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ความคิดเห็นของบัณฑิตครูทายาทเกี่ยวกับความรู้และทักษะที่ได้รับจากวิทยาลัยครูอยู่ในระดับสูงทุกด้าน ยกเว้นความรู้และทักษะในวิชาชีพพิเศษ อยู่ในระดับปานกลาง

4. ตัวแปรที่ร่วมกันอธิบายความสามารถในการปฏิบัติงานในหน้าที่ครูของบัณฑิตครูทายาทได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มีจำนวนแปดตัวแปร โดยมีความสำคัญตามลำดับคือ ความรู้และทักษะเรื่องการพัฒนาผู้เรียน การชอบในอาชีพครู ความพอใจในงานที่ได้รับมอบหมาย ความชอบทำงานวิจัยเกี่ยวกับอาชีพครู การให้กำลังใจนักเรียน การได้รับความร่วมมือจากเพื่อนครู การทำอุปกรณ์ใช้เอง และการไม่ได้รับราชการที่ภูมิลำเนาเดิม

อุไร เหล่าธรรมยิ่งยง (2536 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมของครูโครงการครูทายาทตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ในทัศนะของครูและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตการศึกษา 2 ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับพฤติกรรมของครูครูทายาทตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ในทัศนะของครูและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตการศึกษา 2 อยู่ในระดับมากทั้งสี่ด้าน

2. ระดับพฤติกรรมของครูครูทายาทตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ ในทัศนะของครูในโครงการครูทายาท ครูนอกโครงการฯ และผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตการศึกษา 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. พฤติกรรมทั้งสี่ด้านของครูครูทายาทในทัศนะของครู ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตการศึกษา 2 มีความสัมพันธ์กันทางบวก ในระดับสูงอย่างมีนัย

สำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ในด้านรอบรู้กับเรียนดี รอบรู้กับมีคุณธรรม และรอบรู้กับมุ่งมั่นศึกษา

งานวิจัยต่างประเทศ

ไวท์ (พินิจ เข้มทอง. 2535 : 48 ; อ้างอิงมาจาก White. 1989 : 2537 - A) ได้ทำการศึกษา พื้นฐานและคุณลักษณะของครูที่มีความมุ่งมั่นในการสอน ในสหรัฐอเมริกา โดยศึกษาจากครูใหญ่ จำนวนร้อยละ 43 ของครูใหญ่ จากร้อยละ 69 ของโรงเรียนที่ร่วมโครงการ และศึกษาจากครูจำนวนร้อยละ 44 ของครู จากร้อยละ 100 ของครูที่ร่วมโครงการ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับมาตรฐานและคุณลักษณะของครูผู้สอน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า คุณลักษณะที่เป็นมาตรฐานของครูมีห้าลักษณะ คือ มีความมั่นใจสูง มีความรู้ดี มีประสบการณ์และทักษะ ความชำนาญ มีทัศนคติที่ดี มีความยินดีในอาชีพทางการสอน และยังชี้ให้เห็นว่ามาตรฐานต่าง ๆ ที่กำหนดมีความสำคัญต่อการเรียนการสอน

ไรอันส์ และคนอื่น ๆ (ประเมิน สาโรจน์. 2538 : 39 - 40 ; อ้างอิงมาจาก Ryans and others. 1970 : 106) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบของครูที่ดี โดยศึกษาจากครูประถมและครูมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะของครูที่ดีมี 9 ประการคือ

1. ให้ความอบอุ่นและความเป็นมิตร
2. มีความรับผิดชอบ
3. มีความกระตือรือร้น มีความคิดสร้างสรรค์
4. สนใจในความคิดเห็นของนักเรียน
5. สนใจพฤติกรรมประชาธิปไตยในชั้นเรียน
6. สนใจในความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้ร่วมงาน
7. สอนโดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง
8. สื่อความหมายโดยใช้ภาษาได้ถูกต้อง
9. อารมณ์มั่นคงสม่ำเสมอปรับตัวได้ดี

โรแมส (อุไร เหล่าธรรมยิ่งยง. 2536 : 41 - 42 ; อ้างอิงมาจาก Roamas. 1987 : 495) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การยอมรับในวิชาชีพครู : ประวัติการพัฒนามาตรฐานของครู โดยสภาแห่งชาติในการยอมรับวิชาชีพครู (สหรัฐอเมริกา) เมื่อปี 1987 ผลการวิจัยพบว่า การยอมรับในแง่ของการพัฒนาการศึกษาอเมริกา มีกระบวนการในลักษณะที่ดำเนินการพัฒนากันแบบไม่ต้องอาศัยหน่วยราชการของรัฐบาล อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากคนอเมริกันในระยะบุกเบิกไม่ต้องการให้มีสถาบัน หรือโครงการใด ๆ มาควบคุมการดำเนินงานทางด้านการศึกษาในทำนองเดียวกับอาชีพอื่น ๆ ผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมครูก็ต้องมีส่วนเกี่ยวกับ "มาตรฐาน" ของโครงการฝึกอบรมในฐานะที่เป็นสื่อแห่งการที่จะทำให้มีความเชื่อมั่นได้ว่าเป็นผู้ประกอบอาชีพทางการสอนที่มีคุณภาพ ซึ่งปฏิบัติการเช่นนี้เป็นมาตรฐานระดับชาติมาตั้งแต่ปี 1800 เป็นเวลานานเกินกว่าศตวรรษแล้วหลังจากการจัดตั้งโรงเรียนครั้งแรก ก่อนที่จะมีการยอมรับมาตรฐานดังกล่าว การยอมรับมาตรฐานความสำคัญของครูเริ่มขึ้นเมื่อปี 1926 โดยสมาคมวิทยาลัยครูอเมริกา ในปี 1954 สภาแห่งชาติเพื่อการศึกษาวิชาชีพครู หน่วยงานร่วมวิชาชีพ ผู้ประกอบการ สมาคมการศึกษาแห่งรัฐ มีความรับผิดชอบร่วมกันในโครงการฝึกอบรมครูแห่งสหรัฐอเมริกา มาจนถึงยุคที่มีสมาคมวิทยาลัยครู การพัฒนามาตรฐานของวิชาชีพครูมีผลสะท้อนต่อลักษณะหลายประการทางด้านการสอนมาตรฐานต่าง ๆ ที่ดีได้ถูกนำมาเป็นเครื่องมือในการกระตุ้น การเตรียมการทางการศึกษา และสร้างบุคลากรที่ดีเหมาะสมตามลักษณะอาชีพ มากกว่าการวางข้อกำหนดกฎเกณฑ์แต่ฝ่ายเดียว มาตรฐานเป็นแกนกลางที่สำคัญในด้านวิชาชีพครู เป็นตัวนำให้เกิดความพยายามในการปรับปรุงคุณภาพทางการศึกษา มีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระบบการศึกษาอเมริกัน

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้าที่กล่าวมา ทั้งในประเทศและต่างประเทศ จะเห็นได้ว่า วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อสังคม ซึ่งสังคมจะขาดการบริการจากวิชาชีพนี้ไม่ได้ ผู้ประกอบวิชาชีพนี้ต้องมีคุณลักษณะที่ดี พฤติกรรมของครูจะต้องดี มีมาตรฐานในการปฏิบัติ และมีจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ เพื่อให้วิชาชีพครูเป็นที่ศรัทธาและเชื่อถือในสังคม อย่างไรก็ตาม มีงานวิจัยหลายเรื่องระบุว่า ประสพการณ์ในการดำรงตำแหน่ง และขนาดของโรงเรียนที่

ปฏิบัติงานมีผลทำให้การปฏิบัติงานแตกต่างกัน เช่น จรรยา วรรณเวช (2538 : บทคัดย่อ) สรุปว่า ครูอาจารย์ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีคุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์แตกต่างกัน สำหรับ ประหยัด อนุศิลป์ (2535 : บทคัดย่อ) วิจัยพบว่า ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งต่างกัน มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปได้ในทำนองเดียวกันว่า ข้าราชการครู โครงการคุรุทายาทที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งต่างกัน และปฏิบัติงานอยู่ในขนาดโรงเรียนต่างกัน จะมีพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูที่แตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

บทนี้ ว่าด้วยวิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า ซึ่งกล่าวถึง ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล การจัดกระทำกับข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ข้าราชการครูโครงการคุรุทายาทที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 3 ปีการศึกษา 2540 จำนวน 399 คน กำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่างโดยเทียบจากตารางของ เครจซี และ มอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 608) ได้จำนวน 196 คน แล้วสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) ตามประสบการณ์ และขนาดของโรงเรียนที่ข้าราชการครูโครงการคุรุทายาทปฏิบัติงาน แล้วสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) โดยวิธีจับฉลาก

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประสบการณ์และขนาดของโรงเรียนประถมศึกษา ที่ข้าราชการครูโครงการคุรุทายาท สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ปฏิบัติงาน

ตัวแปร	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง		
ต่ำกว่า 5 ปี	262	129
ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป	137	67
รวม	399	196
ขนาดโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน		
ต่ำกว่า 12 ห้องเรียน	238	117
ตั้งแต่ 12 ห้องเรียนขึ้นไป	161	79
รวม	399	196

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (check-list) เกี่ยวกับประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง และขนาดโรงเรียนที่มีข้าราชการครูโครงการคุรุทายาทปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับระดับพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครูโครงการคุรุทายาท ในเขตการศึกษา 3 มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ตามแนวคิดของ ไคเคิร์ท (ลิวัน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2536 : 156 - 157 ; อ้างอิงมาจาก Likert. 1965) มี 5 ระดับ ดังนี้

5 หมายความว่า ข้าราชการครูโครงการคุรุทายาทมีพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู อยู่ในระดับ มากที่สุด

4 หมายความว่า ข้าราชการครูโครงการคุรุทายาทมีพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู อยู่ในระดับ มาก

3 หมายความว่า ข้าราชการครูโครงการคุรุทายาทมีพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู อยู่ในระดับ ปานกลาง

2 หมายความว่า ข้าราชการครูโครงการคุรุทายาทมีพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู อยู่ในระดับ น้อย

1 หมายความว่า ข้าราชการครูโครงการคุรุทายาทมีพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

2. การสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับดังนี้

2.1 ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู แล้วพิจารณาสร้างแบบสอบถามขึ้น จำนวน 55 ข้อ ภายได้ 11 มาตรฐาน ตามแนวคิดของ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา พ.ศ. 2537 (2538 : 10 - 22) คือ

2.1.1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ

2.1.2 ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับนักเรียน

2.1.3 มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ

2.1.4 พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง

2.1.5 พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ

2.1.6 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน

2.1.7 รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างเป็นระบบ

2.1.8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน

2.1.9 ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์

2.1.10 ร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชน

2.1.11 แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา

2.2 นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วเสนอกรรมการควบคุมปริญญา
นิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ และรับการเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไข

2.3 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนสามท่าน
คือ ดร.สนธิ มณีคุณย์ นายประกอบ มณีโรจน์ และนายอรุณ ลิมเสวีตระกูล เพื่อตรวจสอบ
ความเที่ยงตรง (validity) ของแบบสอบถาม แล้วนำกลับมาแก้ไขตามที่ได้รับการ
แนะนำ

2.4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (try-out) กับข้าราชการครู
โครงการครูทายาทในเขตการศึกษา 3 ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน
เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา
(alpha-coefficient) ตามวิธีการของ ครอนบาค (Cronbach. 1970 : 161) ได้ค่า
ความเชื่อมั่น 0.9643

2.5 นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองและแก้ไขแล้วเสนอคณะกรรมการ
ควบคุมปริญญานิพนธ์เป็นครั้งสุดท้าย และจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อ
นำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยต่อไป

วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล

ในการรวบรวมข้อมูล ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขอนหนังสือรับรองจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ เพื่อแนะนำ
ตัวและขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม
2. นำหนังสือแนะนำตัวพร้อมแบบสอบถาม ส่งโดยตรงไปยังข้าราชการครู
โครงการครูทายาท ในเขตการศึกษา 3 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้ตอบแบบสอบถาม
และส่งคืนผู้วิจัยทางไปรษณีย์
3. จัดทำรหัสกำกับแบบสอบถามไว้ทุกชุด เพื่อติดตามแบบสอบถามให้ได้
คืนมาครบตามจำนวนที่ส่งไป
4. ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบและคัดเลือกเฉพาะ
ฉบับที่สมบูรณ์มาดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

การจัดกระทำกับข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. ตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถาม คัดเลือกเอาเฉพาะแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ มาจัดหมวดหมู่ตามตัวแปรที่จะศึกษา
2. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้วิธีการหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง
3. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 2 เกี่ยวกับพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครูโครงการคุรุทายาท ในเขตการศึกษา 3

3.1 หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของคำตอบเป็นรายข้อและรายองค์ประกอบ เพื่อทราบระดับพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครูโครงการคุรุทายาท แล้วเทียบกับเกณฑ์การแปลผลตามแนวความคิดของ เบสต์ (Best, 1977 : 174) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 3.6668 - 5.0000 หมายถึง มีระดับพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.3334 - 3.6667 หมายถึง มีระดับพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.0000 - 2.3333 หมายถึง มีระดับพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ในระดับน้อย

3.2 หาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เพื่อทราบการกระจายของข้อมูล

3.3 หาค่าที (t-test) ในการทดสอบ เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครูโครงการคุรุทายาทในเขตการศึกษา 3 ตามตัวแปรประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง และขนาดโรงเรียนที่ข้าราชการครูโครงการคุรุทายาทปฏิบัติงาน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้คอมพิวเตอร์วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป แบบ SPSS/PC+ (statistical package for the social sciences / personal computer-plus) สำหรับค่าสถิติต่อไปนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่
 - 1.1 ค่าร้อยละ (percentage)
 - 1.2 ค่าเฉลี่ย (mean)
 - 1.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)
 - 1.4 ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha-coefficient)
2. สถิติเพื่อทดสอบสมมุติฐาน ได้แก่ ค่าที (t-test)

(ศิริชัย พงษ์วิชัย. 2534 : 97 - 155)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในบทนี้ กล่าวถึงสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล และผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับ

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิจัยครั้งนี้ กำหนดสัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

N	แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (sample size)
$\bar{X}$	แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย (mean)
SD	แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)
t	แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน (t-distribution)
P	แทน ความน่าจะเป็น (probability)
*	แทน ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 3 ตอน ตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐาน

วิชาชีพครูของข้าราชการครูโครงการคุรุทายาท ในเขตการศึกษา 3

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐาน

วิชาชีพครูของข้าราชการครูโครงการคุรุทายาท จำแนกตามประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง และขนาดของโรงเรียนที่ข้าราชการครูโครงการคุรุทายาทปฏิบัติงาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแบบสอบถาม สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ที่เป็นข้าราชการครูโครงการคุรุทายาท ในเขตการศึกษา 3 ตามตัวแปรประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง และขนาดโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน ดังรายละเอียดตามตาราง 2 และ 3

ตาราง 2 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืนจากกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง	ส่งไป	รับคืน	ร้อยละ	ฉบับสมบูรณ์	ร้อยละ
ข้าราชการครูโครงการคุรุทายาท ในเขตการศึกษา 3	196	196	100	196	100
รวม	196	196	100	196	100

จากตาราง 2 แสดงว่า จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปยังข้าราชการครูโครงการคุรุทายาท ในเขตการศึกษา 3 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 196 ชุด ได้รับคืนมา 196 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 เมื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ พบว่า แบบสอบถามที่สมบูรณ์ 196 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

ตาราง 3 แสดงสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นข้าราชการครูโครงการครู
ทายาท ในเขตการศึกษา 3

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	กลุ่มตัวอย่าง	ร้อยละ
ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง		
ต่ำกว่า 5 ปี	129	65.82
ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป	67	34.18
รวม	196	100
ขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน		
ต่ำกว่า 12 ห้องเรียน	117	59.69
ตั้งแต่ 12 ห้องเรียนขึ้นไป	79	40.31
รวม	196	100

จากตาราง 3 แสดงว่า ข้าราชการครูโครงการครูทายาท ในเขตการศึกษา 3 ที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งต่ำกว่า 5 ปี มีจำนวนมากกว่าข้าราชการครูโครงการครูทายาทที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป (65.82 : 34.18) และข้าราชการครูโครงการครูทายาทที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนต่ำกว่า 12 ห้องเรียน มีมากกว่าข้าราชการครูโครงการที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนตั้งแต่ 12 ห้องเรียนขึ้นไป (59.69 : 40.31)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครูโครงการคุรุทายาท ในเขตการศึกษา 3

ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครูโครงการคุรุทายาท ในเขตการศึกษา 3

มาตร ฐาน ที่	พฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่าความ เบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ระดับ พฤติกรรม
1.	ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ	3.1276	0.7177	ปานกลาง
2.	ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน	4.0842	0.5552	มาก
3.	มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ	3.6582	0.5708	ปานกลาง
4.	พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง	3.2534	0.6395	ปานกลาง
5.	พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ	3.8801	0.6833	มาก
6.	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผลถาวรที่เกิดขึ้นแก่ผู้เรียน	3.9612	0.5563	มาก
7.	รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างเป็นระบบ	3.4990	0.6989	ปานกลาง
8.	ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน	4.2313	0.5126	มาก
9.	ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์	4.3388	0.7779	มาก
10.	ร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชน	3.7694	0.9270	มาก
11.	แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา	3.7316	0.6418	มาก
	เฉลี่ย	3.7596	0.4641	มาก

จากตาราง 4 แสดงว่า ข้าราชการครูโครงการคุรุทายาท ในเขตการศึกษา 3 มีพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรฐาน พบว่า พฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานที่ 1 มาตรฐานที่ 3 มาตรฐานที่ 4 และมาตรฐานที่ 7 อยู่ในระดับปานกลาง นอกนั้นอยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครูโครงการคุรุทายาท จำแนกตามประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง และขนาดโรงเรียน

ตาราง 5 แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครูโครงการคุรุทายาท ตามตัวแปรประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง

มาตรฐานที่	พฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู	ต่ำกว่า 5 ปี N = 129		ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป N = 67		t	P(t)
		X	SD	X	SD		
1.	ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ	3.0341	0.6639	3.3075	0.7857	-2.565	0.011*
2.	ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน	4.0775	0.5402	4.0970	0.5870	-.233	0.816
3.	มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ	3.6434	0.5466	3.6866	0.6181	-.501	0.617
4.	พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง	3.8973	0.6081	3.8470	0.8130	0.488	0.626
5.	พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ	3.8465	0.6773	3.9158	0.6915	-0.708	0.480
6.	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน	3.9194	0.5388	4.0418	0.5842	-1.466	0.144
7.	รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างเป็นระบบ	3.4853	0.6066	3.5254	0.8534	-0.380	0.704
8.	ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน	4.1809	0.4705	4.3284	0.5766	-1.924	0.056
9.	ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์	4.3209	0.8578	4.3731	0.5989	-0.445	0.657
10.	ร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชน	3.7333	1.0324	3.8388	0.6816	-0.755	0.451
11.	แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา	3.6806	0.6253	3.8299	0.6663	-1.550	0.123
	เฉลี่ย	3.7273	0.4284	3.8220	0.5239	-1.358	0.176

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 5 แสดงว่า ข้าราชการครูโครงการครูทายาท ในเขตการศึกษา 3 ที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งต่างกัน มีพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อทดสอบเป็นรายมาตรฐาน พบว่า มาตรฐานที่ 1 ด้านการปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครู มีพฤติกรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยข้าราชการครูโครงการครูทายาท ที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป มีพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูในมาตรฐานที่ 1 มากกว่าข้าราชการครูโครงการครูทายาทที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งต่ำกว่า 5 ปี สำหรับมาตรฐานอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 6 แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครู
โครงการคุรุทายาท ตามตัวแปรขนาดโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน

มาตรฐานที่	พฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐาน วิชาชีพครู	ต่ำกว่า 12 ห้องเรียน N = 101		ตั้งแต่ 12 ห้องเรียนขึ้นไป N = 95		t	P(t)
		$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
1.	ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการ พัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ	3.0317	0.6733	3.2295	0.7523	-1.942	0.054
2.	ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึง ถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน	4.1188	0.5415	4.0474	0.5700	0.900	0.369
3.	มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ	3.6693	0.5347	3.6463	0.6095	0.281	0.779
4.	พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้ เกิดผลจริง	3.8465	0.6773	3.9158	0.6915	-0.708	0.480
5.	พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิ ภาพอยู่เสมอ	3.2558	0.5747	3.2509	0.7050	0.053	0.957
6.	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผล ถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน	3.9386	0.5439	3.9853	0.5711	-0.586	0.559
7.	รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ได้อย่างเป็นระบบ	3.4218	0.6468	3.5811	0.7450	-1.601	0.111
8.	ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน	4.2178	0.5173	4.2456	0.5099	-0.379	0.705
9.	ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้าง สรรค์	4.4275	0.5217	4.4358	0.9733	-1.702	0.090
10.	ร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชน	3.7624	1.0964	3.7768	0.7097	-0.109	0.913
11.	แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการ พัฒนา	3.7109	0.5653	3.7537	0.7166	-0.466	0.642
	เฉลี่ย	3.7311	0.4242	3.7900	0.5035	-0.889	0.375

จากตาราง 6 แสดงว่า ข้าราชการครูโครงการคุรุทายาท ในเขตการศึกษา 3 ที่
ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ทั้งโดย
ภาพรวมและรายมาตรฐานไม่แตกต่างกัน

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครูโครงการคุรุทายาท ในเขตการศึกษา 3 ในบทนี้กล่าวถึง ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า การวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล การอภิปรายผล ข้อเสนอแนะ และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป ตามลำดับ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาพฤติกรรมของข้าราชการครูโครงการคุรุทายาท ในเขตการศึกษา 3 ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู เพื่อทราบระดับพฤติกรรมของข้าราชการครูโครงการคุรุทายาทตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู และเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมของข้าราชการครูโครงการคุรุทายาทตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู จำแนกตามประเภทการงานในการดำรงตำแหน่ง และขนาดของโรงเรียนที่ข้าราชการครูโครงการคุรุทายาทปฏิบัติงาน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการดำเนินการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นกลุ่มตัวอย่างคือ ข้าราชการครูโครงการคุรุทายาท ในเขตการศึกษา 3 ปีการศึกษา 2540 จำนวน 196 คน จากจำนวนประชากร 399 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง และขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (check-list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ประกอบด้วยคำถาม 55 ข้อ ใน 11 มาตรฐาน เพื่อทราบระดับพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครูโครงการคุรุทายาท จำแนกตามประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง และขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน

แบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษาวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น แล้วนำเสนอกรรมการควบคุมปริญญาโทและผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์และความเที่ยงตรง (validity) ตลอดจนรับข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปทดลองใช้กับข้าราชการครูโครงการคุรุทายาท ในเขตการศึกษา 3 ที่มีในกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้ จำนวน 30 คน แล้วไปหาความเชื่อมั่น (reliability) โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.9643

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ ส่งโดยตรงพร้อมแบบสอบถามไปยังข้าราชการครูโครงการคุรุทายาทที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้ตอบแบบสอบถามและส่งคืนผู้วิจัยทางไปรษณีย์ โดยมีรหัสกำกับแบบสอบถามไว้ทุกชุด เพื่อติดตามแบบสอบถามให้ได้คืนมาตามจำนวนปรากฏว่า แบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด 196 ชุด ได้รับคืนมา 196 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามที่ส่งไป และเมื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ พบว่า เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ 196 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ ตามโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ (statistical package for the social sciences/personal computer-plus) ดังนี้

ตอนที่ 1 หาค่าร้อยละของสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เพื่อทราบอัตราส่วนตามลักษณะตัวแปรอิสระ

ตอนที่ 2 หาค่าเฉลี่ย เพื่อทราบระดับพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู และทดสอบนัยสำคัญทางสถิติโดยใช้ค่าที (t-test) เพื่อทดสอบความแตกต่างของพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครูโครงการคุรุทายาท ตามตัวแปรประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง และขนาดโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ดังนี้

1. ระดับพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ของข้าราชการครูโครงการคุรุทายาท ในเขตการศึกษา 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรฐาน พบว่า พฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานที่ 1 ด้านการปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครู มาตรฐานที่ 3 ด้านการมุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ มาตรฐานที่ 4 ด้านการพัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง และมาตรฐานที่ 7 ด้านการรายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างเป็นระบบ อยู่ในระดับปานกลาง นอกนั้นอยู่ในระดับมาก

สำหรับองค์ประกอบซึ่งมีระดับพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก จำนวน 7 มาตรฐาน เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ ด้านการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีกับผู้เรียน ด้านการตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผลถาวรที่เกิดกับผู้เรียน ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ ด้านการร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ในชุมชน และด้านการแสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา สำหรับองค์ประกอบที่มีระดับพฤติกรรมอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 4 มาตรฐาน เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการรายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ ด้านการมุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียน

ให้เต็มตามศักยภาพ ด้านการพัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง และด้านการปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครู เป็นลำดับสุดท้าย

2. การเปรียบเทียบพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ของข้าราชการครูโครงการคุรุทายาท จำแนกตามประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง และขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน

2.1 ข้าราชการครูโครงการคุรุทายาท ในเขตการศึกษา 3 ที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งแตกต่างกัน (ต่ำกว่า 5 ปี และตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป) มีพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อทดสอบเป็นรายมาตรฐานพบว่า มาตรฐานที่ 1 ด้านการปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครู มีระดับพฤติกรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยข้าราชการครูโครงการคุรุทายาทที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป มีระดับพฤติกรรมมากกว่าข้าราชการครูโครงการคุรุทายาท ที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งต่ำกว่า 5 ปี สำหรับมาตรฐานอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

2.2 ข้าราชการครูโครงการคุรุทายาท ในเขตการศึกษา 3 ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่ำกว่า 12 ห้องเรียน และโรงเรียนขนาดตั้งแต่ 12 ห้องเรียนขึ้นไป มีพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ทั้งโดยภาพรวมและรายองค์ประกอบไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

ผลการวิจัย มีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายดังนี้

1. ระดับพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ของข้าราชการครูโครงการคุรุทายาท ในเขตการศึกษา 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า มาตรฐานที่ 1 มาตรฐานที่ 3 มาตรฐานที่ 4 และมาตรฐานที่ 7 อยู่ในระดับปานกลาง นอกนั้นอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อุไร เหล่าธรรมยิ่งยง (2536 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาพฤติกรรมของครูโครงการคุรุทายาทตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ในทัศนะของครูและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตการศึกษา 2

โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับรายงานวิจัยการประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการคุรุทายาทของกระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. 2535 - 2539) โดย กรมวิชาการ (2540 : บทคัดย่อ) ที่ประเมินผลการปฏิบัติงานของครูคุรุทายาท พบว่า ข้าราชการครูโครงการคุรุทายาท มีความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก มีการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนครู นักเรียนและชุมชน ตลอดจนมีเจตคติต่อวิชาชีพครูและสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ ประไพศรีตยานันท์ (2533 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการประเมินผลโครงการคุรุทายาทของวิทยาลัยครูทั่วประเทศ ผลการวิจัยด้านผลผลิต พบว่า ผู้บังคับบัญชาและเพื่อนครูมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูคุรุทายาทระดับสูงมาก ในด้านความรู้ ความสามารถ ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบและมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2533 : 9) ได้รายงานผลการประเมินโครงการคุรุทายาทด้านผลผลิต พบว่า สถาบันผู้ผลิตครู ผู้บริหารโรงเรียนและเพื่อนครู มีความเห็นว่า ครูคุรุทายาทมีความรู้ ความสามารถดี มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู ซึ่งสอดคล้องกับ ไพฑูรย์ เวทการ (2535 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาวิจัยพบว่า บัณฑิตคุรุทายาทมีสมรรถภาพด้านวิชาการ การสอน ความรับผิดชอบ การเป็นผู้นำ การปรับตัว มีจริยธรรมและความเป็นประชาธิปไตย ตามทัศนะของผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานอยู่ในระดับสูงทุกด้าน

ที่ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ของข้าราชการครูโครงการคุรุทายาท ในเขตการศึกษา 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก น่าจะเป็นเพราะว่า กระทรวงศึกษาธิการต้องการสร้างบุคลากรทางการศึกษาที่มีคุณภาพ คุณธรรมและมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพครู จึงได้มอบหมายให้ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ร่วมกับสถาบันการศึกษาที่ผลิตบัณฑิตทางการศึกษา (2537 : 3) คัดเลือกนักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีผลการเรียนดี มีคะแนนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 (ม.6 เฉพาะภาคเรียนต้น) ไม่ต่ำกว่า 3.00 หรือสอบได้ในลำดับ 10 เปอร์เซนต์แรกของแต่ละกลุ่มวิชา มีความประพฤติดีที่ทางสถาบันเดิมรับรอง มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู มีบุคลิกภาพดี มีคุณสมบัติที่จะเข้ารับราชการ เป็นข้าราชการครูตามมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. 2523 และผ่านหลักเกณฑ์

ต่าง ๆ ของโครงการคุรุทายาทที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และสถาบันการศึกษากำหนด

สาเหตุสำคัญประการหนึ่ง ที่มีส่วนส่งเสริมให้ข้าราชการครูโครงการคุรุทายาท มีพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก น่าจะมาจาก ระหว่างที่เป็นนิสิตในโครงการ จะต้องมีการเรียนคะแนนเฉลี่ยในแต่ละปีการศึกษาไม่น้อยกว่า 2.75 และในช่วงปิดภาคเรียนฤดูร้อนจะต้องเข้ารับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเสริมอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปีแรกจนถึงปีสุดท้าย เพื่อพัฒนาด้านความรู้ ความสามารถในการนำเนื้อหาวิชาไปใช้สอนโดยตรง ทั้งความรู้ในวิชาชีพครู ซึ่งเป็นพื้นฐานในการจัดการเรียนการสอน และความรู้อื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานในการกิจของครู พัฒนาด้านเทคนิคและวิธีการสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติงานในหน้าที่ของครูด้านต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น งานสอน งานกิจการนักเรียน งานธุรการ งานสัมพันธ์ชุมชน เป็นต้น พร้อมทั้งฝึกฝนและพัฒนาตนเองให้ตั้งมั่นอยู่ในคุณธรรม จริยธรรม มีความศรัทธาในวิชาชีพครู ตระหนักในคุณค่าของการดำรงรักษาไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรมของชาติ

จากคุณสมบัติการคัดเลือกนักเรียนเข้าเรียนตามโครงการคุรุทายาท และในขณะที่กำลังเรียนมีการฝึกอบรมวิชาชีพครูเสริมในภาคฤดูร้อน ทำให้บัณฑิตคุรุทายาทที่จบออกไปทำงาน มีความพึงพอใจในงาน มีความมั่นใจในการทำงาน มีความรักและศรัทธาในอาชีพครู มีความต้องการที่จะพัฒนาตนเองและพัฒนาวิชาชีพอยู่ตลอดเวลา ไพฑูรย์ เวทการ (2535) ได้ติดตามผลการทำงานของครูในโครงการ พบว่า ข้าราชการครูโครงการคุรุทายาท มีความพึงพอใจในงานที่ทำและสถานที่ทำงานอยู่ในระดับสูง และจากการสำรวจความต้องการของข้าราชการครูโครงการคุรุทายาท โดย กรมวิชาการ (2540 : 74) พบว่า ข้าราชการครูโครงการคุรุทายาทชอบที่จะศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม และมีความต้องการศึกษาต่อ โดยมีเหตุผลเพื่อเพิ่มความรู้ในการพัฒนาตนเองและพัฒนาอาชีพครู ร้อยละ 91.15 ซึ่งอยู่ในระดับความต้องการที่สูงมาก

เป็นที่น่าสังเกตว่า การติดตามประเมินผล และงานวิจัยที่น่าเสนอข้างต้นพบว่า ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับข้าราชการครูโครงการคุรุทายาท มีความพึงพอใจในการปฏิบัติตน และปฏิบัติงานของข้าราชการครูโครงการคุรุทายาทอยู่ในระดับมากทุกด้าน สอดคล้องกับ กรมวิชาการ (2540 : 78) ที่ทำการสำรวจความคิดเห็นข้าราชการครูโครงการคุ

ทหายาททุกระดับ พบว่า ข้าราชการครูโครงการคุรุทายาทร้อยละ 78.62 เห็นว่าโครงการคุรุทายาทมีประโยชน์มากที่สุด สมควรดำเนินการต่อไป

จากเหตุผลที่กล่าวข้างต้น น่าจะเป็นสาเหตุสำคัญทำให้ข้าราชการครูโครงการคุรุทายาทมีพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

เป็นที่น่าสนใจว่า ข้าราชการครูโครงการคุรุทายาท ในเขตการศึกษา 3 มีพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานที่ 1 ด้านการปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครู มาตรฐานที่ 3 ด้านการมุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ มาตรฐานที่ 4 ด้านการพัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง และมาตรฐานที่ 7 ด้านการรายงานผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้อย่างเป็นระบบ อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก มาตรฐานที่ 1 เป็นการประชุม อบรม สัมมนา การเข้าร่วมปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการ การเป็นคณะทำงาน การเป็นวิทยากรและการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ จะเห็นได้ว่า พฤติกรรมที่กำหนดในมาตรฐานที่ 1 จะต้องอาศัยระยะเวลาในการสะสมผลงาน สะสมประสบการณ์ไว้ให้มากพอ ที่จะให้เพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชายอมรับ ในขณะที่ข้าราชการครูโครงการคุรุทายาท เพิ่งได้รับการบรรจุแต่งตั้งมาไม่เกิน 10 ปี ทำให้มีผลงานน้อย ไม่เพียงพอที่จะเผยแพร่ได้ ส่วนมาตรฐานที่ 3 มาตรฐานที่ 4 และมาตรฐานที่ 7 ทั้งสามมาตรฐานมีความสอดคล้องต่อเนื่องกัน และมีความสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนโดยตรง ซึ่งภารกิจหลักที่ต้องปฏิบัติตามมาตรฐานเหล่านี้ เช่น การค้นหาจุดเด่น จุดด้อยของผู้เรียนเป็นรายบุคคล การนำเทคนิควิธีการอย่างหลากหลายมาใช้จัดกิจกรรม การปรับเปลี่ยนวิธีสอนให้เหมาะสมกับข้อบกพร่องและเสริมความสามารถผู้เรียนเป็นรายบุคคล การจัดทำแผนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีการประเมินผลการใช้แผนการสอน และพัฒนาแผนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียนและข้อจำกัดของสถานศึกษา ตลอดจนจัดเก็บข้อมูล สภาพปัญหาความต้องการของผู้เรียน และกำหนดเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนเป็นรายกลุ่ม รายบุคคล มีการนำเสนอเทคนิค วิธีการและนวัตกรรมมาใช้พัฒนาผู้เรียนเพื่อตอบสนองความแตกต่างของแต่ละบุคคล เป็นต้น การที่จะปฏิบัติตามภารกิจตามมาตรฐานเหล่านี้ให้ประสบความสำเร็จ จำเป็นต้องอาศัยเวลา ความตั้งใจ ความมุ่งมั่น อดทน และเสียสละอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่ข้าราชการครูโครงการคุรุทายาท ส่วนใหญ่มีจำนวน

ชั่วโมงสอนมาก และมีได้มีการกิจการสอนเพียงอย่างเดียว ยังมีงานที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชา งานพิเศษ งานนโยบาย งานที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานอื่น และงานสนับสนุนอื่น ๆ อีกมาก ที่ต้องทำในเวลาเดียวกัน จึงไม่สามารถที่จะปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานที่ 3 มาตรฐานที่ 4 และมาตรฐานที่ 7 ได้อย่างเต็มที่ ส่งผลให้มีพฤติกรรมตามมาตรฐานดังกล่าวอยู่ในระดับปานกลาง

น่าจะเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนประถมศึกษาให้สูงขึ้นได้ ถ้าผู้บริหารโรงเรียน ศึกษาวิเคราะห์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ และสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา คอยดูแล สนับสนุน ส่งเสริม ให้คำแนะนำช่วยเหลือ ร่วมปฏิบัติงาน ตลอดจนกำกับ ติดตามการปฏิบัติงาน และประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ข้าราชการครูโครงการคุรุทายาทที่มีพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานอยู่ในระดับปานกลางพัฒนาขึ้นอยู่ในระดับมาก และรักษาระดับพฤติกรรมการทำงานซึ่งอยู่ในระดับมากเกิดเป็นพฤติกรรมติดตัวอย่างถาวร หาวิธีการบำรุงขวัญกำลังใจ และสร้างแรงจูงใจ เพื่อกระตุ้นให้ข้าราชการครูโครงการคุรุทายาทได้แสดงพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูอย่างเต็มความสามารถและถึงขีดสุดแห่งศักยภาพของแต่ละคน นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู (ก.ค.) ควรดำเนินการตามความต้องการของผู้บริหารโรงเรียน (กรมวิชาการ. 2540 : 104) ที่ต้องการบรรจุข้าราชการครูโครงการคุรุทายาทในทุกโรงเรียน โดยการเห็นชอบให้สำนักงานคณะกรรมการ การการประถมศึกษาแห่งชาติจัดทำโครงการคุรุทายาทอย่างต่อเนื่อง และอนุมัติเป็นหลักการ ให้ดำเนินการคัดเลือกผู้สำเร็จการศึกษาตามโครงการคุรุทายาท บรรจุแต่งตั้งเป็นข้าราชการครูในสังกัดได้อย่างน้อยร้อยละ 50 (ปัจจุบันอนุมัติไม่เกินร้อยละ 30) ของอัตราว่างที่มีอยู่ในปีที่จะบรรจุและแต่งตั้ง ทั้งนี้ เพื่อให้ข้าราชการครูโครงการคุรุทายาทเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติให้สูงขึ้น ตามความคาดหวังของกระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่จัดทำโครงการคุรุทายาทขึ้น เพื่อต้องการแก้ปัญหาครูไม่มีคุณภาพ มากกว่าแก้ปัญหาขาดแคลนครู

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมของข้าราชการครูโครงการครู

ทายาท

2.1 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ของข้าราชการครูโครงการครูทายาท ในเขตการศึกษา 3 ที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งต่างกัน มีพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จรรยา วรรณเวช (2538 : 71) ที่ศึกษาคุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์ ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน และครูอาจารย์โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา พบว่า ครูอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งต่างกัน มีทัศนะต่อคุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สัญญา ณ พิบูลย์ (2539 : 62) ที่พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของครูอาจารย์ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สาคร จันทรทองอ่อน (2536 : 67) ที่ศึกษาพบว่า ครูอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งต่างกัน มีทัศนะต่อคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียน ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับ นวลศิลป์ พิทักษ์วาปี (2536 : 60) ที่วิจัยพบว่า ครูอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีเจตคติต่อวิชาชีพครูไม่แตกต่างกัน

ที่ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้ น่าจะเป็นเพราะว่า ในขณะที่ข้าราชการครูโครงการครูทายาทศึกษาอยู่ ได้รับประสบการณ์วิชาชีพครูเสริมในภาคฤดูร้อน ด้านความรู้ ด้านเทคนิควิธี และด้านคุณลักษณะ ซึ่งเป็นประสบการณ์ที่จัดขึ้นนอกเหนือจากการเรียนการสอนปกติ โดยกำหนดหลักสูตรการอบรมเหมือนกันทุกปี ทุกสถาบันที่ผลิตครูครูทายาท เพื่อให้นักศึกษาได้มีโอกาสพัฒนาความรู้ ความสามารถ และพัฒนาเจตคติ ตลอดจนบุคลิกภาพ พร้อมทั้งจะออกไปประกอบวิชาชีพครูอย่างมีคุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และสถาบันทางการศึกษาที่ผลิตบัณฑิตทางการศึกษา. 2534 : 11)

นอกจากนี้ แผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) ของ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540 ก : 19 - 20) กำหนดมาตรการให้

ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกคนได้รับการพัฒนาตนเองและพัฒนางาน ทุกปีอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง มีการกำกับ ติดตาม นิเทศ และช่วยเหลือครูในการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ บุคลากรประจำการทั้งที่เป็นข้าราชการครูโครงการคุรุทายาทและข้าราชการครูนอกโครงการ ทั้งที่ปฏิบัติงานมาเป็นเวลานานหรือเพิ่งได้รับการบรรจุแต่งตั้ง ก็ได้รับการพัฒนาความรู้ ความสามารถ ภายใต้งบเงื่อนไขและข้อกำหนดเดียวกัน โดยมีเป้าหมายให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 ปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐานวิชาชีพ (แผนปฏิบัติการ ปีงบประมาณ 2541 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2540 ข : 7) และจากการศึกษาผลการดำเนินงานการจัดการศึกษาประจำปีของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดต่าง ๆ ในเขตการศึกษา 3 (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา. 2540 : 12) สอดคล้องกันในเรื่องการนิเทศติดตามผลการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของครูประจำการ ที่กำหนดให้เป็นการกิจหลักของศึกษานิเทศก์ ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีไหว้ตัวแปรที่จะได้รับการนิเทศต่างกัน ทุกคนได้รับการนิเทศภายใต้องค์ประกอบเดียวกัน อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง นอกเหนือจากการนิเทศในแต่ละสาขาวิชา เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ ความเข้าใจและทักษะในการปฏิบัติตนและปฏิบัติงานที่รับผิดชอบได้ผลใกล้เคียงกัน ซึ่งสอดคล้องกับ วินิจ นาควิเชียร (2535 : 85) ที่เสนอว่า ครูอาจารย์ส่วนใหญ่ได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมอยู่ตลอดเวลา ทั้งในระบบและนอกระบบการศึกษา ทำให้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญและความเชื่อมั่น สามารถทำงานได้โดยไม่แตกต่างกัน ในขณะที่ กิติมา ปรีดีดิolk (2529 : 154) สรุปว่า ครูอาจารย์ถึงแม้ว่าประสบการณ์จะแตกต่างกัน แต่ก็ได้ปรึกษาหารือ แนะนำซึ่งกันและกัน ปฏิบัติงานตามกรอบภารกิจและแนวทางเดียวกัน ได้แก้ไขปัญหาร่วมกัน จึงมีความคิดเห็นและการทำงานไม่แตกต่างกัน จึงน่าจะส่งผลทำให้ข้าราชการครูโครงการคุรุทายาทที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งต่างกัน มีพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

เป็นที่น่าสังเกตว่า ข้าราชการครูโครงการคุรุทายาท ที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งต่ำกว่า 5 ปี และตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป มีพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ในมาตรฐานที่ 1 เกี่ยวกับการปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยข้าราชการครูโครงการคุรุ

ทนายที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป มีพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานที่ 1 มากกว่าข้าราชการครูโครงการคุรุทายาทที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งต่ำกว่า 5 ปี ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะว่า มาตรฐานที่ 1 เป็นการปฏิบัติกิจกรรมเกี่ยวกับการประชุม อบรมสัมมนา การเผยแพร่ความรู้ การเป็นคณะทำงาน การเป็นแบบอย่างและการเป็นวิทยากร ดังนั้น ข้าราชการครูโครงการคุรุทายาทที่ปฏิบัติงานมาเป็นเวลานานย่อมจะมีการสะสมความรู้ สะสมผลงานหรือร่องรอยการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพไว้มากพอที่จะเผยแพร่และเป็นแบบอย่างให้แก่ผู้อื่นได้ จนเป็นที่ยอมรับของเพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชาในระดับต่าง ๆ ข้าราชการครูโครงการคุรุทายาทที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป บางคนได้รับการคัดเลือกเป็นครูดีเด่นระดับประเทศ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2539) บางคนเป็นวิทยากรฝึกอบรมระดับจังหวัด (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา. 2540) และเป็นคณะทำงานในการพัฒนางานวิชาการระดับจังหวัด (สำนักงานการศึกษาธิการจังหวัดสงขลา. 2541)

แสดงให้เห็นว่า ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน และการสะสมประสบการณ์ เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลทำให้การปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูของข้าราชการครูโครงการคุรุทายาทเพิ่มมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู (บันทึกประจำวัน สปช. 2542) ที่พิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนข้าราชการครูโดยยึดประสบการณ์การทำงาน 5 ปี มาเป็นตัวกำหนดในการเพิ่มระดับ (ซี) ให้กับข้าราชการที่มีผลการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง เพราะเห็นว่าการปฏิบัติงานระยะเวลา 5 ปี มีทักษะ ประสบการณ์และความชำนาญการมากพอที่จะเพิ่มทั้งปริมาณงาน คุณภาพงาน และระดับเงินเดือนให้สูงขึ้นได้ ดังที่ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2536 : 75) บันทึกว่า คนมีอายุมากและมีประสบการณ์ในการทำงานมานาน มักจะมีพฤติกรรมการทำงานที่ดี อาจเนื่องมาจากมีความเชื่อมั่นในตนเองสูง มีค่านิยมที่ดีต่องานที่ทำ มีวุฒิภาวะ มีสถานภาพทางสังคม เกิดความพอใจในการทำงาน ทำให้การปฏิบัติงานเกิดผลสำเร็จสูง

น่าจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาวิชาชีพครู ที่ส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนมากขึ้น หากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้สนับสนุน ส่งเสริมให้ข้าราชการครูโครงการคุรุทายาทมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและจริงจัง โดยการฝึกอบรม สัมมนา ประชุมเชิงปฏิบัติการ

และปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน โดยไม่คำนึงถึงประสบการณ์ในการทำงาน ควรเปิดโอกาสให้ข้าราชการครูโครงการคุรุทายาทได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานอย่างเสมอภาค ส่งเสริมการทำงานเป็นกลุ่ม สนับสนุนและเปิดโอกาสให้มีความก้าวหน้าในวิชาชีพตามผลงานและความรู้ ความสามารถ และควรทำตามข้อเสนอแนะของข้าราชการครูโครงการคุรุทายาท (กรมวิชาการ. 2540 : 93 - 94) ที่ต้องการให้ผู้บริหารโรงเรียนจัดให้สอนตรงตามสาขาวิชาเอกที่เรียนมา และต้องการลาศึกษาต่อ โดยเชื่อมั่นว่าจะช่วยส่งเสริมให้การปฏิบัติตนและปฏิบัติงานของตนเองมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เป็นผลดีต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

2.2 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ของข้าราชการครูโครงการคุรุทายาท ในเขตการศึกษา 3 ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่ำกว่า 12 ห้องเรียน และตั้งแต่ 12 ห้องเรียนขึ้นไป ทั้งโดยภาพรวมและรายองค์ประกอบ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จรรยา วรณเวช (2538 : 72) ที่ศึกษาคุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีทัศนะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมมาถ ห่องโสภา (2538 : 144 - 145) ที่พบว่า ผู้บริหารและครูอาจารย์ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีทัศนะต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง ไม่แตกต่างกันทั้งโดยภาพรวมและรายองค์ประกอบ สอดคล้องกับ ประเสริฐ ใต้ชา (2535 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาปัญหาการวางแผนบริหารโรงเรียน ตามความต้องการของผู้บริหารและครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีปัญหาการวางแผนบริหารโรงเรียนไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปรีชา พรหมจันทร์ (2538 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพังงา ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีความต้องการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งโดยภาพรวมและรายองค์ประกอบไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยนี้ชี้ว่า ตัวแปรขนาดโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ในเขตการศึกษา 3 ไม่ได้เป็นตัวแปรที่ทำให้ข้าราชการครูโครงการคุรุทายาทมี

พฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูแตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ประการแรก สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และสถาบันทางการศึกษาที่ผลิตบัณฑิตทางการศึกษา (2534 : 11 - 16) จัดประสบการณ์วิชาชีพครูเสริมในภาคฤดูร้อนและนอกเหนือเวลาเรียนปกติให้กับนักศึกษาคุรุทายาท ในลักษณะ ได้แก่ ประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดสมรรถภาพด้านความรู้ เป็นการจัดประสบการณ์เสริมเกี่ยวกับความรู้ในเนื้อหาวิชาที่จะนำไปใช้สอน ความรู้ทั่วไปในงานวิชาชีพครู รวมทั้งค้นหาความรู้ความสามารถพิเศษ หรือความถนัดของตนเอง นอกจากนี้ ยังได้รับประสบการณ์ด้านเทคนิควิธี ซึ่งเป็นการจัดประสบการณ์เสริมเกี่ยวกับการนำความรู้ หลักการ วิธีการไปปฏิบัติหน้าที่อย่างมีทักษะ ตลอดจนการจัดประสบการณ์เสริมนอกเหนือจากการเรียนการสอนตามปกติด้านคุณลักษณะ เพื่อให้นักศึกษาในโครงการได้มีโอกาสพัฒนาบุคลิกภาพ ปลูกฝังเจตคติที่ดีต่ออาชีพครู และพัฒนาคุณลักษณะทางจิตและค่านิยมในการทำงานและการดำรงชีวิตที่ดี พร้อมทั้งจะออกไปประกอบวิชาชีพครูอย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2528 : คำนำ) ให้ความเห็นว่า การฝึกอบรมและการพัฒนาบุคลากรด้วยวิธีการต่าง ๆ โดยหวังให้มีความรู้ ความสามารถ ความเข้าใจ และทักษะในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง จริงจัง มีผลให้เกิดการเรียนรู้ มีทักษะและประสบการณ์ มีความสามารถในการปฏิบัติตนและปฏิบัติงานต่าง ๆ ที่รับผิดชอบได้ผล ใกล้เคียงกัน ประการที่สอง สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534 : 6) ได้กำหนดระเบียบว่าด้วยการจัดตั้งกลุ่มโรงเรียน ทำหน้าที่เป็นศูนย์ดำเนินงานเพื่อร่วมมือกันพัฒนาคุณภาพการศึกษา และมีหน้าที่ประสานให้โรงเรียนภายในกลุ่มร่วมมือสนับสนุนกันในด้านวัสดุ อุปกรณ์ กำลังคน ตลอดจนทรัพยากรอื่น ๆ เพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยไม่จำกัดขนาดโรงเรียน โรงเรียนขนาดต่ำกว่า 12 ห้องเรียน และตั้งแต่ 12 ห้องเรียนขึ้นไป ต่างก็ช่วยเหลือสนับสนุน ส่งเสริม แลกเปลี่ยนทรัพยากรซึ่งกันและกัน ตลอดจนร่วมกิจกรรมระดับกลุ่มที่จัดขึ้นเป็นระยะ ๆ ตลอดปีการศึกษา มีผลทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปในแนวทางเดียวกัน มีพฤติกรรมการทำงานที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งสอดคล้องกับระเบียบคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ว่าด้วยกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2534 หมวดที่ 1 ข้อ 6 ที่คาดหวังให้กลุ่มโรงเรียนเป็นศูนย์ดำเนินงานเพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความพร้อมที่จะ

ปฏิบัติงานให้เกิดคุณภาพสูงขึ้นและใกล้เคียงกัน ในขณะที่ อรุณ ศรีวรรณชาติ (2529 : 9) ได้กล่าวสอดคล้องกันว่า โรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน แต่ต่างก็มีภารกิจเหมือนกัน แม้โรงเรียนขนาดใหญ่จะมีงานค่อนข้างมาก แต่เป็นเพียงปริมาณ ผู้บริหารโรงเรียนสามารถแบ่งภารกิจให้ครูอาจารย์มีส่วนร่วมในการปฏิบัติได้เท่าเทียมกัน และประการสุดท้าย น่าจะเป็นเพราะว่า ข้าราชการครูโครงการคุรุทายาทที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกัน ต่างก็ได้รับความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะในการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู จากการเข้าร่วมกิจกรรมประชุม การประชุมเชิงปฏิบัติการ การอบรมสัมมนา และการศึกษาดูงาน ตามแผนงาน/โครงการที่สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด และสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอจัดขึ้น ตลอดจนได้รับการนิเทศกำกับ ติดตามการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐาน จากผู้บริหารโรงเรียน และศึกษานิเทศก์ ซึ่งนับได้ว่าเป็นผู้นำทางวิชาการ (กิติมา ปรีดีดิถลัก. 2532 : 290) อย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง ภายใต้เงื่อนไขและกฎเกณฑ์เดียวกันทุกคน ส่งผลให้การปฏิบัติงานอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกัน ดังที่ สมยศ นาวิการ (2529 : 19) สรุปว่า ผู้ที่ได้รับการศึกษาอบรม และรับรู้ในเรื่องเดียวกัน ปฏิบัติงานตามกฎหมาย ระเบียบภายใต้ภาระหน้าที่เหมือนกันย่อมมีพฤติกรรมการทำงานที่ใกล้เคียงกัน สอดคล้องกับ นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2529 : 117) ที่สรุปว่า ครูอาจารย์ที่มีพื้นฐานความรู้ใกล้เคียงกัน มีความรับผิดชอบในภารกิจและบทบาทหน้าที่เหมือนกัน ย่อมมีพฤติกรรมการทำงานในระดับใกล้เคียงกัน จึงน่าจะเป็นสาเหตุสำคัญ ทำให้ข้าราชการครูโครงการคุรุทายาทที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูไม่แตกต่างกัน

น่าจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาข้าราชการครูโครงการคุรุทายาทและพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตการศึกษา 3 ได้มากยิ่งขึ้น ถ้าสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กำหนดนโยบายให้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดทุกจังหวัด ดำเนินการอบรมวิชาชีพครูเสริมทั้งสามด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านเทคนิควิธีและด้านคุณลักษณะ ให้กับข้าราชการครูโครงการคุรุทายาทต่อเนื่อง จากสถาบันการศึกษาที่ผลิตคุรุทายาทเคยจัดในขณะที่เรียนอยู่ เพื่อเติมอุดมการณ์การทำงานและคุณลักษณะทั้งสามประการให้เต็มศักยภาพอยู่ตลอดเวลา ในขณะเดียวกันผู้บริหารโรงเรียนและศึกษานิเทศก์ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาชั้นต้น และเป็นผู้รับผิดชอบโดย

ตรงในการพัฒนาข้าราชการครูโครงการคุรุทายาท ควรร่วมมือและประสานงานกันอย่างจริงจังต่อเนื่อง ในการวางแผนเพื่อกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาข้าราชการครูโครงการคุรุทายาทอย่างเป็นระบบ มีการนิเทศติดตามการปฏิบัติงานอย่างครอบคลุมภารกิจตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู และควรแต่งตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจ ซึ่งประกอบด้วยบุคคลทั้งภายในและภายนอกวงการวิชาชีพครู เพื่อร่วมมือกันทำหน้าที่ประเมินผลการปฏิบัติงานให้เห็นเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน สามารถระบุค่าพัฒนาพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูได้เป็นรายบุคคล ซึ่งจะเป็นข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญในการปรับปรุงและพัฒนาข้าราชการครูโครงการคุรุทายาทให้มีคุณภาพ ตามความคาดหวังของ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2537 : 2) ที่ต้องการให้ข้าราชการครูโครงการคุรุทายาท เป็นครูมืออาชีพและเป็นแกนนำในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาทั้งสามระดับ คือ ก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

ข้อเสนอแนะ

1. ข้าราชการครูโครงการคุรุทายาท ควรประเมินตนเองว่า มีพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูอยู่ในระดับใด เพื่อเป็นข้อมูลนำมาปรับปรุง และพัฒนาตนเองให้อยู่ในระดับที่ดีมีมาตรฐาน
2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับ ควรกำหนดนโยบายและวางแผนควบคุมกำกับ ติดตาม และพัฒนาพฤติกรรมข้าราชการครูโครงการคุรุทายาทตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ในพฤติกรรมที่อยู่ในระดับปานกลางและต่ำกว่าค่าเฉลี่ย เพื่อให้มีพฤติกรรมสูงขึ้น พร้อมทั้งหาแนวทางรักษาระดับพฤติกรรมที่ดีอยู่แล้วให้เกิดเป็นพฤติกรรมถาวรติดตัวตลอดไป
3. สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู (ก.ค.) ควรอนุมัติเป็นหลักการให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ คัดเลือกผู้สำเร็จการศึกษาตามโครงการคุรุทายาท เพื่อบรรจุและแต่งตั้งเป็นข้าราชการครูในสังกัดได้มากยิ่งขึ้น (ปัจจุบันบรรจุและแต่งตั้งได้ไม่เกินร้อยละ 30 ของอัตราว่าง)

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

1. ควรศึกษาพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ของข้าราชการครู
โครงการครูทายาท ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์โรงเรียนประถม
ศึกษา ในเขตการศึกษา 3
2. ควรศึกษาพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ของข้าราชการครู
โครงการครูทายาท ตามทัศนะของบุคคลอื่น ได้แก่ ศึกษานิเทศก์ หัวหน้าการประถม
ศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ผู้ปกครองนักเรียน และผู้นำท้องถิ่น
3. ควรศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ของข้าราชการครูที่ได้รับการบรรจุและแต่งตั้งจากการสอบแข่งขันกับการคัดเลือกตามโครงการ
ครูทายาท

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมล สุตประเสริฐ. "การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน," สารพัฒนาลัทธิสูตร. (89) : 41 - 43 ; สิงหาคม 2532.
- การประถมศึกษาจังหวัดสงขลา, สำนักงาน. คำสั่งสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ที่ 194/2540. สงขลา : สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา, 2540.
- _____. สรุปผลการดำเนินงานจัดการศึกษาตามแผนปฏิบัติการ ปีงบประมาณ 2540. สงขลา : สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา, 2540.
- การฝึกหัดครู, กรม กระทรวงศึกษาธิการ. เอกสารการประชุมสัมมนาเพื่อพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเสริมสำหรับนักศึกษาคุรุทายาทของกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ, 2537.
- กิตติมา ปรีดีติลล. ทฤษฎีการบริหารองค์การ. กรุงเทพฯ : ธนาคารพิมพ์, 2529.
- โกวิท ประวาลพุกษ์. จริยศึกษา. กรุงเทพฯ : บางกอกบล๊อค, 2534.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. คู่มือการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2528.
- _____. คู่มือการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2535 ก.
- _____. โครงการคุรุทายาทในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539). กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ, 2535 ข.
- _____. โครงการคุรุทายาทระดับประถมศึกษา. พฤศจิกายน 2529 ก.
- _____. ชุดฝึกอบรมด้วยตนเองโครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานโครงการรับความช่วยเหลือ เล่มที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สามเจริญ, 2529 ข.
- _____. แนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2534 ก.
- _____. บันทึกประจำวัน 2534. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ, 2534 ข.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. บันทึกประจำวัน 2541.

กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541.

_____. ประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2534.

_____. แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2541. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2540 ก.

_____. แผนพัฒนาการศึกษาฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544). กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2540 ข.

_____. รายงานการประเมินโครงการคุรุทายาท. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2533.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน และสถาบันการศึกษาที่ผลิตบัณฑิตทางการศึกษา. แนวทางการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูเสริมสำหรับนักศึกษาโครงการคุรุทายาท กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว, 2534.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี, 2535.

_____. แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (2540 - 2544). กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี, 2539.

คณะกรรมการข้าราชการครู, สำนักงาน. "การเปรียบเทียบคุณลักษณะความเป็นครูของข้าราชการครูที่ได้รับการบรรจุและแต่งตั้งจากการสอบแข่งขันกับการคัดเลือกตามโครงการคุรุทายาท," ข้อมูลที่น่าสนใจเกี่ยวกับโครงการคุรุทายาท. นานาพัตถ์ย่อ. กรุงเทพฯ : กองส่งเสริมวิทยฐานะครู กรมการฝึกหัดครู, 2534.

จรรยา วรรณเวช. การศึกษาคุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา. ปริญญาโท กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาควิชา, 2538. ถ่ายเอกสาร.

จันทร์ ชุ่มเมืองปักษ์. "องค์กรวิชาชีพครู," ใน การอบรมผู้นำองค์กรวิชาชีพครู. กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว, 2530.

- ชวน หลีกภัย. คู่มือการรักษาวินัยข้าราชการครู. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์
การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2528.
- ชาญชัย อาจิณสมมาตร. การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา,
2527.
- _____. "ครูและอาชีพของครู," ประชาศึกษา. 9(45) : 37 - 39 ; มิถุนายน 2538.
- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. การบริหารบุคคลในองค์การทางการศึกษา. ปัตตานี :
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2531. จัดสำเนา.
- ชูศักดิ์ แสนปัญญา. "ครูกับการสร้างมนุษยสัมพันธ์ในโรงเรียน," สารพัฒนาหลักสูตร.
12(113) : 70 - 74 ; มกราคม - มีนาคม 2536.
- เชาวน์ มณีวงษ์. การบริหารกิจการนักเรียน. กรุงเทพฯ : อมรการพิมพ์, 2533.
- ทวีป อภิลิทธิ. "ภารกิจของครูอาจารย์กับงานสอน," วิทยาสาร. 79(3) : 7 - 10 ;
กรกฎาคม - กันยายน 2524.
- ทัศนีย์ สงวนสัตย์. "บทบาทของครูกับกระบวนการเรียนการสอน," สารพัฒนาหลักสูตร.
10(104) : 14 - 17 ; มกราคม - มีนาคม 2534.
- ธีรฤดี ประทุมพรรัตน์. การบริหารการศึกษา. สงขลา : ภาควิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2529.
- ธีรฤดี ประทุมพรรัตน์ และคนอื่น ๆ. การบริหารและการนิเทศการศึกษา. สงขลา :
ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2530.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : ศูนย์การพิมพ์กรุงเทพฯ,
2529.
- _____. องค์การและการบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : อนงค์ศิลป์การพิมพ์,
2527.
- นวลศิลป์ พิทักษ์วาปี. เจตคติต่ออาชีพครูของครูผู้สอนสังกัดกรมสามัญศึกษาใน
จังหวัดขอนแก่น. ปรินูญานพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรีนคร
ินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2536. ถ่ายเอกสาร.

- บุญล ดันรียงค์. ความคิดเห็นของครูประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ต่อการยก
ระดับมาตรฐานวิชาชีพครู. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2525. จัดสำเนา.
- บุญล วงศ์มณี. "การสอนซ่อมเสริม," เอกสารการฝึกอบรมประสบการณ์วิชาชีพครูเสริม
สำหรับนิสิตนักศึกษาครุทายาท ภาคใต้. หน้า 133. สงขลา : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคใต้, 2539. จัดสำเนา.
- บรรจง จันทรส. ปรัชญาการศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2522.
- บรรจง ชูสกุลชาติ. "วิญญาณครู," มิตรครู. 31(3) : 6 - 13 ; กุมภาพันธ์ 2531.
- บุปผา คุมมานนท์. วิธีสอนสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์สุทธิสารการพิมพ์, 2527.
- บุศรินทร์ ปัทมาคม. "การสอนรายบุคคล," สารพัฒนานักหลักสูตร. 14(119) : 62 - 63 ;
ตุลาคม - ธันวาคม 2537.
- ประไพศรี ตยานันท์. "การประเมินผลโครงการครุทายาทของวิทยาลัยครู," ข้อมูลที่นำ
สนใจเกี่ยวกับโครงการครุทายาท. หน้าบทคัดย่อ. กรุงเทพฯ : กองส่งเสริม
วิทยฐานะครู กรมการฝึกหัดครู, ม.ป.ป.
- ประเมิน สาโรจน์. คุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์ในทัศนะของครูและผู้ปกครอง
นักเรียนโรงเรียนเทศบาล จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี :
มหาวิทยาลัยบูรพา, 2538. ถ่ายเอกสาร.
- ประยงค์ เนาวบุตร. คุณลักษณะที่ปรารถนาของครูโรงเรียนเอกชน ตามทัศนะของ
ผู้บริหารการศึกษา ครู และประชาชน จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525. จัดสำเนา.
- ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา และคนอื่น ๆ. "การวิจัยและพัฒนารูปแบบการพัฒนาครู
ให้มีสมรรถภาพที่พึงประสงค์ ตามหลักสูตรระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา," วารสารการศึกษาแห่งชาติ. 3 : 32 ; กุมภาพันธ์ - มีนาคม 2532.

- ประเสริฐ โต๊ะชา. การศึกษาปัญหาการวางแผนบริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตาม
ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดสงขลา. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทร
วิโรฒ สงขลา, 2535. ถ่ายเอกสาร.
- ประหยัด อนุศิลป์. การศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคใต้, 2535. ถ่ายเอกสาร.
- ปรีชา คัมภีรปกรณ. "การบริหารงานบุคลากร," การจัดการโรงเรียนประถมศึกษา.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2525.
- ปรีชา พรหมจันทร์. การศึกษาการปฏิบัติงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้บริหาร
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพังงา.
ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคใต้,
2538. ถ่ายเอกสาร.
- ปรีดา บุญเพลิง. "คำนำ," คู่มือการใช้เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา พ.ศ. 2537.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2539.
- พนม พงษ์ไพบูลย์. ระบบการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพฯ : วิทยาลัย
ป้องกันราชอาณาจักร, 2531.
- พลสันต์ ไพรีศรีทอง. "โครงการคุรุทายาท : ความหวังใหม่ของการฝึกหัดครูไทย,"
วารสารการศึกษาแห่งชาติ. 3(23) : 44 - 50 ; กุมภาพันธ์ - มีนาคม 2532.
- พินิจ เข้มทอง. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูสอนจริยศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม ตามความคิดเห็นของ
ผู้บริหารโรงเรียน คึกษานิเทศก์ ครู และผู้ปกครองนักเรียน. ปรินูญานิพนธ์
กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2535.
ถ่ายเอกสาร.
- ไพฑูรย์ เวทการ. "การติดตามผลบัณฑิตคุรุทายาท," ข้อมูลที่น่าสนใจเกี่ยวกับโครงการ
คุรุทายาท. หน้าบทคัดย่อ. กรุงเทพฯ : กองส่งเสริมวิทยฐานะครู กรมการ
ฝึกหัดครู, ม.ป.ป.

- ไพฑูรย์ เวทการ. "การติดตามผลบัณฑิตครูทายาท," ใน ข้อคิดผลการวิจัยและการติดตามประเมินผลโครงการครูทายาท. หน้า 79 - 93. กรุงเทพฯ : กองส่งเสริมวิทยฐานะครู กรมการฝึกหัดครู, 2537. จัดสำเนา.
- ปิญญู สาร. การบริหารบุคคล. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2527.
- มานะ รัตนโกเศศ. "ครู : หัวใจสำคัญของการพัฒนาการศึกษา," วารสารการศึกษาแห่งชาติ. 1(24) : 15 ; ตุลาคม - พฤศจิกายน 2532 ก.
- _____. "บทสัมภาษณ์วิจัยและบริหารการศึกษา," วิทยาลัยครูจันทเกษม. 3(3) : 1 - 5 ; ตุลาคม 2532 ข.
- ยนต์ ชุ่มจิต. ความเป็นครู. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2531.
- เยาวพา เดชะคุปต์. "รูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยในทศวรรษหน้า," วารสารการศึกษาปฐมวัย. 1(3) : 13 ; กรกฎาคม 2540.
- วิวรรณ ภูมิชัย. "การมัธยมศึกษา," เอกสารคำสอนวิชามัธยมศึกษา 311 การมัธยมศึกษา. หน้า 146. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536. จัดสำเนา.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, 2536.
- เลขาธิการคุรุสภา, สำนักงาน. เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา พ.ศ. 2533. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, 2534.
- _____. คู่มือการใช้เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา พ.ศ. 2537. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, 2539.
- วิจิตร ศรีสอาน. "วิฤทธิศรัทธาวิชาชีพครู," คุรุปริทัศน์. 13 : 23 ; กุมภาพันธ์ 2531.
- _____. เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารบุคคลากรในโรงเรียน เล่ม 1 หน่วยที่ 1 - 5. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2530.
- วิชาการ, กรม กระทรวงศึกษาธิการ. ภาพประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการครูทายาทของกระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. 2535 - 2539). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2540.

- วิชาการ, กรม กระทรวงศึกษาธิการ. หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533). พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2535.
- วินิจ นาควิเชียร. การศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของผู้บริหารและครูอาจารย์ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา. ปรินิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2535. ถ่ายเอกสาร.
- ศรีสมร พุ่มสะอาด. การศึกษาคุณภาพของครูประถมศึกษา. ปรินิพนธ์ กศ.ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. จัดสำเนา.
- ศิริชัย พงษ์วิชัย. การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. เกียรติบัตรครูภาษาต่างประเทศดีเด่น วันประถมศึกษา ปี 2539.
_____. แนวทางการปฏิรูปการศึกษา พ.ศ. 2539 - 2550. ม.ป.ท., ม.ป.ป.
- ศึกษาธิการจังหวัดสงขลา, สำนักงาน. หนังสือสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสงขลา ที่ สข 0032/45 ลงวันที่ 13 มกราคม 2541. สงขลา : สำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดสงขลา, 2541.
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ. ปรัชญาและคุณธรรมสำหรับครู. กรุงเทพฯ : อักษรการพิมพ์, 2524.
- สมบัติ มหารศ. เอกสารการสอนวิชาจริยธรรมวิชาชีพ. มหาสารคาม : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2528.
- สมบุญ โพธิ์อะ. "ครูประถมศึกษากับการพัฒนาคุณภาพนักเรียน," ประชาศึกษา. 4 (44) : 15 - 16 ; มกราคม 2537.
- สมมาถ น้อยโสภ. การศึกษาการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์. ปรินิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคใต้, 2538. ถ่ายเอกสาร.
- สมัยศ นาวิกการ. การบริหาร. กรุงเทพฯ : สมหมายการพิมพ์, 2529.

- สมานจิต ภิรมย์ริน. "ครูทนายท : ความหวังของวงการวิชาชีพครู," วิทยาสารศึกษาศึกษา กวีวัฒน์. 7(93) : 76 - 77 ; กันยายน 2538.
- สมโภชน์ พนาवास. "รูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถของผู้เรียน," สารพัฒนา หลักสูตร. 12(113) : 9 ; มกราคม - มีนาคม 2536.
- สัญญา ณ พิบูลย์. การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีต่อ คุณลักษณะของครูอาจารย์ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู สังกัดกองการ มัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคใต้, 2539. ถ่ายเอกสาร.
- สาคร จันทร์ทองอ่อน. การศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนที่พึงประสงค์ ตาม ทัศนะของครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรม ราช. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคใต้, 2536. ถ่ายเอกสาร.
- สายสุรี จุติกุล. "การพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนเพื่อการเป็นครู," วารสารการ ศึกษาแห่งชาติ. 4(28) : 61 ; เมษายน - พฤษภาคม 2537.
- สายหยุด จำปาทอง. "บทบาทของครูกับการพัฒนาสังคม," การวิจัยและการบริหาร การศึกษา วิทยาลัยครูจันทเกษม. 3(3) : 17 - 25 ; ตุลาคม 2532.
- สายัณห์ ฆาน้อย. "คุณลักษณะครูที่ดี-ครูไทยในอนาคต," ประชาศึกษา. 8(37) : 12 ; พฤษภาคม 2530.
- สำเริง นิลประดิษฐ์. "สาส์นจากเลขานุ," เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา พ.ศ. 2533. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, 2534.
- สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. ประมวลสาระชุดวิชาการนิเทศการสอนในระดับ ประถมศึกษา หน่วยที่ 4 - 7. กรุงเทพฯ : สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2536.
- _____. เอกสารการสอนชุดวิชาฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2528.

- สุนทร มุสิกรังษี. การศึกษาพฤติกรรมของครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูในทัศนะของครูและผู้บริหารโรงเรียน ในเขตการศึกษา 2. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ปัตตานี : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, 2535. ถ่ายเอกสาร.
- สุพล วังสินธุ์. "คุณธรรมสำหรับพัฒนาวิชาชีพครู," ประชาศึกษา. 41 : 8 - 10 ; 9 มิถุนายน 2534.
- _____. "ลักษณะของครูที่ดีสอดคล้องกับสังคมไทย," สารพัฒนานักหลักสูตร. 12(113) : 46 - 47 ; ตุลาคม - พฤศจิกายน 2536.
- สุพัตรา มาศดิตถ์. "ครูที่สังคมพึงประสงค์," วารสารการศึกษาแห่งชาติ. 3(23) : 5 - 6 ; กุมภาพันธ์ - มีนาคม 2532.
- สมน อมรวิวัฒน์. "คุณลักษณะของอาจารย์ในสังคมยุคใหม่," วารสารการศึกษาแห่งชาติ. 4(28) : 54 ; เมษายน - พฤษภาคม 2537.
- หวน พันธุ์พันธ์. การบริหารโรงเรียนด้านความสัมพันธ์ชุมชน. กรุงเทพฯ : อักษรณจิต, 2528.
- อรุณ ศรีวรรณชาติ. ขวัญของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2529. จัดสำเนา.
- อ้อม ประนอม. "การบริหารที่พัฒนา," ประชาศึกษา. 16 : 16 - 17 ; กรกฎาคม 2528.
- อัปสร มีสิงห์. "บทบาทของครูกับหลักสูตรฉบับปรับปรุง," สารพัฒนานักหลักสูตร. 10 (104) : 12 - 13 ; มกราคม - มีนาคม 2534.
- อารีเฟน อับดุลกาเดร์. "ครู : หัวใจสำคัญของการพัฒนาการศึกษา," วารสารการศึกษาแห่งชาติ. 1(24) : 18 ; ตุลาคม - พฤศจิกายน 2532.
- อุทัย บุญประเสริฐ และ ชโลมใจ กิงคารวัฒน์. การติดต่อสื่อสารในองค์การและการบริหาร. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- อุทัย หิรัญโต. หลักการบริหารบุคคล. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2531.

- อุไร เหล่าธรรมยิ่งยง. พฤติกรรมของครูโครงการคุุทายาทตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ในทัศนะของครูและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตการศึกษา 2. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ปัตตานี : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, 2536. ถ่ายเอกสาร.
- เอกชัย กี่สุขพันธ์. หลักการบริหารการศึกษาทั่วไป. กรุงเทพฯ : อเนกศิลป์การพิมพ์, 2527.
- เอกวิทย์ ณ ถลาง. ครูวาทะ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิมพ์เนศ, 2532.
- _____. "มุมมองของสถานภาพครูในปัจจุบัน," วารสารข้าราชการครู. 8(14) : 5 ; ธันวาคม 2537 - มกราคม 2538.
- Best, John W. Research in Education. 3rd ed. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice Hall, 1977.
- Cronbach, Lee J. Essentials of Psychological Testing. 5th ed. New York : Harper Collins, 1990.
- Krejcie, Robert V. and Daryle W. Morgan. "Determining Sample Size for Research Activities," Journal of Educational and Psychological Measurement. 30 : 607 - 610 ; 1970.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.
โครงการครุทายาท

โครงการคุรุทายาท

1. หลักการและเหตุผล

กระทรวงศึกษาธิการ ตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างบุคลากรทางการศึกษาที่มีคุณภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม และเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาการศึกษาของชาติ จึงได้มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติร่วมกับสถาบันผลิตครู จัดทำโครงการคุรุทายาทขึ้น โดยโครงการนี้ได้รับความเห็นชอบจาก ก.ค.ให้ดำเนินการตั้งแต่ช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534) และอนุมัติเป็นหลักการให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ดำเนินการคัดเลือกผู้สำเร็จการศึกษาตามโครงการคุรุทายาท เพื่อบรรจุและแต่งตั้งให้เข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูได้ไม่เกินร้อยละ 15 ของอัตราว่างที่มีอยู่ในปีที่จะบรรจุและแต่งตั้ง จากการประเมินผลการดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่า โครงการคุรุทายาทเป็นโครงการที่ดี มีความเหมาะสมหลายด้านด้วยกัน ทั้งด้านปัจจัย ด้านกระบวนการดำเนินงาน ด้านการผลิต และด้านผลกระทบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลผลิตของโครงการ กล่าวคือข้าราชการครูในโครงการคุรุทายาท เป็นบุคลากรทางการศึกษาที่มีคุณภาพ ได้รับการยอมรับจากหลาย ๆ ฝ่าย ทั้งผู้บริหาร คณะครู ตลอดจนถึงชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน อันถือได้ว่าผลผลิตตรงตามวัตถุประสงค์ของโครงการนี้อย่างดียิ่ง

ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539) ก.ค.เห็นชอบให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จัดทำโครงการคุรุทายาทต่อไป โดยอนุมัติเป็นหลักการให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติดำเนินการคัดเลือกผู้สำเร็จการศึกษาตามโครงการคุรุทายาท เพื่อบรรจุและแต่งตั้งเป็นข้าราชการครูในสังกัดได้ไม่เกินร้อยละ 30 ของอัตราว่างที่มีอยู่ในปีที่จะบรรจุและแต่งตั้ง สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติจึงได้ดำเนินการต่อไปอย่างต่อเนื่อง โดยคาดหวังว่า ข้าราชการครูตามโครงการนี้จะเป็นบุคลากรทางการศึกษาที่มีความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม มีบุคลิกภาพดีเหมาะสม และมีเจตคติที่ดี

ต่อวิชาชีพครู เพื่อที่จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งเป็นการศึกษาชั้นเริ่มแรกและขั้นสุดท้ายของมวลประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ ด้วยเหตุผลและความต้องการดังที่กล่าวมา จึงได้กำหนดโครงการคุรุทายาท (พ.ศ. 2535 - 2539) เป็นแผนแม่บท (master plan) เพื่อที่จะเป็นกรอบและแนวทางในการดำเนินงานตามโครงการคุรุทายาทตลอดช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539) ต่อไป

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อให้ได้บุคลากรทางการศึกษาที่มีความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม มีบุคลิกภาพที่เหมาะสม ตลอดถึงการมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู

2.2 เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาทั้ง 3 ระดับ คือ ก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

3. เป้าหมาย

3.1 สถาบันการศึกษาทั้ง 39 สถาบัน ที่ร่วมอยู่ในโครงการผลิตบัณฑิตครูที่มีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม มีบุคลิกภาพที่เหมาะสม และเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู ปีละไม่เกิน 1,000 คน หรือตามที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติจัดสรรจำนวนนักศึกษาให้

3.2 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จะคัดเลือกผู้สำเร็จการศึกษาตามโครงการคุรุทายาท เพื่อบรรจุและแต่งตั้งเป็นข้าราชการครู ปีละไม่เกิน ร้อยละ 30 ของอัตราว่างที่มีอยู่

3.3 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จะจัดประชุมสัมมนาข้าราชการครูในโครงการคุรุทายาทปีละ 2 เขตการศึกษา เขตละ 1 จุด จุดละ 3 วัน หรือตามความเหมาะสม

4. ระยะเวลาดำเนินการ

ดำเนินการตลอดช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539)

5. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

งานสรรหา ฝ่ายสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง กองการเจ้าหน้าที่ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

6. งบประมาณ

ดำเนินงานโดยใช้งบประมาณประจำปีของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (แผนงานบริหารการศึกษาระดับประถมศึกษา งานบริหารทั่วไป)

7. หลักเกณฑ์การดำเนินงาน

7.1 การรับนักศึกษาโครงการคุรุทายาท

7.1.1 คัดเลือกจากบุคคลที่มีคุณสมบัติดังนี้

(1) เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยมีคะแนนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 5 - 6 (ม.6 เฉพาะภาคต้น) ไม่ต่ำกว่า 3.00 จากคะแนนเต็ม 4 หรืออยู่ใน 10 เปอร์เซนต์แรกของแต่ละกลุ่มวิชา (แต่ละแผนการเรียนของโรงเรียน)

(2) เป็นบุคคลที่มีความประพฤติดี (โดยมีหนังสือรับรองความประพฤติจากโรงเรียน) มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู และมีบุคลิกภาพเหมาะสมต่อการประกอบอาชีพครู

(3) เป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติที่จะเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครู ตามมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. 2523 ภายหลังสำเร็จการศึกษา และผ่านหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ของโครงการคุรุทายาทที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และสถาบันการศึกษากำหนด

7.1.2 วิธีการคัดเลือกบุคคลเข้าโครงการ

สถาบันการศึกษาที่เข้าร่วมโครงการจะดำเนินการคัดเลือกบุคคลเข้าเป็นนักศึกษาโครงการคุรุทายาทตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่แต่ละสถาบันกำหนด แต่ทั้งนี้ จะต้องยึดตามคุณสมบัติของผู้สมัครเข้ารับการศึกษาในข้อ 7.1.1 ทุกประการ ตามจำนวนที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติจัดสรรให้

7.1.3 สาขาวิชาหรือวิชาเอกที่กำหนดให้รับ

(1) โครงการคุรุทายาท (ระดับประถมศึกษา) กำหนดให้รับนักศึกษาเข้าศึกษาในสาขาวิชา การศึกษาปฐมวัยหรืออนุบาลศึกษา สาขาวิชาการประถมศึกษา และสาขาวิชาการศึกษาพิเศษ

(2) โครงการคุรุทายาท (ระดับมัธยมศึกษา) กำหนดให้รับนักศึกษาเข้าศึกษาในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ สาขาวิชาคณิตศาสตร์ สาขาวิชาภาษาอังกฤษและสาขาวิชากลุ่มงานและอาชีพ

7.1.4 การทำสัญญาการศึกษาและสัญญาค้ำประกัน

(1) บุคคลที่ผ่านการคัดเลือกของแต่ละสถาบันการศึกษาเข้าเป็นนักศึกษาตามโครงการคุรุทายาททุกคน จะต้องทำสัญญาการศึกษาและสัญญาค้ำประกันตามแบบและหลักเกณฑ์ที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกำหนดทุกประการ

(2) บุคคลที่จะทำสัญญาการศึกษาและสัญญาค้ำประกันสำหรับนักศึกษาคุรุทายาทได้ นอกจากจะผ่านการคัดเลือกตามหลักเกณฑ์และวิธีการของสถาบันการศึกษาที่ร่วมโครงการแล้ว จะต้องมีความสมบัติตามที่ระบุไว้ในข้อ 7.1.1 ครบทุก

ประการ โดยให้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดที่เป็นที่ตั้งของสถาบันการศึกษา และสถาบันการศึกษานั้น ๆ ตรวจสอบหลักฐานเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องก่อนดำเนินการจัดทำสัญญาสำหรับนักศึกษาโครงการคุรุทายาท ถ้าหากตรวจสอบแล้วผู้ผ่านการคัดเลือกมีคุณสมบัติไม่ครบตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวมา ไม่อนุญาตให้ทำสัญญา ถือว่าขาดคุณสมบัติ และไม่มีสิทธิ์เรียกร้องเข้าเป็นนักศึกษาโครงการคุรุทายาทแต่อย่างใด

การจัดทำสัญญาสำหรับนักศึกษาโครงการคุรุทายาทต้องจัดทำขึ้นไว้ 3 ฉบับ มีข้อความตรงกัน เพื่อเก็บไว้ที่นักศึกษา สถาบันการศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ฝ่ายละ 1 ฉบับ

7.2 สถาบันการศึกษาที่ร่วมโครงการคุรุทายาท มีจำนวน 39 สถาบัน คือ

7.2.1 สถาบันการศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย จำนวน 7 แห่ง ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปัตตานี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคใต้ สงขลา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม

7.2.2 สถาบันราชภัฏ สังกัดกรมการฝึกหัดครู จำนวน 32 แห่ง

7.3 แนวทางการจัดการศึกษาตามโครงการคุรุทายาท

7.3.1 หลักสูตร

นักศึกษาโครงการคุรุทายาทต้องศึกษาตามหลักสูตรของแต่ละสาขาวิชา เอกที่สถาบันการศึกษานั้น ๆ กำหนด ส่วนในภาคฤดูร้อน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จะสนับสนุนงบประมาณบางส่วนในการจัดอบรมประสบการณ์วิชาชีพครูเสริมภาคฤดูร้อนร่วมกับสถาบันการศึกษาที่ร่วมโครงการและสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดที่เป็นที่ตั้งหน่วยจัดอบรม เป็นผู้ประสานงานการจัดอบรมระหว่างสถาบันการศึกษา กับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ นอกจากนี้ นักศึกษาโครงการคุรุทายาทจะต้องฝึกสอนและดูงานในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ตามระยะเวลาที่สถาบันการศึกษากำหนด

7.3.2 การดูแลช่วยเหลือ

นักศึกษาโครงการศุภยาทที่อยู่ในสถาบันการศึกษาที่มีหอพักและสามารถจัดบริการให้ได้ นักศึกษาจะต้องพักในหอพักโดยมีอาจารย์พี่เลี้ยงคอยควบคุมดูแล ให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิดต่อเนื่องตลอดหลักสูตร

7.3.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

นักศึกษาโครงการศุภยาทจะต้องสอบให้ผ่านเกณฑ์ทุกวิชาที่ลงทะเบียนเรียน และต้องมีผลการเรียนเฉลี่ยแต่ละปีการศึกษาไม่ต่ำกว่า 2.75 หรือตามข้อกำหนดของแต่ละสถาบันการศึกษาที่ได้ทำการตกลงกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ให้เป็นอย่างอื่น

7.4 ทุนการศึกษา

นักศึกษาโครงการศุภยาทอาจได้รับการสนับสนุนการศึกษาจากงบประมาณหรือเงินที่สถาบันการศึกษา มูลนิธิ หรือหน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐและเอกชน จัดสรรหรือบริจาคให้

7.5 การบรรจุผู้สำเร็จการศึกษาเข้ารับราชการครู

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้รับอนุมัติเป็นหลักการจาก ก.ค. ให้ดำเนินการคัดเลือกผู้สำเร็จการศึกษาตามโครงการศุภยาท เพื่อบรรจุและแต่งตั้งเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูได้จำนวนไม่เกินร้อยละ 30 ของอัตราว่างที่มีอยู่ในปีที่จะบรรจุและแต่งตั้ง ตามเงื่อนไขดังนี้

7.5.1 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และสถาบันการศึกษาที่ร่วมโครงการศุภยาท จะประเมินผลขั้นสุดท้ายของนักศึกษาศุภยาททุกคนที่สำเร็จการศึกษาก่อนที่จะดำเนินการคัดเลือกเพื่อบรรจุและแต่งตั้งเป็นข้าราชการครู

7.5.2 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จะบรรจุและแต่งตั้งเฉพาะผู้ผ่านการประเมินผลขั้นสุดท้าย ตามข้อ 7.5.1 เข้ารับราชการครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติเท่านั้น

7.5.3 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จะบรรจุและแต่งตั้งผู้สำเร็จการศึกษาตามโครงการศุภยาทตามอัตราว่างที่มีอยู่ในจังหวัดที่เป็นภูมิลำเนา

ลำเนาหรือจังหวัดใกล้เคียงภูมิลำเนาของผู้สำเร็จการศึกษาที่อยู่ในเขตการศึกษาเดียวกัน หรือจังหวัดที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติจัดให้

7.6 การติดตามผลและประเมินผล

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จะติดตามผล และประเมินผลโครงการคุรุทายาททุกขั้นตอนของการดำเนินงานเป็นระยะ ๆ ทั้งการคัดเลือกนักเรียนเข้าสู่โครงการกระบวนการผลิตนักศึกษา และหลังจากสำเร็จการศึกษาไปรับราชการเป็นข้าราชการครูแล้ว ซึ่งอาจจะจัดในรูปของการประชุม สัมมนา หรือการศึกษาวิจัย แล้วแต่กรณี

8. กิจกรรม

8.1 ประชุม คณะกรรมการดำเนินงานโครงการคุรุทายาท จำนวน 20 คน ปีละ 1 ครั้ง ครั้งละ 1 วัน

8.2 การรับนักศึกษาใหม่เข้าโครงการคุรุทายาท

(1) สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ แจ้งการจัดสรรจำนวนนักศึกษา (ปีละไม่เกิน 1,000 คน) ให้สถาบันการศึกษาที่ร่วมโครงการรับนักศึกษาใหม่แต่ละปีการศึกษา

(2) สถาบันการศึกษาดำเนินการรับสมัครสอบคัดเลือกนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เข้าโครงการตามจำนวนที่ได้รับจัดสรร

(3) สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และประกาศผลการสอบคัดเลือกให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติทราบ

8.3 การดำเนินการจัดทำสัญญาการศึกษาและสัญญาค้ำประกันสำหรับนักศึกษาโครงการคุรุทายาท

(1) สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ส่งหลักเกณฑ์/แนวปฏิบัติ และหนังสือสัญญาสำหรับนักศึกษาโครงการคุรุทายาทให้สถาบันการศึกษาตามที่แจ้งให้ทราบ

(2) สถาบันการศึกษา และสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ร่วมกันตรวจสอบคุณสมบัตินักศึกษาที่ผ่านการสอบคัดเลือกแล้วดำเนินการจัดทำสัญญาฯ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกำหนด

(3) สถาบันการศึกษาส่งหนังสือสัญญาฯ ที่ดำเนินการจัดทำเสร็จเรียบร้อยแล้วให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พร้อมกับเอกสารต่าง ๆ ที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกำหนด

8.4 การรายงานผลการศึกษาแต่ละปีการศึกษา

(1) สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ แจ้งสถาบันการศึกษาที่ร่วมโครงการรายงานผลการศึกษานักศึกษาครูทายาททุกสิ้นปีการศึกษา

(2) สถาบันการศึกษารายงานผลการศึกษานักศึกษาครูทายาททุกคนตามแบบที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกำหนด

8.5 การจัดอบรมประสบการณ์วิชาชีพครูเสริมภาคฤดูร้อน

(1) สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำหรับความพร้อมของสถาบันการศึกษาที่ร่วมโครงการทั้งที่เป็นจุดจัดอบรมฯ และจำนวนนักศึกษา

(2) สถาบันการศึกษาส่งข้อมูลการสำรวจตามข้อ (1) ถึงสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

(3) สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มอบกองคลังโอนเปลี่ยนแปลงเงินประจำงวดแต่ละปีงบประมาณไปยังสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดต่าง ๆ ที่เป็นหน่วยอบรมฯ

(4) สถาบันการศึกษาจัดอบรมประสบการณ์วิชาชีพครูเสริมภาคฤดูร้อนแล้วรายงานผลการอบรมของนักศึกษาทุกคนให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติทราบภายใน 7 วัน ภายหลังเสร็จสิ้นการอบรมฯ

(5) สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ติดตามและประเมินผลการจัดอบรมประสบการณ์วิชาชีพครูเสริมภาคฤดูร้อนตามจุดต่าง ๆ ทุกปีการศึกษา

8.6 การประเมินผลขั้นสุดท้ายของนักศึกษาครูทายาท

(1) สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ส่งแบบประเมินผลขั้นสุดท้ายของนักศึกษาครูทายาทให้สถาบันการศึกษาที่ร่วมโครงการ เตรียมกรอกข้อมูล

(2) สถาบันการศึกษาส่งแบบประเมินผลขั้นสุดท้ายของนักศึกษาครูทายาทถึงสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

8.7 การบรรจุและแต่งตั้งผู้สำเร็จการศึกษาเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครู

(1) สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ แจ้งสถาบันการศึกษา ให้ส่งรายชื่อนักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษาในแต่ละปีการศึกษา พร้อมกับส่งสำเนาทะเบียนบ้านและเอกสารอื่น ๆ เช่น หลักฐานการเปลี่ยนชื่อ-ชื่อสกุล ใบสำคัญการสมรส ฯลฯ

(2) สถาบันการศึกษาแจ้งรายชื่อนักศึกษาที่คาดว่าจะสำเร็จการศึกษาในปีนั้น ๆ พร้อมทั้งส่งสำเนาทะเบียนบ้าน และหลักฐานอื่น ๆ ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกำหนด ของนักศึกษาทุกคนถึงสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

(3) สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ แจ้งสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สวจนัฏรวาท เพื่อบรรจุและแต่งตั้งผู้สำเร็จการศึกษาตามโครงการครูทายาท

(4) สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ขออนุมัติ ก.ค. ดำเนินการคัดเลือกผู้สำเร็จการศึกษาตามโครงการครูทายาท เพื่อบรรจุและแต่งตั้งเป็นข้าราชการครู

(5) สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ส่งรายชื่อผู้สำเร็จการศึกษาและตำแหน่งว่างที่ ก.ค.อนุมัติ พร้อมกำหนดการคัดเลือกให้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดต่าง ๆ ทราบ เพื่อดำเนินการคัดเลือก

(6) สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ แจ้งกำหนดการคัดเลือกและรายละเอียดอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องให้สถาบันการศึกษาที่ร่วมโครงการครูทายาท ทราบ และประชาสัมพันธ์ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ

(7) สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ แจ้งให้ผู้สำเร็จการศึกษาตามโครงการคุรุทายาท ไปรายงานตัวเข้ารับการคัดเลือกที่สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดต่าง ๆ ที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกำหนด

(8) สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ดำเนินการคัดเลือกและสั่งบรรจุแต่งตั้งเสร็จเรียบร้อยแล้วรายงานให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติทราบโดยด่วน

(9) สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ แจ้งผู้สำเร็จการศึกษา ที่ไม่ไปรายงานตัวเข้ารับการคัดเลือกเพื่อบรรจุและแต่งตั้งฯ ปฏิบัติตามสัญญาการศึกษาตามโครงการคุรุทายาท

8.8 การประชุมสัมมนาข้าราชการครูในโครงการคุรุทายาท

(1) สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ แจ้งสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ให้ส่งรายชื่อข้าราชการครูในโครงการคุรุทายาท เพื่อเตรียมการวางแผนจัดประชุมสัมมนา

(2) สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ร่วมกับสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดประชุมสัมมนาข้าราชการครูในโครงการคุรุทายาท

8.9 จัดพิมพ์เอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น หนังสือสัญญาสำหรับนักศึกษาโครงการคุรุทายาท เอกสารประชาสัมพันธ์โครงการคุรุทายาท คู่มือการดำเนินงานตามโครงการคุรุทายาท เอกสารการประเมินผล หรืองานวิจัยโครงการคุรุทายาท และเอกสารอื่นๆ แล้วแต่กรณี

8.10 จัดหาวัสดุ ครุภัณฑ์ที่จำเป็นต่อการดำเนินงานตามโครงการคุรุทายาท แล้วแต่กรณี

ภาคผนวก ข.
หนังสือขอความอนุเคราะห์

(สำเนา)

ที่ ทม 2301(บท)/1236

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ

อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000

24 ธันวาคม 2541

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน นายประกอบ มณีโรจน์

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นายประสงค์ ภูมิพัทธ์ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกการบริหารการศึกษา ชั้นปีที่ 2 ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

นิสิตผู้นี้กำลังดำเนินการศึกษาค้นคว้าเพื่อทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษา
พฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครูโครงการคุรุทายาท ในเขต
การศึกษา 3"

โดยมีคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ดังนี้

อาจารย์ ดร.โสภาค วิริโยธิน ประธานกรรมการ

อาจารย์อนันต์ ประศาสน์กุล กรรมการ

สิ่งที่นิสิตใคร่ขอความอนุเคราะห์ คือ ตรวจสอบความสมบูรณ์ ถูกต้องของแบบสอบถาม
และการใช้ภาษา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นิสิตผู้นี้ด้วย ขอขอบพระ
คุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

อาคม วัดไธสง

(นายอาคม วัดไธสง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร.(074) 443988

(สำเนา)

ที่ ทม 2301(บท)/1237

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ

อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000

24 ธันวาคม 2541

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์

เรียน นายอรุณ ลิ่มเสวีตระกูล

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นายประสงค์ ภูมิพัทธ์ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกการบริหารการศึกษา ชั้นปีที่ 2 ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

นิสิตผู้นี้กำลังดำเนินการศึกษาค้นคว้าเพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษา
พฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครูโครงการครูทายาท ในเขต
การศึกษา 3"

โดยมีคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ดังนี้

อาจารย์ ดร.โสภาค วิริโยธิน ประธานกรรมการ

อาจารย์อนันต์ ประศาสน์กุล กรรมการ

สิ่งที่นิสิตได้ขอความอนุเคราะห์ คือ ตรวจสอบความสมบูรณ์ ถูกต้องของแบบสอบถาม
และการใช้ภาษา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นิสิตผู้นี้ด้วย ขอขอบพระ
คุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

อาคม วัดไร่สง

(นายอาคม วัดไร่สง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร.(074) 443988

(สำเนา)

ที่ ทม 2301(บท)/1238

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ

อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000

24 ธันวาคม 2541

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน ดร.สนิท มณีดุลย์

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นายประสงค์ ภูมิพัทธ์ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกการบริหารการศึกษา ชั้นปีที่ 2 ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

นิสิตผู้นี้กำลังดำเนินการศึกษาค้นคว้าเพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษา
พฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครูโครงการครูทายาท ในเขต
การศึกษา 3"

โดยมีคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ดังนี้

อาจารย์ ดร.โสภาค วิริโยธิน ประธานกรรมการ

อาจารย์อนันต์ ประศาสน์กุล กรรมการ

สิ่งที่นิสิตใคร่ขอความอนุเคราะห์ คือ ตรวจสอบความสมบูรณ์ ถูกต้องของแบบสอบถาม
และการใช้ภาษา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นิสิตผู้นี้ด้วย ขอขอบพระ
คุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

อาคม วัดไธสง

(นายอาคม วัดไธสง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร.(074) 443988

(สำเนา)

ที่ ทม 2301(บท)/1242

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ

อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000

28 ธันวาคม 2541

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน (นาย นาง นางสาว).....

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นายประสงค์ ภูมิพัทธ์ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกการบริหารการศึกษา ชั้นปีที่ 2 ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

นิสิตผู้นี้กำลังดำเนินการศึกษาค้นคว้าเพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษา
พฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครูโครงการคุรุทายาท ในเขต
การศึกษา 3"

โดยมีคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ดังนี้

อาจารย์ ดร.โสภาค วิริโยธิน ประธานกรรมการ

อาจารย์อนันต์ ประศาสน์กุล กรรมการ

สิ่งที่นิสิตใคร่ขอความอนุเคราะห์ คือ กรอกแบบสอบถามเพื่อหาความเที่ยงตรง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นิสิตผู้นี้ด้วย ขอขอบพระ
คุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

อาคม วัดไธสง

(นายอาคม วัดไธสง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร.(074) 311885-7 ต่อ 620

(สำเนา)

ที่ ทม 2301(บท)/062

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ

อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000

20 มกราคม 2542

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน (นาย นาง นางสาว).....

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นายประสงค์ ภูมิพัทธ์ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกการบริหารการศึกษา ชั้นปีที่ 2 ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

นิสิตผู้นี้กำลังดำเนินการศึกษาค้นคว้าเพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษา
พฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครูโครงการคุรุทายาท ในเขต
การศึกษา 3"

โดยมีคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ดังนี้

อาจารย์ ดร.โสภาค วิริโยธิน ประธานกรรมการ

อาจารย์อนันต์ ประศาสน์กุล กรรมการ

สิ่งที่นิสิตใคร่ขอความอนุเคราะห์ คือ กรอกแบบสอบถาม

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นิสิตผู้นี้ด้วย ขอขอบพระ
คุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

อาคม วัดไธสง

(นายอาคม วัดไธสง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร.(074) 311885-7 ต่อ 620

ภาคผนวก ค.
แบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครู
โครงการคุรุทายาทระดับประถมศึกษา ในเขตการศึกษา 3

ผู้วิจัย

ประสงค์ ภูมิพัทธ์

นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยทักษิณ

คณะกรรมการควบคุมปริญญาโท

อาจารย์ ดร.โสภาค วิริโยธิน ประธานกรรมการ

อาจารย์อนันต์ ประศาสน์กุล กรรมการ

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครู
โครงการคุรุทายาทระดับประถมศึกษา ในเขตการศึกษา 3

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามมี 2 ตอน (สำหรับข้าราชการครูโครงการคุรุทายาทเป็นผู้ตอบ)
ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครูโครงการคุรุทายาท
2. กรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ
3. การตอบแบบสอบถามฉบับนี้จะไม่กระทบกระเทือนต่อตัวท่านและหน่วยงานของท่านแต่ประการใด
4. ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามนี้จะได้รับการเก็บรักษาไว้เป็นความลับ จะนำผลมาใช้สำหรับการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในการให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

ประสงค์ ภูมิพัทธ์

นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยทักษิณ

ตอนที่ 1

ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง

กรุณาอ่านข้อความในคำถามแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง [] ตรงตาม
สภาพความเป็นจริงของท่าน (สำหรับข้าราชการครูโครงการคุรุทายาท)

1. ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง

[] ต่ำกว่า 5 ปี

[] ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป

สำหรับผู้วิจัย

[] 1

2. ขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน

[] ต่ำกว่า 12 ห้องเรียน

[] ตั้งแต่ 12 ห้องเรียนขึ้นไป

[] 2

ตอนที่ 2

พฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครูโครงการคุรุทายาท
ระดับประถมศึกษา ในเขตการศึกษา 3

คำชี้แจง

แบบสอบถามตอนนี้มีจำนวน 55 ข้อ โปรดตอบทุกข้อ โดยทำเครื่องหมาย ✓
ลงในช่องระดับพฤติกรรม ตามพฤติกรรมของท่านที่เป็นจริงมากที่สุด ซึ่งมีความหมาย
ดังนี้

- 5 หมายถึง มีพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูอยู่ในระดับ มากที่สุด
- 4 หมายถึง มีพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูอยู่ในระดับ มาก
- 3 หมายถึง มีพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูอยู่ในระดับ ปานกลาง
- 2 หมายถึง มีพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูอยู่ในระดับ น้อย
- 1 หมายถึง มีพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อที่	พฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐาน วิชาชีพครู	ระดับพฤติกรรม					สำหรับ ผู้วิจัย
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
		5	4	3	2	1	
0	การปรับหลักสูตรการเรียนการสอนให้ สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น				✓		
00	การจัดกิจกรรมเพื่อสร้างเสริมคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ของผู้เรียน		✓				

ตัวอย่างในข้อ 0 แสดงว่า ข้าราชการครูโครงการคุรุทายาทมีพฤติกรรมในด้าน
การปรับหลักสูตรการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น อยู่ในระบับน้อย

ตัวอย่างในข้อ 00 แสดงว่า ข้าราชการครูโครงการคุรุทายาทมีพฤติกรรมในการ
จัดกิจกรรมเพื่อสร้างเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน อยู่ในระบับมาก

ข้อที่	พฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐาน วิชาชีพครู	ระดับพฤติกรรม					สำหรับ ผู้วิจัย
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
		5	4	3	2	1	
	<u>ปฏิบัติการทางวิชาการเกี่ยวกับการ พัฒนาวิชาชีพครู</u>						
1.	การศึกษาค้นคว้าจากเอกสารทางวิชาการ						
2.	การเข้าร่วมประชุม อบรมหรือสัมมนาทาง วิชาการนอกเหนือจากที่ราชการกำหนด						
3.	การเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการแก่ผู้อื่น						
4.	เป็นคณะทำงานในการพัฒนางานวิชาการ						
5.	การเป็นวิทยากรเกี่ยวกับกิจกรรมทาง วิชาการ						
	<u>ตัดสินใจปฏิบัติการต่าง ๆ โดยคำนึงถึง ผลที่จะเกิดกับผู้เรียน</u>						
6.	การปฏิบัติการที่พัฒนาความสามารถ ของผู้เรียน						
7.	การปฏิบัติการที่พัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน						
8.	การจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง						
9.	การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ส่งผลถึง ผู้เรียนโดยตรง						

ข้อที่	พฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐาน วิชาชีพครู	ระดับพฤติกรรม					สำหรับ ผู้วิจัย
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
		5	4	3	2	1	
	<u>มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ</u>						
10.	การวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยของผู้เรียน เป็นรายบุคคล						
11.	การสอนซ่อมเสริมตามข้อบกพร่องของ ผู้เรียน						
12.	การใช้วิธีการพัฒนาผู้เรียนอย่าง หลากหลาย						
13.	การปรับเปลี่ยนเทคนิควิธีการสอนให้ เหมาะสมกับผู้เรียน						
14.	การจัดกิจกรรมเสริมความสามารถนักเรียน รายคน						
	<u>พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้ เกิดผลจริง</u>						
15.	การจัดทำแผนการสอนที่มีองค์ประกอบ ครบถ้วน						
16.	การสร้างแผนการสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นศูนย์กลาง						
17.	การปรับปรุงแผนการสอนให้เหมาะสมกับ ผู้เรียน						
18.	การประเมินแผนการสอน						

ข้อที่	พฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐาน วิชาชีพครู	ระดับพฤติกรรม					สำหรับ ผู้วิจัย
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
		5	4	3	2	1	
	<u>พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มี ประสิทธิภาพพออยู่เสมอ</u>						
19.	การผลิตสื่อการเรียนการสอนจากวัสดุใน ท้องถิ่น						
20.	การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อ การเรียนการสอน						
21.	การใช้สื่อการสอนเหมาะสมกับกิจกรรม การเรียนการสอน						
22.	การประเมินผลการใช้สื่อการเรียนการสอน						
23.	การปรับปรุงสื่อการเรียนการสอน						
24.	การเผยแพร่สื่อการเรียนการสอนที่ใช้ ได้ผลแล้ว						
	<u>จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผล ถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน</u>						
25.	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนยึดผู้เรียน เป็นศูนย์กลาง						
26.	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ กระบวนการเรียนรู้หลากหลาย						
27.	การช่วยเหลือแนะนำให้ผู้เรียนสรุปความ คิดรวบยอดได้ด้วยตนเอง						

ข้อที่	พฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐาน วิชาชีพครู	ระดับพฤติกรรม					สำหรับ ผู้วิจัย
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
		5	4	3	2	1	
28.	การกระตุ้นให้ผู้เรียนพัฒนาความรู้โดยใช้ สถานการณ์อย่างหลากหลาย						
29.	การจัดกิจกรรมที่สร้างนิสัยการปฏิบัติให้ แก่ผู้เรียน						
	<u>รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน</u> <u>ได้อย่างมีระบบ</u>						
30.	การรวบรวมข้อมูลผลการพัฒนาผู้เรียน ทั้งชั้นเรียน						
31.	การรวบรวมข้อมูลผลการพัฒนาผู้เรียน เป็นรายกลุ่มย่อย						
32.	การรวบรวมข้อมูลผลการพัฒนาผู้เรียน เป็นรายบุคคล						
33.	การกำหนดเป้าหมายในการพัฒนา						
34.	การเสนอแนะในการพัฒนาผู้เรียน รายบุคคล						
	<u>ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน</u>						
35.	การสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมใน กระบวนการเรียนการสอน						
36.	การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับพฤติกรรมของครูในสถานศึกษา						

ข้อที่	พฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐาน วิชาชีพครู	ระดับพฤติกรรม					สำหรับ ผู้วิจัย
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
		5	4	3	2	1	
37.	การเป็นแบบอย่างด้านการแต่งกาย						
38.	การเป็นแบบอย่างด้านวาจา						
39.	การให้คำแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องแก่ผู้ ผู้เรียน						
40.	การเสริมแรงทางบวกแก่ผู้เรียน						
	<u>ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่าง สร้างสรรค์</u>						
41.	การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมงาน						
42.	การร่วมวางแผนการทำงานร่วมกับผู้อื่น						
43.	การร่วมปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ กับเพื่อน ร่วมงานด้วยความเต็มใจ						
44.	การเข้าร่วมปฏิบัติงานในสถานศึกษา นอก เหนือจากงานที่ได้รับมอบหมาย						
45.	การประเมินผลงานตนเอง						
	<u>ร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชน</u>						
46.	การยอมรับความรู้ความสามารถของ บุคคลในชุมชน						
47.	การวางแผนทำงานร่วมกับชุมชน						
48.	การปฏิบัติงานร่วมกับชุมชนด้วยความ เต็มใจ						

ข้อที่	พฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐาน วิชาชีพครู	ระดับพฤติกรรม					สำหรับ ผู้วิจัย
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
		5	4	3	2	1	
49.	การเป็นผู้นำในการริเริ่มกิจกรรมที่เป็น ประโยชน์ต่อชุมชน						
50.	การมีส่วนร่วมในการพัฒนาความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน						
	<u>แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการ พัฒนา</u>						
51.	การแสวงหาข้อมูลข่าวสารอยู่เสมอ						
52.	การรวบรวมข้อมูลข่าวสารทุกด้านเป็น ปัจจุบัน						
53.	การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในกิจกรรม การเรียนการสอน						
54.	การจัดระบบข้อมูลข่าวสาร						
55.	การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เป็น ประโยชน์						

ภาคผนวก ง.
ตาราง 7

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ของข้าราชการครูโครงการครูทายาท จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อที่	พฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)	ระดับพฤติกรรม
<u>ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครู</u>				
1.	การศึกษาค้นคว้าจากเอกสารทางวิชาการ	3.8163	0.6694	มาก
2.	การเข้าร่วมประชุม อบรมหรือสัมมนาทางวิชาการนอกเหนือจากที่ราชการกำหนด	2.8827	1.1284	ปานกลาง
3.	การเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการแก่ผู้อื่น	3.0765	0.8648	ปานกลาง
4.	เป็นคณะทำงานในการพัฒนางานวิชาการ	3.3929	0.9838	ปานกลาง
5.	การเป็นวิทยากรเกี่ยวกับกิจกรรมทางวิชาการ	2.4694	1.1020	ปานกลาง
<u>ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน</u>				
6.	การปฏิบัติกิจกรรมที่พัฒนาความสามารถของผู้เรียน	4.1071	0.6593	มาก
7.	การปฏิบัติกิจกรรมที่พัฒนาด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียน	4.2194	0.7073	มาก
8.	การจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง	4.1990	0.6612	มาก
9.	การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ส่งผลถึงผู้เรียนโดยตรง	3.8112	0.7647	มาก

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อที่	พฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐาน วิชาชีพครู	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่าความเบี่ยง เบนมาตรฐาน (SD)	ระดับ พฤติกรรม
<u>มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ</u>				
10.	การวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยของผู้เรียน เป็นรายบุคคล	3.7347	0.7449	มาก
11.	การเสนอข้อเสริมตามข้อบกพร่องของ ผู้เรียน	3.6224	0.8167	ปานกลาง
12.	การใช้วิธีการพัฒนาผู้เรียนอย่างหลากหลาย	3.6990	0.7346	มาก
13.	การปรับเปลี่ยนเทคนิควิธีการสอนให้ เหมาะสมกับผู้เรียน	3.9184	0.6590	มาก
14.	การจัดกิจกรรมเสริมความสามารถนักเรียน รายคน	3.3163	0.8240	ปานกลาง
<u>พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้ เกิดผลจริง</u>				
15.	การจัดทำแผนการสอนที่มีองค์ประกอบ ครบถ้วน	4.0561	0.8301	มาก
16.	การสร้างแผนการสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นศูนย์กลาง	4.0510	0.7762	มาก
17.	การปรับปรุงแผนการสอนให้เหมาะสมกับ ผู้เรียน	3.8929	0.7869	มาก
18.	การประเมินแผนการสอน	3.5204	0.8318	ปานกลาง

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อที่	พฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐาน วิชาชีพครู	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่าความเบี่ยง เบนมาตรฐาน (SD)	ระดับ พฤติกรรม
<u>พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มี</u>				
<u>ประสิทธิภาพอยู่เสมอ</u>				
19.	การผลิตสื่อการเรียนการสอนจากวัสดุใน ท้องถิ่น	3.2857	0.8653	ปานกลาง
20.	การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อ การเรียนการสอน	3.2041	0.8940	ปานกลาง
21.	การใช้สื่อการสอนเหมาะสมกับกิจกรรม การเรียนการสอน	3.8520	0.7186	มาก
22.	การประเมินผลการใช้สื่อการเรียนการสอน	3.2092	0.8364	ปานกลาง
23.	การปรับปรุงสื่อการเรียนการสอน	3.3367	0.7902	ปานกลาง
24.	การเผยแพร่สื่อการเรียนการสอนที่ใช้ ได้ผลแล้ว	2.6327	0.9325	ปานกลาง
<u>จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผล</u>				
<u>การที่เกิดแก่ผู้เรียน</u>				
25.	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนยึดผู้เรียน เป็นศูนย์กลาง	4.1837	0.6218	มาก
26.	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ กระบวนการเรียนรู้หลากหลาย	3.9184	0.6744	มาก
27.	การช่วยเหลือแนะนำให้ผู้เรียนสรุปความ คิดรวบยอดได้ด้วยตนเอง	3.8520	0.6820	มาก
28.	การกระตุ้นให้ผู้เรียนพัฒนาความรู้โดยใช้ สถานการณ์อย่างหลากหลาย	3.7857	0.7338	มาก

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อที่	พฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐาน วิชาชีพครู	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่าความเบี่ยง เบนมาตรฐาน (SD)	ระดับ พฤติกรรม
29.	การจัดกิจกรรมที่สร้างนิสัยการปฏิบัติให้ แก่ผู้เรียน <u>รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน</u> <u>ได้อย่างมีระบบ</u>	4.0663	0.6948	มาก
30.	การรวบรวมข้อมูลผลการพัฒนาผู้เรียน ทั้งชั้นเรียน	3.5765	0.8708	ปานกลาง
31.	การรวบรวมข้อมูลผลการพัฒนาผู้เรียน เป็นรายกลุ่มย่อย	3.3367	0.8764	ปานกลาง
32.	การรวบรวมข้อมูลผลการพัฒนาผู้เรียนเป็น รายบุคคล	3.5051	0.9634	ปานกลาง
33.	การกำหนดเป้าหมายในการพัฒนา	3.5306	0.7673	ปานกลาง
34.	การเสนอแนะในการพัฒนาผู้เรียนราย บุคคล	3.5459	0.8670	ปานกลาง
	<u>ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน</u>			
35.	การสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมใน กระบวนการเรียนการสอน	4.4184	0.6473	มาก
36.	การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับพฤติกรรมของครูในสถานศึกษา	3.5918	1.0557	ปานกลาง
37.	การเป็นแบบอย่างด้านการแต่งกาย	4.2908	0.6734	มาก
38.	การเป็นแบบอย่างด้านวาจา	4.4184	0.6064	มาก

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อที่	พฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐาน วิชาชีพครู	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่าความเบี่ยง เบนมาตรฐาน (SD)	ระดับ พฤติกรรม
39.	การให้คำแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องแก่ผู้ ผู้เรียน	4.3673	0.6387	มาก
40.	การเสริมแรงทางบวกแก่ผู้เรียน	4.3010	0.6212	มาก
<u>ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่าง สร้างสรรค์</u>				
41.	การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมงาน	4.4643	0.6191	มาก
42.	การร่วมวางแผนการทำงานร่วมกับผู้อื่น	4.3265	0.6984	มาก
43.	การร่วมปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ กับเพื่อน ร่วมงานด้วยความเต็มใจ	4.5714	0.5639	มาก
44.	การเข้าร่วมปฏิบัติงานในสถานศึกษานอก เหนือจากงานที่ได้รับมอบหมาย	4.3265	0.7683	มาก
45.	การประเมินผลงานตนเอง	3.8010	0.8014	มาก
<u>ร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชน</u>				
46.	การยอมรับความรู้ความสามารถของ บุคคลในชุมชน	4.2449	0.6253	มาก
47.	การวางแผนทำงานร่วมกับชุมชน	3.3469	0.9511	มาก
48.	การปฏิบัติงานร่วมกับชุมชนด้วยความ เต็มใจ	4.2296	0.7185	มาก
49.	การเป็นผู้นำในการริเริ่มกิจกรรมที่เป็น ประโยชน์ต่อชุมชน	3.0918	0.9401	ปานกลาง

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อที่	พฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐาน วิชาชีพครู	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่าความเบี่ยง เบนมาตรฐาน (SD)	ระดับ พฤติกรรม
50.	การมีส่วนร่วมในการพัฒนาความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	3.7245	0.9477	มาก
<u>แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการ พัฒนา</u>				
51.	การแสวงหาข้อมูลข่าวสารอยู่เสมอ	4.1888	0.7162	มาก
52.	การรวบรวมข้อมูลข่าวสารทุกด้านเป็น ปัจจุบัน	3.7908	0.8241	มาก
53.	การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในกิจ กรรมกรเรียนการสอน	3.7602	0.7569	มาก
54.	การจัดระบบข้อมูลข่าวสาร	3.3878	0.8182	ปานกลาง
55.	การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์	3.5306	0.8315	ปานกลาง

บทคัดย่อ

การศึกษาพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครู
โครงการคุรุทายาท ในเขตการศึกษา 3

บทคัดย่อ
ของ
ประสงค์ ภูมิพัทธ์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยทักษิณ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา
ตุลาคม 2542

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อทราบระดับพฤติกรรมของข้าราชการครูโครงการครูทายาท สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ในเขตการศึกษา 3 ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู และเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมของข้าราชการครูโครงการครูทายาท ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู จำแนกตามประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง และขนาดของโรงเรียนที่ข้าราชการครูโครงการครูทายาทปฏิบัติงาน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือ ข้าราชการครูโครงการครูทายาท ในเขตการศึกษา 3 ปีการศึกษา 2540 จำนวน 196 คน จากจำนวนประชากร 399 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า ห้าระดับ ประกอบด้วยคำถาม 55 ข้อ ใน 11 มาตรฐาน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทีในการทดสอบสมมติฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ข้าราชการครูโครงการครูทายาท สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ในเขตการศึกษา 3 มีพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนมาตรฐานที่ 1 มาตรฐานที่ 3 มาตรฐานที่ 4 และมาตรฐานที่ 7 มีพฤติกรรมอยู่ในระดับปานกลาง

2. ข้าราชการครูโครงการครูทายาท สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ในเขตการศึกษา 3 ที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งต่างกัน มีพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า มาตรฐานที่ 1 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยข้าราชการครูโครงการครูทายาทที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป มีพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานที่ 1 มากกว่าข้าราชการครูโครงการครูทายาทที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี ส่วนมาตรฐานอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

3. ข้าราชการครูโครงการครูทายาท สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ในเขตการศึกษา 3 ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ทั้งโดยภาพรวมและรายองค์ประกอบไม่แตกต่างกัน

A STUDY OF BEHAVIORS BASED ON TEACHING PROFESSIONAL
STANDARDS OF TEACHERS UNDER THE "KURUTAYAT
PROJECT" IN EDUCATION REGION III

AN ABSTRACT
BY
PRASONG PUMIPUTT

Presented in partial fulfillment of the requirements for the Master
of Education degree in Educational Administration
at Thaksin University
October 1999

The purposes of this research were twofold; to study the levels of behavior based on teaching professional standards of teachers in the "Kurutayat Project" in Educational Region III and to compare the behavior of the teachers according to their positions and school sizes.

The research sample subjects were 196 teachers in the "Kurutayat Project" who were randomly drawn from the population of 399 under the Educational Region III in the year 1997. The data collection instrument was a 55-item rating-scale questionnaire comprising 11 standards. The statistics utilized in the analyzing of the data were percentage, mean, standard deviation. The t-test was used to test the hypotheses.

• The results revealed that:

1. The levels of the behavior based on teaching professional standards of teachers in the "Kurutayat Project" as a whole were high. The levels of Standards 1, 3, 4 and 7 were moderate.

2. There were no differences between the teachers who differed in experiences in the positions in their overall behavior based on teaching professional standards. There was a significant difference at the .05 level in the individual Standard 1. The teachers who had five years of teaching experiences or more, showed higher Standard 1 behavior than those who had fewer than 5 years of experiences did. There were no significant differences in the other standards.

3. There were no significant differences between the teachers in the "Kurutayat Project" who worked in schools of different sizes in either their view of the overall behavior based on teaching professional standards or in each standard.

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นายประสงค์ ชื้อสกุล ภูมิพัทธ์

เกิดวันที่ 6 เดือน มิถุนายน พุทธศักราช 2504

สถานที่เกิด อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา

สถานที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 86/1 หมู่ที่ 1 ตำบลจะโหนด อำเภอจะนะ
จังหวัดสงขลา 90130

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน อาจารย์ใหญ่

สถานที่ทำงานปัจจุบัน โรงเรียนบ้านควนหัวช้าง อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2520 ม.ศ.3 จากโรงเรียนจะนะวิทยา อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา

พ.ศ. 2522 ม.ศ.5 จากโรงเรียนวนาวรีเฉลิม อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

พ.ศ. 2524 ป.กศ. จากวิทยาลัยครูสงขลา จังหวัดสงขลา

พ.ศ. 2526 พ.ม. จากกรมการฝึกหัดครู (ศึกษาด้วยตนเอง)

พ.ศ. 2529 กศ.บ. (วิชาเอกการประถมศึกษา วิชาโทพลศึกษา) จาก

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา

พ.ศ. 2542 กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) จากมหาวิทยาลัยทักษิณ สงขลา